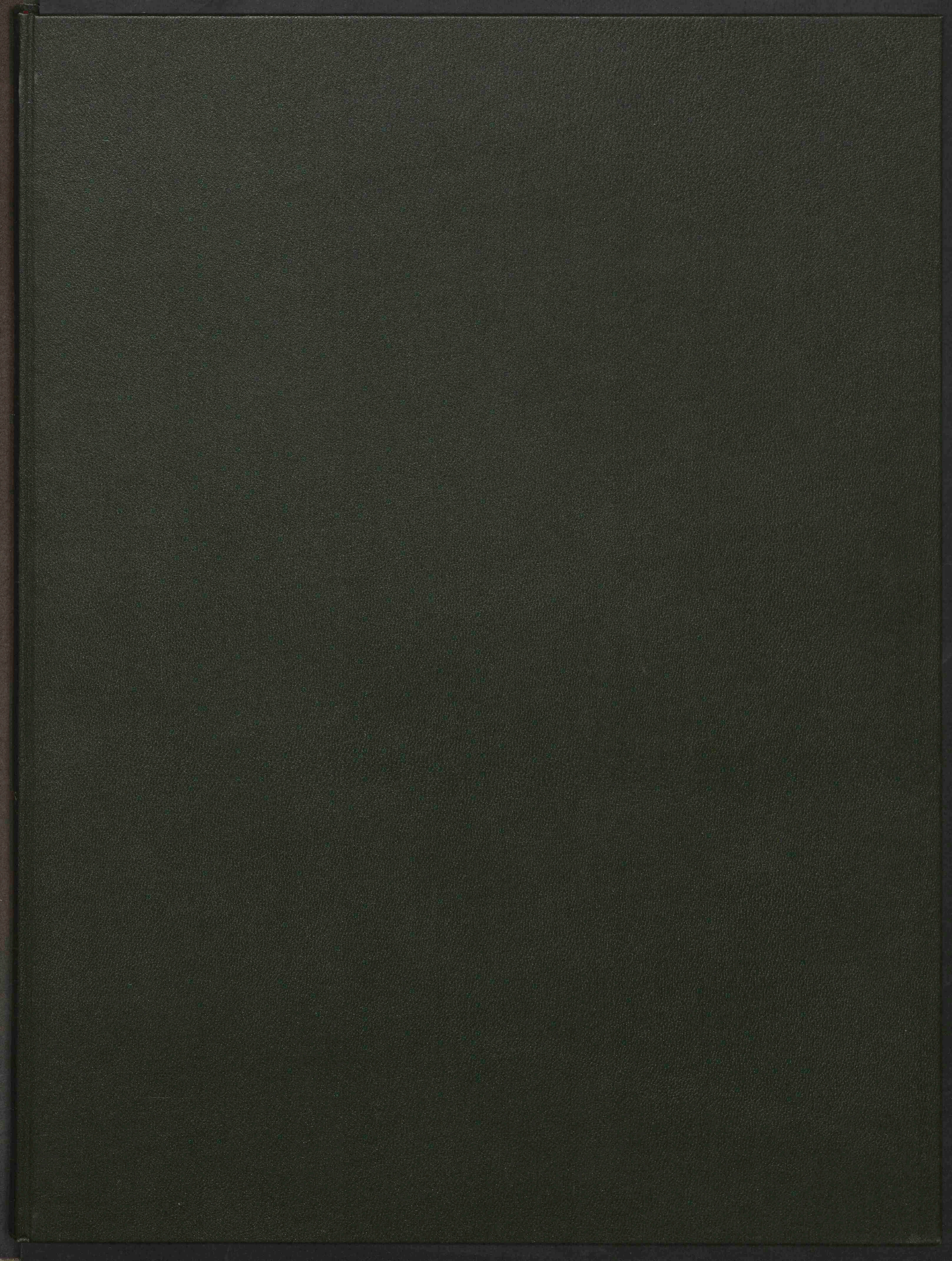
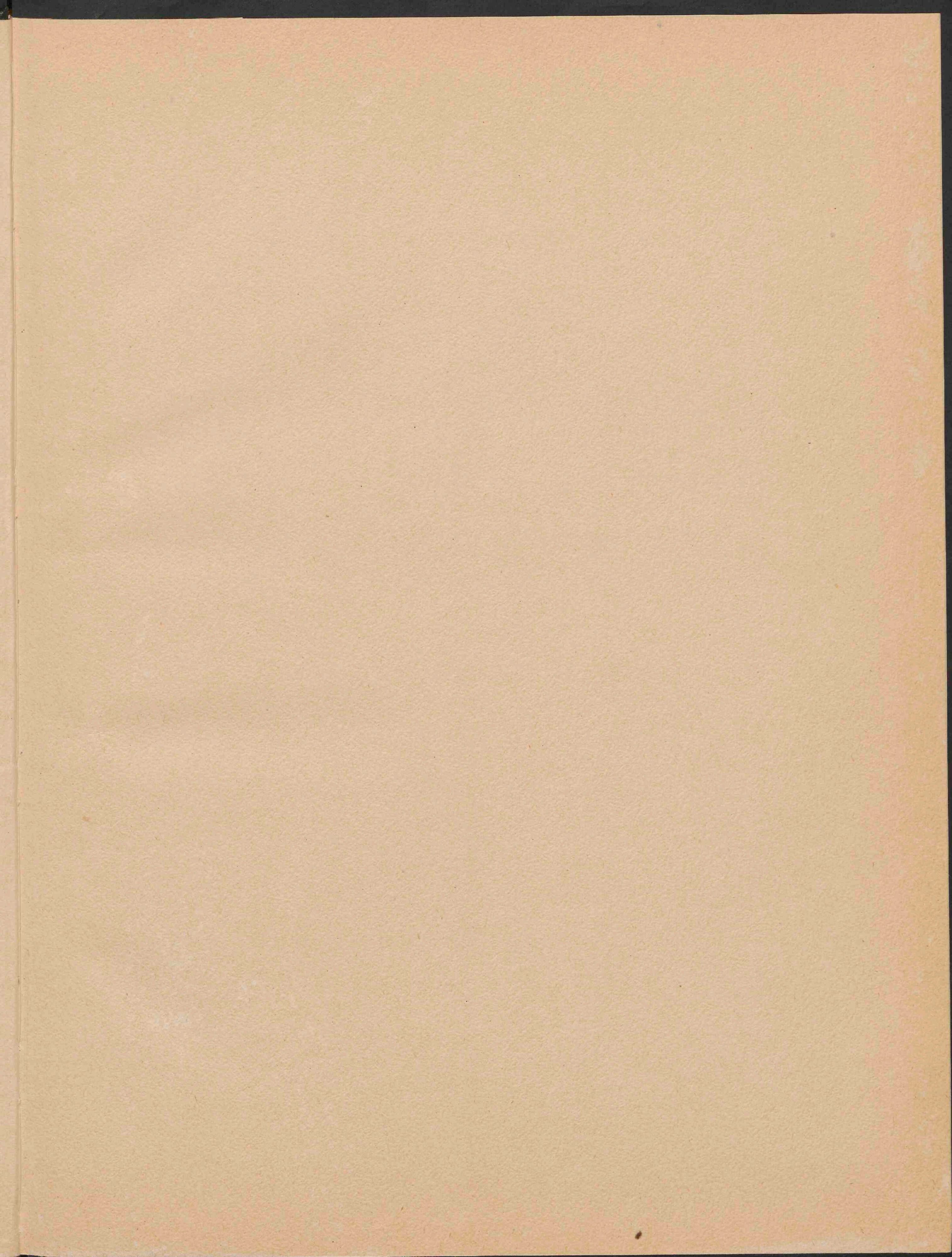

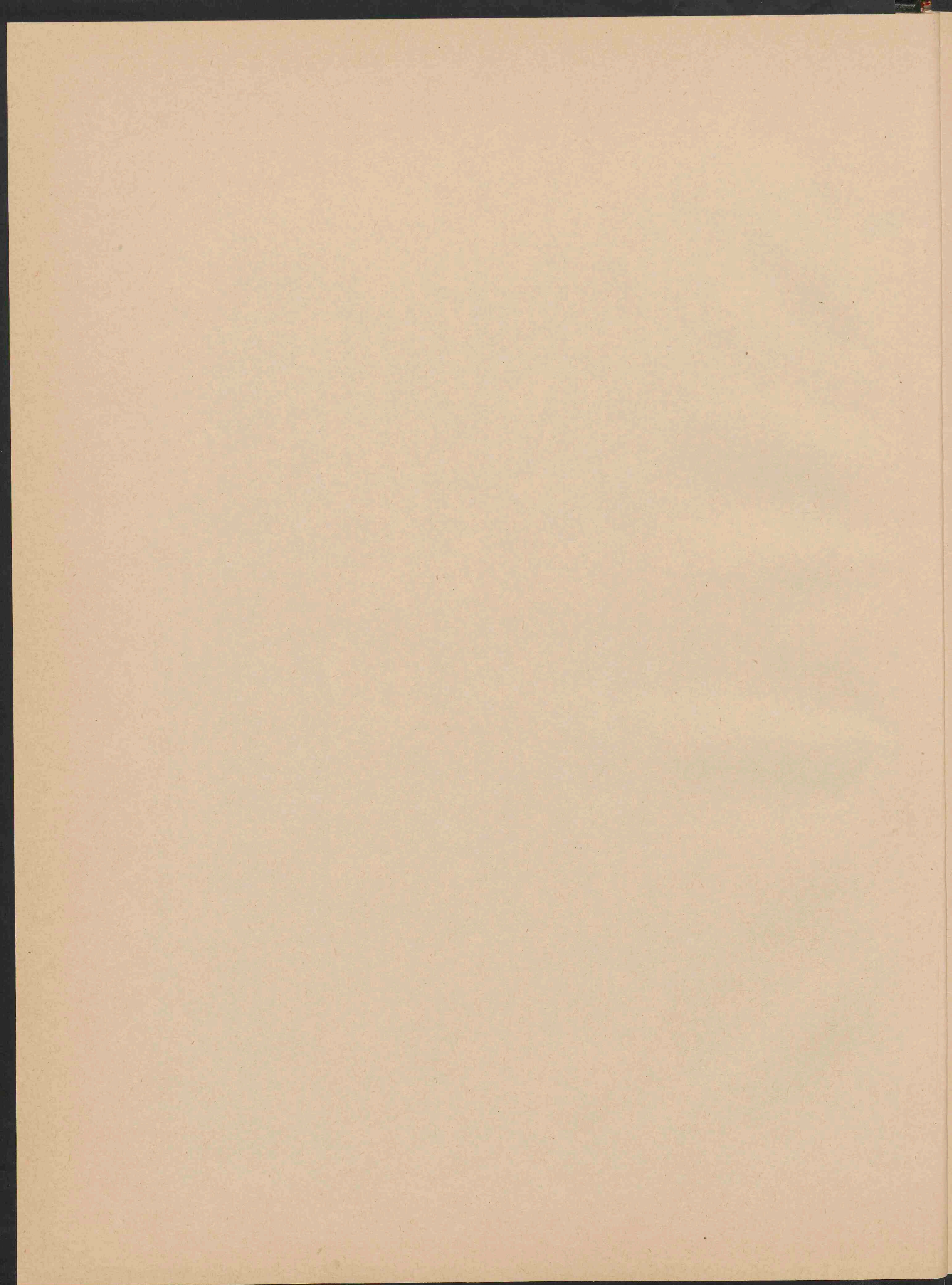

Friderici Arnoldi Icones nervorum capitis

<https://hdl.handle.net/1874/283041>

je

FRIDERICI ARNOLDI

519 548
548

ICONES

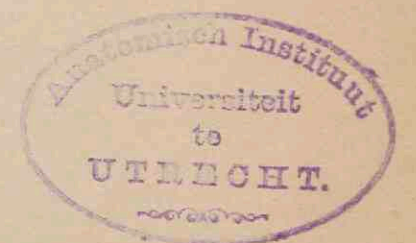
NERVORUM CAPITIS

EDITIO ALTERA ATQUE EMENDATIO.

HEIDELBERGAE.

SUMTIBUS J. C. B. MOHRII.

MDCCCLX.

FEDERAL RESERVE BANK

NEW YORK

RECEIVED

DEPOSIT

NOV 19 1917

AMOUNT \$

PRAEFATIO

EDITIONIS PRIMAE.

Nonnulla nervorum cerebri paria iconibus egregie sunt expressa, omnium autem nervorum capitis imaginibus ad naturam et ad veritatem pictis, certo ordine inter se conjunctis adhuc caremus, quamquam hodierna anatomes conditio eas maxime poscat. Quare equidem, quum septem abhinc annos capitis partes, imprimis nervos accurata perscrutatione ac meditatione tractaverim, pro juvanda nervorum capitis cognitione has tabulas edere institui.

Delineationes, quas publice hic exhibeo, omnino praeparationibus meis respondent. Justa et vera ratio situs ac dimensionum in singulis nervis delineandis ubique a me observata est, quo fit, ut nonnunquam diversa ejusdem partis conditio, si singulas figuras compares, cognoscatur, quae res iis cum animo bene reputanda est, qui his tabulis sint usuri vel easdem judicare velint.

Summa religione affirmare possum, nulla fila in iconibus pro nervis recepta esse, quorum natura dubitationis ansam praebuerit. Illas partes, quas primus observavi, nerveas esse tempore edocebimur, etiamsi anatomici quidam hodierno die observationibus meis diffidant aut de iis disceptent. Quum adhuc passim dubitetur, an res ante non cognitae, — ut ganglion oticum, ramus auricularis nervi vagi, nervus recurrens primi rami quinti paris, nervus petrosus superficialis minor, intumescencia ganglioformis nervi facialis, conjunctio nervi facialis cum auditorio externa —, vere sint in rerum natura et quum nonnulli anatomici ganglion illud pro glandula habeant, quamquam dissector subtilis, cautione adhibita, facile illos nervos deprehendere possit, et multi anatomes cultores hanc partem ganglion esse publice testati sint, suspicari licet, eas causas, quas scientia abhorreat, res controversas effecisse. Hae tamen me non movent, quia persuasum mihi est, illas tantum observationes de nervis scripto a me traditas esse, quas e multis investigationibus, re bene perpensa, veras cognovi. Facile credo, me in rebus nonnullis levioribus errore ductum esse, at in illis majoris momenti non sum lapsus; etenim iterum iterumque naturam interroganti magis in dies mihi constat, a me visa non esse falsa. Inquisitiones meas de capitis nervis in una tantum re imperfectas deprehendi, alterum enim nervum musculi tensoris tympani e nervo pterygoideo orientem antea non observaveram.

Omnes compilatores oro atque rogo, ne tangant has tabulas. Secum reputent isti, scientiae gravissimum detrimentum expilationibus inferri, quae his diebus nefario atque indigno modo committuntur; etenim hac re non solum tabularum editio difficilior redditur, sed etiam icones ad alias expressae corruptae plerumque et multis vitiis auctae traduntur, quo magnum damnum rei anatomicae oriatur. Qui ulinam sanctum habeant si non jus aliorum, at scientiae commodum.

Maximas gratias illi viro persolvo, qui bene versatus in delineandis rebus anatomicis indefesso studio figuras ad naturam probe descripsit, deinde delineationes ac sculpturas in lapide fecit. Franciscum dico Wagnerum, qui praecclarus artifex summam opem in edendis his figuris dexteritate ac diligentia sua mihi tulit. Etiam de Christiano Thiese, qui tabulas excudendas perite atque accurate tractavit, grata mentio facienda mihi est.

Scrpsi Heidelbergae nonis Januarii 1834.

PRAEFATIO

EDITIONIS SECUNDAE.

Hujus operis exemplaria quum ante hos decem et quod supra est annos jamjam essent omnia divendita idque a multis exim magis atque magis desideraretur, tandem ad hancce alteram editionem secundis curis adornandam manum admovere constitui. Huic tamen editioni quum eas, quas prior exhibet, figuras tamquam mutuas dare noluissem, id potissimum mihi cordi habebam, ut artificem mihi ingenii non minus quam artis suae laudibus conspicuum conciliarem, qui tabulas ad naturam depingere depictasque saxo incidere calleret. Posteaquam in artifice hic illic explorando multum temporis atque operae perdidit; anno 1851 demum in Maximilianum Wieserum artificem incidi, qui ex ea, quam in rebus et anatomicis et medicis depingendis mihi ostenderat, arte fingendis etiam hujus operis iconibus non impar videbatur. Sex tabulas, primam ultimamque hujus operis triadas nonnisi magna cum mea laude ad finem perduxerat, sive nativam figurarum veritatem respexeris, sive artificiosam ipsius dexteritatem; dum vero in septima, quam hoc opus sextam exhibet, tabula occupatus erat condenda, maximo cum meo dolore morbo exitiali correptus est. Hinc factum est, ut tamdiu hoc opus haeresceret; nam in artifice vel compluribus locis quaerendo quamquam indefusus eram, nullum tamen invenire potui, qui ad eas, quae tunc desiderabantur, figuras ad naturae veritatem pingendas saxoque incidendas idoneum atque paratum esse praebuisset. Hoc demum anno ineunte Fridericum Volckium Heidelbergensem, artificem juvenem cognovi, qui laudabile artis suae studium cum naturae dotibus conjungit. Hic se ipse ad tabulas, quae deerant, ad instar exactarum delineandas delineatasque saxo incidendas paratum dixit.

Utriusque editionis figuras qui inter sese compararit, eas, quas haec editio exhibet, figuras, si unam tabulam exceperit septimam, delineatas inveniet ex aliis, quam quae priori inserviebant praeparatis, quemadmodum dicunt, anatomicis. In praeparatis adornandis pariter atque in describendis figuris plane eandem, quam in editione priori, viam rationemque institimus. Haec autem via ratioque nulla alia fuit quam topographica, in qua tamen adhibenda systematicam quoque nervorum partitionem nunquam non respiciebamus. — Prima tabularum trias nervos ostendit, qui in cerebri basi necnon in ima cranii parte — et quidem quod ad hos attinet — compluribus digesti ordinibus reperiuntur. Tabulae quartae figurae capitis nervos hoc modo in conspectu ponunt, quemadmodum inter praeparationem anatomicam in capitibus ad perpendicularum bipartitis intrinsecus cognoscuntur. Tabulae quinque postremae capitis nervos in ordinibus quinque dispositos extrinsecus ante oculos ponunt, et quidem ita, ut nona tabula summum ostendat ordinem, imum vero quinta. — Verum tamen systematica nervorum descriptio ut ne topographica, quae singulos nervos pro suo quemque situ atque sede excipit describitque, ratione perturbaretur, in figuris pingendis id potissimum observari debebat, qua ratione singuli quique nervi sese dispanderent atque singulos in ramos diffunderent nec non quonam vinculo inter sese cohaerent. Omnino necessaria haec res mihi videbatur, si eos respiciebam, qui difficilem hanc et cum temporis dispendio conjunctam capitis nervorum praeparationem ipsimet instituere nequeunt et nihilominus plenam accuratamque horum nervorum, qualis sit ipsorum decursus, qualis situs, cognitionem sibi acquirere nituntur. Propter hanc itaque causam simulque ut chirurgi quoque consilio atque commodis hae tabulae inservire possent, in figuris depingendis praeter nervos et musculos, capitis atque colli arteriarum venarumque, glandularum, stratorum cranii ossium, cerebri ejusque membranarum nec non sensuum organorum ratio quanta maxima habebatur, ita ut meo quidem judicio hae tabulae non solum ad capitis nervos probe cognoscendas multum conferant, verum in rebus etiam ad artem chirurgico-anatomicam pertinentibus haud sine magna utilitate adhiberi possint.

Quod ad praeparata, quae picturis describendis inserviebant, pertinet elaboranda, in capitis nervis eorumque decursu cum ea denuo versabar subtilitate religioneque, quae maxima esse poterat. Praeter cultellum et volsellam, praeter caelum et malleolum continuo microscopium simplex et compositum in promptu habebam, quorum ope adjutus in rebus dubio obnoxiiis me certiore redderem, utrum in tractandis nervorum generibus versarer nec ne. — Id solum et temporis et operae, quae in cerebri nervis denuo perscrutandis consumpsi, ut unicum ita laetissimum fero praemium, quod adeo mihi fortuna favit, ut duos nervos, alterum secundi rami nervi trigemini, alterum nervi vagi, qui uterque antea me latebat, reperirem. Vide sis quae hac de re ad tertiam quartamque tabulam annotavi. Hi nervi illis respondent, quos ante in primo et tertio ramo quinti paris detexi.

Quodsi candorem, munditiam, distinctionem harum imaginum lithographicarum respexeris, eas prioris editionis picturis longe praestantiores invenies. Hanc ipsam praestantiam G. Kuestnero Stuttgartiensi debeo, lithographo optime de arte sua promerito; idem ille artifex clarissimus in sua officina haece tabulas excudendas ipsemet curavit.

Scrpsi Heidelbergae mens. Sept. 1859.

Fr. Arnold.

PROLEGOMENA.

In capite nervi diffunduntur numero haud pauci, qui vario sunt genere atque origine. Quo magis variae rationes inter aliquam corporis partem et animam intercedunt, eo compluria, ut in universum loquar, ejus nervorum paria sunt; quo gravioris momenti aliquod organon est, eo magis diversam originem et naturam ejus nervi produunt.

Multa eaque varia organa capitis propria sunt; inter quae organa vitae animali inservientia iis praevalent, quae vitam vegetabilem sustentant. Caput tum sedes est communis sensorii sensuumque organorum, tum eorum tamquam instrumentorum, quorum ope aër alimentaue corpori adducuntur. In capite majore sunt numero ea nervorum genera, quae systemati cerebro-spinali attribuuntur. Contrarium est, quod ad trunci viscera pertinet, in quibus nervi sympathicorum nervorum systemati peculiare cerebrospinalis systematis nervis majore numero deprehenduntur.

Capitis nervi maximam partem a cerebri nervis, deinde a superioribus cervicis nervis, tertium denique a ganglio cervicali summo et thoracico summo originem ducunt.

Nervi cerebrales in anteriore cranii parte et in facie, in organis his ambabus circumseptis periphericis (oculis, naribus, ore, auribus) nec non in systemate pneumogastrico (pharynge, larynge, oesophago, trachea, pulmonibus, ventriculo, jecinore) et in corde diffunduntur; ramos suos surculosque partim ad quatuor peculiaris sensuum organa nec non in cutem et membranas mucosas earum, quas indicavi, partim in oculorum, aurium, faciei, maxillae inferioris, oris cavitatis, laryngis, pharyngis aliorumque musculos dimittunt.

Quatuor superiores cervicis nervi in occipite, cervice et colli superficie distribuuntur. Occipitis, cervicis, colli cutibus nec non cervicis musculis et profundis colli musculis suos sibi nervos suppeditant.

Nervi, qui ex summo cervicis ganglio progrediuntur, ad exterioris carotidis interiorisque ramos pertinent atque praeterea multifariam cum majore nervorum cerebralium parte et cum superioribus cervicis nervis consociantur; nervi, qui ex summo pectoris ganglio escendunt, arteriam vertebralem ejusque ramos usque in cranii cavum ex parte comitantur. Itaque surculi nervorum sympathicorum systematis partim inde a capitis collique vasis usque ad organa, quae hi procurant, diffunduntur, partim cum cerebralibus et superioribus cervicis nervis fibrarum commutationem efficiunt.

Cerebri et cervicis nervorum distributionis terminus duabus lineis significari potest, quarum altera inde a vertice ad porum acusticum externum indeque ad finem ossis hyoidei posteriorem ducitur (linea auriculo-verticalis), altera vero ad eandem, quam os hyoideum habet, et altitudinem et decursum scribitur (linea hyoidea). Eae capitis superficiei partes, quae ad partem anticam versus inde ab auriculo-verticali linea et ad partem supernam versus ab hyoidea linea sitae sunt, quinto septimoque cerebri nervorum paribus, illae contra, quae ad partem posticam versus inde ab auriculo-verticali linea et ad partem infernam versus inde ab hyoidea linea inveniuntur, superioribus cervicis nervis subornantur. Hanc legem normamque pauci solummodo nervorum rami migrant, posterior exempli gratia nervi facialis ramus auricularis et magni nervi auricularis ramus facialis. — Interiora tamen colli organa, larynx, pharynx, trachea, oesophagus una cum musculis, qui super his siti sunt, quosque ego colli musculos viscerales significatos volo, non cervicis nervis, sed postremis cerebri nervis subornantur.

Inter nervorum cerebralium cervicaliumque et partis cephalicae nervi sympathici distributionem termini non inveniuntur; quum nervi sympathici fila cum vasis quoquo versus diffunduntur nec non cum plurimis cerebri nervis et cum omnibus cervicis nervis conjuncta sint.

Nervi cerebrales cervicalesque communis sensorii contextum cum exterioribus capitis collique partibus, cum pneumogastrico systemate et corde constituunt. Affectus, qui sensuum organis excitantur una cum iis, qui in pneumogastrico systemate locantur, nervis cerebralibus animae adducuntur. Ex altera parte organi cerebrospinalis commotiones ad musculos perveniunt horumque ope motus efficiuntur.

Inde a S. Th. Soemmerringii temporibus Germanorum viri anatomes periti duodecim nervorum cerebralium paria enumerant, quorum nomina, si a primo pare exorsus ad ultimum gradatim progressus fueris, haecce sunt: Nervus olfactorius, opticus, oculomotorius, trochlearis, trigeminus, abducens, facialis, acusticus, glossopharyngeus, pneumogastricus, accessorius, hypoglossus.

Ante Soemmerringium novem solummodo cerebri nervorum paria dinumerabant: octavum nempe cum septimo pare pro uno septimo, undecimum, decimum, nonum paria pro uno octavo, duodecimum denique pro nono cerebri nervorum pare habebantur. Hanc dinumerationem in plurimis extra Germaniam sitis regionibus hodiedum magis minusque usitatam deprehendes.

Cerebri nervi, quodsi rationes respexeris anatomicas, in classes distribui possunt duas: quarum altera sublimiores nervos sensuales: olfactorium, opticum, acusticum; altera nervos cranii vertebrales: paria quae tertium interque septimum nec non quae inter nonum et duodecimum interposita sunt, complectitur. Hujus utriusque classis nervi compluribus rebus iisque non levis momenti inter sese differunt.

Sublimiores nervi sensuales: olfactorius, opticus, acusticus, quos „*idiotropicos*“ nervos sensuales significare volumus, a nervis medullae spinalis, quod ad ipsorum structuram, originem, decursum, genesis attinet, adeo differunt, ut cum illis comparari nequeant itaque tamquam proprii nervi peculiareque a ceteris systematis cerebrospinalis nervis disjungantur necesse sit. Constant primum ex fibris, quae sicuti cerebrospinalis organi fibrae facile aspectum nodosum praebent. Deinde cum cerebri massa hac ratione cohaerent, ut excursions vel processus certarum encephali partium haberi possint. Tertium totam inter viam, quam inde ab origine ad interiores sui quisque organi sensualis partes emetiuntur, ne unum quidem surculum dimittunt, etiamsi cum aliis nervis, quod in nervo acustico fieri assolet, consocientur. Quartum denique excrescendis medullaribus cerebri cellulis in foetu prodeunt, qua de causa initio canalem includunt, quod in alio nullo cerebri nervo aut nervo medullae spinalis fieri solet.

Reliqui nervi cerebrales tum si rationem, quae eos interque cranii vertebrales intercedit, tum si ipsorum structuram discessumque in cutem et musculos respexeris, nervorum spinalium similitudinem affectant; idcirco eos cerebri *nervos vertebrales* significamus. Huc pertinent paria, quae inter tertium et septimum nec non inter nonum et duodecimum interposita sunt.

Nervi cerebri vertebrales pari modo, quo nervi medullae spinalis, aut cutanei aut musculorum nervi sunt. Utrique, quod ad ipsorum originem attinet, non minus, quam nervi medullae spinalis cutanei et musculares distincti separatique sunt. Nimirum nervi cutanei et nervi musculorum aut separatae nervorum stirpes aut peculiaribus exstructi radicibus ex certis quibusdam cerebri partibus exoriuntur. A nervis spinalibus hac una re differunt eaque leviori, quod ex medulla cerebri non tam accurate una cum duobus radicibus proficiscuntur, quam anteriores posterioresque nervorum spinalium radices, quae munere diverso funguntur, ex medulla spinali progrediuntur, nam musculorum nervi nec non cutanei nervi cerebrales ex parte quidem juxta sese positi sunt aut in uno eodemque ordine evadunt. Nullus dubito quin hujus rei causam hac in re positam cernas, quod medullae spinalis funiculi in medulla oblongata diversas in partes discedunt eorumque fibrae magnam partem alterae alteris decussantur miscenturque.

Deinde omnes cerebri nervi, qui ad exteriorem cutem et ad membranarum mucosarum complexiones decurrunt, quemadmodum nervorum spinalium radices posteriores vel cutaneae, ganglion exhibent, cujus conformandi musculorum nervi non minus expertes sunt, quam anteriores nervorum spinalium radices gangliorum posteriorum radicibus spinalium conformandorum. Qua commotus causa equidem haec ganglia nervorum cerebri „*ganglia vertebrales*“ denominata volucrim: huc pertinent cerebri quinti, septimi, noni, decimi nervi ganglia.

Tum nervi cerebri vertebrales per foramina intervertebralia vel accessoria cranii ostia vertebrales penetrant. Tertium, quartum, sextum paria nec non primus quinti paris ramus per anterius cranii foramen vertebrale, per superiorem fissuram orbitalem, secundus atque tertius quinti paris ramus per ejusdem ostia accessoria, per rotundum foramen ovaleque, transeunt. Nonum, decimum, undecimum paria posterius foramen intervertebrale, foramen lacerum, percurrunt; per accessorium ejus ostium, anteriorem canalem condyloideum, par duodecimum penetrat. Par duntaxat septimum ab hac norma discedit, quippe quod cum nervo acustico per interiorem meatum acusticum et per Fallopicum, qui dicitur, canalem decurrat.

Novem huc pertinentes cerebri nervi cavitatem cranii egressi singuli ad singulos, ut in universum loquar, rationem huic, quae inter singulos nervos spinales intercedit, consimilem exhibent. Quemadmodum enim in his foramina intervertebralia egressis anteriores radices posterioresque communibus in vaginis congregantur congregatique nervos efficiunt mixtos, et sicuti nervi alicujus corporis partis proprii inter decursum alteri cum alteris vel simplicem in modum junguntur vel ad plexuum instar singuli singulis intertextuntur atque cum nervo sympathico conjunctiones ineunt; ita nervi quoque cerebrales per cranii foramina aut progredientes aut ea egressi ex parte nervos formant mixtos, inter decursum sese et invicem et cum superioribus cervicis nervis consociant et partim quidem cum nervo sympathico cohaerent.

Cerebri nervi vertebrales in universum sic distribuuntur, ut paria inter tertium septimumque interposita in facie ante auriculo-verticalem lineam et super hyoideam lineam nec non in organo facie circumclusis, in oculorum, narium, oris cavitate, in fovea temporali et in anteriore auri externae parte discedant, paria vero inter nonum et duodecimum interposita in pneumogastrico systemate: in pharynge, in oesophago, in ventriculo, in jecore, in larynge, in trachea, in pulmonibus, ac praeterea in corde disperiantur. In lingua solummodo, quod organon gustando, mandendo, deglutendo, loquendo inservit, et in aure, quae nervos illos interque hos media interposita est, utrorumque fila diffunduntur.

Cerebri nervi vertebrales, quodsi rationem, quae hos interque cranium nec non ipsorum discessum in ea, quae dixi, organa intercedit, respexeris, ad ordines revocari possunt duos, qui nervo acustico disjunguntur; anterior ordo nervos quinque;

paria inter tertium septimumque interposita; posterior nervos quatuor: paria inter nonum et duodecimum interposita complectitur. Illi anteriorem cerebri nervum vertebralem, hi posteriorem formant.

Novem cerebri nervis huc pertinentibus munus, quod si in universum solummodo respexeris, suum cuique ita evenit, ut tertium, quartum, sextum paria, tres oculi musculorum nervi, eorum, qui in orbita siti sunt, musculorum contractiones hisque pupillae motus nec non superioris levationem palpebrae efficiant. — Par quintum cutem faciei ante auriculo-verticalem lineam et super hyoidea linea, sicuti oculi membranam mucosam nec non narium orisque cavitatis membranas pituitarias usque ad isthmum faucium majore portione procurat, minore musculos mandendi nec non palati mollis tympanique tensores subornat. — Par septimum faciei, calvariae, auriculae musculus peculiare est. — Par nonum linguae radici, pharyngi; par decimum pharyngi, oesophago, ventriculo, laryngi, tracheae, pulmonibus, cordi attributa sunt. — Par undecimum vocis musculorum et inspirationis aliquot colli musculorum contractiones efficit. — Par duodecimum linguae et plurimorum ossis hyoidei musculorum motus excitat.

Ut igitur ea, quae hactenus de cerebri nervis in universum disputavimus, una tamquam comprehensione complectamur, res, quae in his nervis probe cognoscendis gravissimi sunt momenti, in quibusque tamquam in cardine omnis ipsorum cognitio vertitur, hae fere sunt respiciendae:

I. Tres sensus sublimiores: organon olfactus, visus, auditus nervos excipiunt „idiotropicos“: nervum olfactorium, opticum, auditorium, primum, secundum, octavum paria, quae propter structuram, genesis nec non omnem omnino ipsorum rationem ad unam classem eandemque referuntur.

II. Reliqui nervi cerebrales, qui rationem nervis spinalibus consimilem exhibent et ad horum speciem normamque compositi sunt, vertebrales cerebri nervi denominari possunt. Hi autem sunt tres orbitae musculorum nervi, nervus trigeminus, nervus facialis; deinde nervus glossopharyngeus, nervus pneumogastricus, nervus accessorius, nervus hypoglossus.

III. Novem hi nervi in ordines distribuuntur duos: nervum vertebralem et anteriorem et posteriorem. Ad illum pertinent paria tertium interque septimum, ad hunc paria inter nonum et duodecimum interposita. Anterior ex singulis quinque stirpibus nervisve constat, ex quatuor posterior. Haec nervi vertebrales et anterioris et posterioris complures in stirpes distributio in subtiliore cerebri compositione, in majori varietate, quam capitis partes cum trunci et membrorum partibus comparatae exhibent nec non in sublimiore cranii formatione posita est.

IV. Et anterior et posterior nervus vertebrales ex musculorum nervis et cutaneis nervis constat. Plurimi musculorum nervi, originem si respexeris, meri existunt; non item nervi cutanei, quos omnes jam intra cranii cavitatem musculorum nervis intermixtos deprehendis. Hac de causa meri musculorum nervi et nervi mixti dignosci possunt. In horum numero quintum, nonum, decimum cum undecimo pare, in illorum tertium, quartum, sextum, duodecimum paria recensenda sunt. Par septimum a plerisque scrutatoribus ad meros musculorum nervos, a singulis quibusdam ad mixtos revocatur.

V. Nervi musculorum meri ganglia non habent, mixti vero in radice cutanea ganglia exhibent, qui, quum gangliis spinalibus similes sint, ganglia vertebralia appellari queunt. Hi autem sunt portio majoris quinti paris ganglion semilunare, noni et decimi paris ganglia jugularia et — quod dubium non est — septimi nervi cerebri ganglion geniculum.

VI. Nervi vertebrales cranii cavitate egredientes per foramina intervertebralia eorumque accessoria ostia vertebralia proficiscuntur. Per anterius foramen intervertebrale, fissuram orbitalem superiorem, cerebri nervus tertius, quartus, sextus nec non primus quinti ramus, per accessoria hujus fissurae ostia, rotundum foramen ovaleque, quinti nervi ramus secundus tertiusque progreditur. Per posterius foramen intervertebrale, foramen lacerum, cerebri nervus nonus, decimus, undecimus, per accessorium hujus foraminis ostium, canalem condyloideum anteriorem, nervus duodecimus percurrit. Unus nervus cerebri septimus hac regula excipitur, qui initio per interiorem meatum auditorium nervo comitatus acustico, deinde per viam peculiarem, quae canalis Fallopius appellatur, ad foramen stylomastoideum decurrit.

VII. Cerebri nervi vertebrales hoc modo in universum distribuuntur:

Par tertium, quartum, sextum orbitae musculos et quidem tertium par musculos ejus omnes, si unos superiorem obliquum et exteriorem rectum musculos exceperis, surculis procurat et insuper radicem motoriam ad ophthalmicum ganglion dimittit; quartum par ramos ad oculi superiorem musculus obliquum, sextum par ad oculi exteriorem musculus rectum ramos ablegat.

Major quinti paris portio in faciei cute ante auriculo-verticalem lineam et super hyoidea linea, sicuti in oculi membrana mucosa, in narium orisque cavis hac ratione discedit, ut, si anteriorem capitis partem duabus lineis libratis, quarum altera per rimam palpebrarum, altera per oris fissuram scribitur, in regiones dissecueris tres, summa super palpebrarum fissuris sita regio primo ramo, regio inter palpebrarum orisque fissuras media secundo ramo, regio infra oris fissuram sita tertio ramo procuretur. Exstant sane aliquot hujus legis exceptiones, quarum causam in faciei genesi positam cernimus.

Minor quinti paris portio mandendi musculos, musculos temporalem, maseterium, pterygoideum internum et externum, mylohyoideum et anteriorem musculus digastrici ventrem procurat et ad mollis palati et tympani tensores surculos dimittit.

Par septimum imprimis ad faciei et calvariae musculos nec non ad auriculae musculos pertinet et insuper veli palatini levatori, stapedio musculo, linguae et glandulae maxillari, musculo stylohyoideo et posteriori muscoli digastrici ventri surculos imperit.

Par nonum linguae radices, pharyngis et auris mediae membranas mucosas procurat nec non ad levatorem et superiorem pharyngis constrictorem surculos dimittit.

Par decimum in pneumogastrico systemate, in pharynge, in oesophago, in ventriculo, in larynge, in trachea, in pulmonibus in ramos diffunditur et praeterea ad aurem externam, ad cor, ad jecur nervos ablegat.

Par undecimum vocis organi et aliquot faucium musculis, musculo sternocleidomastoideo et cucullari surculos suppeditat.

Par duodecimum ad omnes, musculo digastrico, stylohyoideo, mylohyoideo excepto, linguae musculos et ad plurimos ossis hyoidei musculos nervos dimittit.

Ad tres quinti paris ramos quatuor ganglia accedunt, quae ego propter ipsorum situm et rationem, quae inter ea et peculiare quatuor capitis sensus intercedit, *organorum sensualium ganglia* denominata voluerim; sunt autem haec: ganglion ophthalmicum in primo quinti paris ramo, ganglion nasale in secundo, oticum et linguale ganglia in tertio ejusdem paris ramo sita. — Horum gangliorum unumquodque radices accipit tres: motoriam sensitivamque nervus cerebri, sympathicam nervus sympathicus suppeditat. Nervi his gangliis exorientes partim ad organa contractilia, quae sunt iris, levator veli palatini, tympani tensor, ductus, qui Whartonicus appellatur, partim ad nervos sensitivos, quibuscum consociantur, nec non ad confinia vasa sanguifera discedunt.

Quemadmodum omnes nervi spinales, ita quoque quatuor *cervicis nervi superiores* in ramos dividuntur posteriores et anteriores. Rami posteriores cervicis musculos, cervicis et occipitis cutes ad verticem usque procurant; anteriores ad profundos et laterales colli musculos, in diaphragma nec non in colli cutem surculos dimittunt. Colli organa horumque musculis, quos posteriores cerebri nervi procurant, nullos nervos directe impertiunt. Illis nervis partim caput in columna vertebrali circumagi et spiritus, qui diaphragmatis et musculorum scalenorum ope fiunt, duci possunt; partim iisdem efficitur, ut occipitis, auriculae, cervicis partis superioris nec non colli cutis inde ab hyoidea linea ad acromium et mammalem regionem usque sensu moveatur.

Nervi sympathici fila, quae in capitis organa dispenduntur, partim et quidem bona ex parte a summo cervicali ganglio, partim a summo pectoris ganglio excurrunt. Crebri illi, quos summum cervicis ganglion exhibet, nervi primum consociantur cum superioribus cervicis nervis nec non cum plerisque cerebri nervis; deinde nervi vasculares ad exteriorem interioremque carotides decurrunt earumque ramos comitantur et una cum iis ad varia capitis organa perveniunt; tum conjunctiones cum vertebralibus cervicis capitisque gangliis nec non cum sensuum organorum gangliis constituunt. — Ex summo thoracico ganglio ad vertebralem arteriam fila excurrunt et super hac vertebralem nervi sympathici viam efficiunt, quae cum arteriae vertebrales ramis ad medullam oblongatam, ad cerebellum, ad posteriores cerebri lobos extenditur. Subtiles et reticulatae distributiones, quas nervi sympathici via carotica exhibet, non solum ad arteriam ophthalmicam, sed cum interioris carotidis ramis ad lobos cerebri anteriores, inferiores, superiores aut ad eas, quae ante auriculo-vertebralem lineam stratae sunt, encephali partes perveniunt.

CONSPECTUS NERVORUM CAPITIS.

A. Nervi cerebrales.

Par primum, nervus olfactorius.

Vid. tabb. I. II. III. IV.

- I. Pars cerebialis s. origo. Tab. I. Fig. I. 1-3. Fig. II. 1-3.
Radices medullares. Tab. I. Fig. I. et II. 1. 2.
Tuber olfactorium. Tab. I. Fig. I. et II. 3.
- II. Bulbus olfactorius. Tab. I. Fig. I. 5. Tab. II. Tab. III. 2.
- III. Fila olfactoria, per foramina cribrosa cavitatem narium ineuntia. Tab. III. 3.
 1. Rami septi narium. Tab. IV. Fig. I. 1.
 2. Rami laterales narium. Tab. IV. Fig. II. 1.

Par secundum, nervus opticus.

Vid. tabb. I. II. III. V.

- I. Pars cerebialis s. origo. Tab. I. Fig. II. 4. Fig. V. 1. Tab. V. 1.
Corpora geniculata s. intumescitiae ganglioformes in origine nervi optici. Tab. I. Fig. II. h. i. Fig. III. a.
- II. Chiasma nervorum opticorum. Tab. I. Fig. I. ee.
Fibrae rectae, decussatae, arcuatae orbitales et cerebrales. Tab. I. Fig. II. 5. 6. 7. 8.
- III. Pars orbitalis, per foramen opticum orbitam intrans. Tab. I. Fig. I. 7. Tab. II. II. Tab. III. III. Tab. V. 3.
- IV. Retina.

Par tertium, nervus oculomotorius.

Vid. tabb. I. II. III. V.

- I. Pars cerebialis s. origo. Tab. I. Fig. I. III. Fig. II. III.
- II. Pars orbitalis, per canalem durae matris peculiarem et fissuram orbitalem superiorem orbitam ingrediens. Tab. II. III. Tab. III. III. Tab. V. III.
- III. Rami:
 1. Ramus superior ad musculus rectum oculi superiorem et levatorem palpebrae superioris. Tab. III. 5. Tab. V. 4.

2. Ramus inferior:

- a. Surculus ad musculus rectum oculi interiorem. Tab. III.
- b. Surculus ad musculus rectum oculi inferiorem. Tab. V.
- c. Surculus ad musculus obliquum oculi inferiorem. Tab. V. 7.
- d. Radix brevis ganglii ophthalmici. Tab. V. 6.

Par quartum, nervus trochlearis s. patheticus.

Vid. tabb. I. II. III. V.

- I. Pars cerebialis s. origo. Tab. I. Fig. I. IV. Fig. III. 1. Fig. IV. IV. Fig. V. 8. 9.
- II. Pars orbitalis, per canalem durae matris peculiarem et per superiorem fissuram orbitalem orbitam intrans. Tab. II. IV. Tab. III. IV. Tab. V. 10.
- III. Rami ad musculus obliquum superiorem s. trochlearem. Tab. III. 8.

Par quintum, nervus trigeminus s. divisus s. sympathicus medius.

Conf. tabulae omnes.

- I. Pars cerebialis s. origo. Tab. I. Fig. I. V. Fig. IV.
Portio s. radix major. Tab. I. Fig. IV. 2. 3. 4.
Portio s. radix minor. Tab. I. Fig. IV. 1.
Portio major et minor per separatas fissuras in latere pontis apparent. Tab. I. Fig. I. V. Fig. IV. V. Tab. V. 11. 12.
- II. Truncus quinti paris et plexus triangularis. Tab. II. V. Tab. III. V. Tab. IV. Fig. II. 2.
Ganglion plexus triangularis (inconstans). Tab. IV. 10.
- III. Ganglion semilunare s. Gasseri s. intervertebrale capitis anterioris. Tab. III. 9. Tab. IV. Fig. II. 5. Tab. V. 13.
- IV. Ramus primus s. ophthalmicus q. p., per fissuram orbitalem superiorem orbitam ingrediens. Tab. III. 11. Tab. V. 14.
 1. Nervus recurrens primi rami s. tentorii. Tab. III. 12. 13.

2. Nervus lacrimalis. Tab. III. 14. Tab. VI. 3.
 - a. Ramus internus. Tab. VI. 4.
 - b. Ramus externus. Tab. VI. 5.
3. Nervus supraorbitalis s. frontalis. Tab. III. 15. Tab. V. 15.
 - a. Ramus supratrochlearis. Tab. III. 17. Tab. VIII. 3. 4. 5. Tab. IX. 2.
 - b. Ramus frontalis s. supraorbitalis. Tab. III. 16. Tab. VIII. 1. 2. Tab. IX. 1.
4. Nervus oculonasalis s. nasociliaris. Tab. III. 19. Tab. V. 17.
 - a. Radix longa ganglii ophthalmici. Tab. III. 20. Tab. V. 18.
 - b. Nervuli ciliares longi. Tab. III. 21. Tab. V. 19.
 - c. Ramus infratrochlearis. Tab. III. 23. Tab. VIII. 6.
 - d. Ramus ethmoidalis, per foramen ethmoidale in cranium et per laminam cribrosam in cavitatem nasi intrans. Tab. III. 22.
 - α. Ramus septi narium. Tab. IV. Fig. I. 2.
 - β. Ramus lateralis narium. Tab. IV. Fig. II. 9.
 - γ. Ramus externus narium. Tab. IV. Fig. II. 10. Tab. VIII. 7.

Ganglion ophthalmicum s. ciliare s. lenticulare
s. Schacheri. Tab. V. 20.

1. Radix brevis. Tab. V. 6.
 2. Radix longa. Tab. V. 18.
 3. Radix media s. sympathica. Tab. V. 21.
 4. Nervuli ciliares breves. Tab. V. 22.
 5. Fasciculus superior nervorum ciliarium. Tab. V. 23.
 6. Fasciculus inferior nervorum ciliarium. Tab. V. 24.
- V. Ramus secundus s. maxillaris superior, per foramen rotundum fossam sphenopalatinam iniens. Tab. III. 24. Tab. IV. Fig. II. 11. Tab. V. 25.
1. Nervus recurrens secundi rami. Tab. III. 25.
 2. Nervus subcutaneus malae. Tab. V. 26. Tab. VI. 7. Tab. VII. 1.
 - a. Ramus superior s. temporalis. Tab. VI. 9. Tab. VII. 2. Tab. VIII. 8. 9.
 - b. Ramus inferior s. facialis. Tab. VI. 8. Tab. VII. 3. Tab. VIII. 10.
 3. Nervus infraorbitalis. Tab. V. 27. Tab. VI. 10. Tab. VII. 4. Tab. VIII. 11.
 - a. Nervi dentales s. alveolares superiores posteriores, major et minor. Tab. V. 28. Tab. VI. 11. Tab. VII. 5.
 - α. Rami buccales. Tab. VII. 6.
 - β. Rami dentales. Tab. VII. 7.
 - γ. Rami gingivales. Tab. VII. 8.
 - δ. Conjunctio cum nervo dentali anteriori. Tab. VII. 9.
 - b. Nervus dentalis s. alveolaris anterior minor. Tab. V. 29. Tab. VI. 12. Tab. VII. 10.
 - c. Nervus dentalis s. alveolaris anterior major. Tab. VII. 11.
 - α. Ramus dentalis. Tab. VII. 12.
 - β. Ramus nasalis. Tab. VII. 14.
 - d. Nervi palpebrales inferiores. Tab. VIII. 12. Tab. IX. 3.
 - e. Nervi laterales narium. Tab. VIII. 14. 15. Tab. IX. 4.
 - f. Nervi labiales superiores. Tab. VIII. 16. 17.
 - g. Conjunctio cum nervo faciali. Tab. VIII. 18.

4. Nervus naso - s. sphenopalatinus. Tab. IV. Fig. II. 12. Tab. V. 31.
 - a. Nervi nasales. Tab. IV. Fig. I. et II.
 - α. Nervus septi narium s. nasopalatinus Scarpae. Tab. IV. Fig. I. 3. 4.
 - β. Nervi laterales narium superiores. Tab. IV. Fig. II. 15.
 - γ. Nervi laterales narium inferiores. Tab. IV. Fig. II. 16.
 - δ. Nervi pharyngei. Tab. IV. Fig. I. 5. Tab. V. 35.
 - b. Nervi palatini. Tab. IV. Fig. II. Tab. V.
 - α. Nervus palatinus major. Tab. IV. Fig. II. 14. Tab. V. 36.
 - β. Nervi palatini minores, externus et internus. Tab. IV. Fig. II. 13.

Ganglion rhinicum s. nasale s. sphenopalatinum
s. Meckelii. Tab. IV. Fig. II. 17. Tab. V. 32.

1. Radix brevis s. sphenopalatina. Tab. IV. Fig. II. 20.
 2. Radix longa s. petrosa (nervus petrosus superficialis major). Tab. IV. Fig. II. 19. Tab. V. 33.
 3. Radix sympathica s. carolica (nervus Vidianus). Tab. IV. Fig. II. 18. Tab. V. 34.
 4. Nervi nasales. Tab. IV. Fig. II. 22.
 5. Ramus ad muscolum levatorem veli palatini. Tab. IV. Fig. II.
 6. Fila orbitalia. Tab. IV. Fig. II. 21.
- VI. Ramus tertius s. maxillaris inferior (portio minor cum parte portionis majoris), per foramen ovale transiens. Tab. III. 26. Tab. IV. Fig. II. 23. Tab. V. 37. Tab. VI. 15.
1. Nervus recurrens s. spinosus, ganglion oticum plerumque perforans. Tab. III. 27. Tab. IV. Fig. II. 24.
 2. Nervus auricularis anterior s. auriculo - temporalis. Tab. III. 28. Tab. IV. Fig. II. 25. Tab. V. 38. Tab. VI. 21. 22. Tab. VII. 21 - 23.
 - a. Rami nervo faciali se adjungentes. Tab. VII. 24. Tab. VIII. 28.
 - b. Nervus meatus auditorii externi.
 - c. Nervus auricularis anterior. Tab. VII. 25. Tab. IX. 5.
 - d. Nervus temporalis superficialis. Tab. VII. 26. Tab. VIII. 29. Tab. IX. 6.
 3. Nervus maxillaris s. mandibularis inferior. Tab. IV. Fig. II. 26. Tab. V. 42. Tab. VI. 23. Tab. VII. 28.
 - a. Nervus mylohoideus. Tab. VI. 24. 25. Tab. VII. 29. 30.
 - b. Nervi dentales s. alveolares inferiores posteriores. Tab. VII. 32.
 - α. Rami dentales. Tab. VII. 35.
 - β. Rami alveolares. Tab. VII. 33.
 - γ. Rami gingivales. Tab. VII. 36.
 - c. Nervus dentalis s. alveolaris inferior anterior. Tab. VII. 33 - 36.
 - d. Nervus mentalis. Tab. VII. 37. Tab. VIII. 20.
 - α. Rami labiales inferiores. Tab. VIII. 22. 23.
 - β. Rami mentales. Tab. VIII. 21.

- δ. Conjunctio cum nervo faciali. Tab.VIII. 25.
 γ. Rami buccales. Tab.VIII. 24.
4. Nervus lingualis s. gustatorius. Tab.IV. Fig. II. 27.
 Tab.V. 43. Tab.VI. 26. Tab.VII. 27.
- a. Conjunctio cum chorda tympani. Tab.IV. Fig. II. 28.
 Tab. VI. 27.
- b. Ramuli isthmi faucium. Tab.VI. 28.
- c. Ramuli ad ganglion linguale. Tab.VI. 29.
- d. Ramuli se conjungentes cum nervo hypoglosso.
- e. Ramus sublingualis. Tab.VI. 29.
- f. Rami linguales. Tab.IV. Fig. I. 6. 7. Tab.V. 44.
 Tab. VI. 30.
5. Nervus buccinatorius s. bucco-labialis. Tab. III. 32.
 Tab. VI. 16. Tab. VII. 15.
- a. Nervus temporalis profundus anterior. Tab. III. 33.
 Tab. VI. 18. Tab. VII. 18.
- b. Nervus pterygoideus externus. Tab. III. 34. Tab. VI. 17.
- c. Rami bucco-labiales. Tab. VII. 16. 17. Tab. VIII. 26.
 Tab. IX. 7.
6. Nervus temporalis profundus posterior. Tab. III. 30.
 Tab. VI. 19. Tab. VII. 19.
7. Nervus masetericus. Tab. III. 29. Tab. VI. 20. Tab. VII. 20.
8. Nervus pterygoideus internus. Tab. IV. Fig. II. 29.
- α. Ramulus ad musculus tensorem tympani. Tab. IV.
 Fig. II. 31.
- β. Ramulus ad musculus tensorem veli palatini.
 Tab. IV. Fig. II. 30.
- γ. Ramus ad musculus pterygoideum internum.
 Tab. IV. Fig. II. 29.

Ganglion oticum s. auriculare s. Arnoldi. Tab. IV. Fig. II. 32.

1. Radix brevis, e nervo pterygoideo oriens. Tab. IV. Fig. II.
2. Radix longa, e nervo tympanico nervi glossopharyngei egrediens. Tab. IV. Fig. II. 33.
3. Radix sympathica s. mollis. Tab. IV. Fig. II. 36.
4. Nervus tensoris tympani. Tab. IV. Fig. II. 35.
5. Ramuli se adjungentes nervo auriculo-temporali. Tab. IV. Fig. II. 36.

Ganglion glotticum s. linguale s. maxillare
s. Meckelii minus. Tab. VI. 32.

1. Radix longa, e chorda tympani oriens. Tab. VI. 33.
2. Radix brevis, e nervo linguali egrediens. Tab. VI. 29.
3. Radix sympathica s. mollis. Tab. VI. 34.
4. Fila ad ductum Whartonianum et glandulam maxillarem pertinentia. Tab. VI. 35. 36.
5. Fila se conjungentia cum nervo linguali. Tab. VI. 37.

Par sextum, nervus abducens s. indignatorius.

Vid. tabb. I. II. III. IV. V.

- I. Pars cerebralis s. origo. Tab. I. Fig. I. VI. Fig. II. 9. 10. 11.
Fig. V. 2.

- II. Pars cavernosa, per separatam durae matris foramen prope basin sellae turcicae in sinum cavernosum e cranio transiens. Tab. II. VI. Tab. III. VI. Tab. IV. Fig. II. VI.

Conjunctio cum nervo carotico e ganglio cervicali supremo exoriente. Tab. VI.

- III. Pars orbitalis, per fissuram orbitalem superiorem orbitam intrans. Tab. III. 34. Tab. V. VI.

- IV. Rami ad musculus rectum oculi externum. Tab. III. 35.

Par septimum, nervus facialis s. communicans
faciei s. sympathicus medius s. portio dura
septimi paris.

Conf. tabulae omnes.

- I. Pars cerebralis. Tab. I. Fig. I. VII.
- Portio major. Tab. I. Fig. I. 8. Fig. II. 3.
- Portio minor: filamenta nervea Wrisbergii. Tab. I. Fig. II. 9.
- II. Pars petrosa, per meatum auditorium internum et canalem Fallopii decurrens. Tab. II. VII. Tab. III. VII. 36. 37. Tab. IV. Fig. II. VII. Fig. III. VII.
1. Ramus communicans internus nervi facialis cum auditorio. Tab. III. 38.
 2. Ramus communicans externus nervi facialis cum auditorio. Tab. III. 39.
 3. Ganglion geniculum s. intumescencia ganglioformis nervi facialis. Tab. III. 40. Tab. IV. Fig. II. 37. Tab. V. 45.
 4. Conjunctio cum nervo petroso superficiali majori. Tab. III. 41. Tab. IV. Fig. II. 38. Tab. V. 46.
 5. Conjunctio cum nervo petroso superficiali minori. Tab. IV. Fig. II. 39.
 6. Ramulus ad musculus stapedium. Tab. IV. Fig. II. 40.
 7. Chorda tympani. Tab. III. 42. Tab. IV. Fig. II. 41. Fig. III. 1. Tab. VI. 38. 39. 40.
 8. Conjunctio cum ramo auriculari nervi vagi. Tab. IV. Fig. III. 10.
- III. Pars facialis, per foramen stylomastoideum e canale Fallopii egrediens.
1. Nervus auricularis posterior s. profundus. Tab. IV. Fig. III. 2. Tab. VI. 41. Tab. VII. 38. Tab. IX. 9.
 - a. Ramus occipitalis. Tab. VII. 40.
 - b. Ramus auricularis. Tab. VII. 39.
 2. Nervus stylohyoideus et digastricus. Tab. VI. 42. 43.
 3. Rami se adjungentes nervo auriculo-temporali et nervis mollibus. Tab. VIII. 28.
 4. Ramus superior nervi facialis. Tab. VII. 42. Tab. VIII. 30.
 - a. Nervi temporales. Tab. VIII. 31. Tab. IX. 10.
 - b. Nervi zygomatici s. malaris. Tab. VIII. 32. Tab. IX. 11.
 - c. Nervi buccales s. bucco-labiales superiores. Tab. VIII. 33. Tab. IX. 12.
 5. Ramus inferior nervi facialis. Tab. VII. 41. Tab. VIII. 34.
 - a. Nervi buccales s. bucco-labiales inferiores. Tab. VIII. 35. Tab. IX. 13.

- b. Nervus marginalis maxillae inferioris s. labio-mentalis. Tab.VIII. 36. Tab. IX. 14.
- c. Nervus subcutaneus colli superior. Tab.VIII. 37. 38. Tab. IX. 15. 16. 17.
- Plexus anserinus s. parotideus. Tab.VIII. 39.

Par octavum, nervus acusticus s. auditorius s. portio mollis septimi paris.

Vid. tabb. I. II. III. V.

- I. Pars cerebralis s. origo. Tab.I. Fig.I.VIII.
Radix posterior. Tab.I. Fig.III. 2.
Striae medullares s. acusticae. Tab. I. Fig.III. 2.
Radix anterior. Tab.I. Fig.V. 4.
- II. Pars petrosa, per foramen acusticum internum in meatum auditorium internum intrans. Tab. II. VIII. Tab. III. VIII. Tab.V. VIII.
- III. Rami ad labyrinthum membranaceum.
 - 1. Nervus vestibuli.
 - a. Ramus superior.
 - b. Ramus medius.
 - c. Ramus inferior.
 - 2. Nervus cochleae.

Par nonum, nervus glossopharyngeus.

Vid. tabb. I. II. III. IV. V.

- I. Pars cerebralis s. origo. Tab. I. Fig. I. IX. Fig. III. IX.
Radix minor s. superior. Tab. I. Fig. I. 10.
Radix major s. inferior. Tab. I. Fig. I. 11.
- II. Pars petrosa, per aperturam durae matris separatam et foramen lacerum posterius e cranio exiens. Tab. II. IX. Tab. III. IX. Tab. IV. Fig. III. IX.
 - 1. Conjunctio cum ganglio cervicali supremo. Tab. IV. Fig. I. 9.
 - 2. Ganglion petrosum s. jugulare nervi glossopharyngei. Tab. IV. Fig. I. 8. Tab. V. 47. Tab. IV. Fig. III. 4.
 - 3. Nervus tympanicus s. Jacobsonii. Tab. V. 48.
 - a. Conjunctio cum nervo carotico. Tab. V. 49.
 - b. Ramulus ad fenestram rotundam. Tab. V. 50.
 - c. Ramulus ad fenestram ovalem. Tab. V. 51.
 - d. Ramulus ad tubam Eustachianam. Tab. V. 52.
 - e. Nervus petrosus profundus minor. Tab. V. 54.
 - f. Nervus petrosus superficialis minor. Tab. V. 53. Tab. III. 43.
 - 4. Filamentum se adjungens ramo auriculari nervi vagi. Tab. IV. Fig. III. 5.
- III. Pars pharyngea et lingualis.
 - 1. Rami communicantes nervi glossopharyngei cum nervo faciali, nervis mollibus et plexu ganglioformi nervi vagi. Tab. IV. Fig. I. 58. Tab. V. 55.
 - 2. Rami pharyngei. Tab. IV. Fig. I. 11. Tab. V. 58.

- 3. Rami ad muscolum stylopharyngeum. Tab. V. 59.
- 4. Rami tonsillares.
- 5. Rami linguales. Tab. IV. Fig. I. 12. 13. 14. Tab. V. 60.

Par decimum, nervus pneumogastricus s. vagus.

Vid. tabb. I. II. III. IV. V. VI.

- I. Pars cerebralis s. origo. Tab. I. Fig. I. X. Fig. III. 4.
- II. Pars petrosa, per foramen lacerum posterius e cranio edita. Tab. II. X. Tab. III. X. Tab. V. X.
 - 1. Conjunctio superior cum ganglio cervicali supremo. Tab. IV. Fig. I. 16.
 - 2. Ganglion jugulare s. superius nervi vagi. Tab. III. 44. Tab. IV. Fig. I. 15. Fig. III. 7. Tab. V. 61.
 - 3. Nervus recurrens nervi vagi. Tab. IV. Fig. I. 17. 18. 19. Fig. III. 8.
 - 4. Nervus auricularis nervi vagi s. nervus fossae jugularis. Tab. IV. Fig. III. 9.
 - a. Ramuli se conjungentes cum nervo faciali. Tab. IV. Fig. III. 10.
 - b. Conjunctio cum nervo auriculari posteriori. Tab. IV. Fig. III. 11.
 - c. Ramulus meatus auditorii externi. Tab. IV. Fig. III. 12.
 - 5. Conjunctio cum ramo interno s. minore nervi accessorii. Tab. IV. Fig. I. 35. Fig. III. 14.
- III. Pars cervicalis.
 - 1. Conjunctio inferior cum ganglio cervicali supremo. Tab. IV. Fig. I. 51. Fig. III. 13.
 - 2. Ganglion inferius s. plexus ganglioformis nervi vagi. Tab. IV. Fig. I. 21. Tab. V. 63.
 - 3. Nervi pharyngei. Tab. IV. Fig. I. 20. 22. Tab. V. 62.
 - 4. Nervus laryngeus superior. Tab. IV. Fig. I. 23. Tab. V. 64. Tab. VI. 45.
 - a. Ramus externus, sese conjungens cum filamento e ganglio cervicali supremo oriente. Tab. IV. Fig. I. 24. 25. Tab. V. 65. 66. Tab. VI. 47.
 - b. Ramus internus. Tab. IV. Fig. I. 26. 27. Tab. V. 67. Tab. VI. 46.
 - 5. Rami cardiaci superiores.
 - 6. Nervus laryngeus inferior s. recurrens laryngeus. Tab. IV. Fig. I. 30. Tab. V. 60. Tab. VI. 49.
 - a. Rami se conjungentes cum nervo sympathico. Tab. IV. Fig. I. 31.
 - b. Rami cardiaci inferiores.
 - c. Rami tracheales et oesophagei. Tab. IV. Fig. I. 32. 33. Tab. VI. 50. 51.
 - d. Ramus laryngeus inferior. Tab. IV. Fig. I. 34. Tab. VI. 52.
 - e. Surculus conjunctionem cum nervo laryngeo superiore iniens. Tab. IV. Fig. I. 28.
- IV. Pars thoracica.
- V. Pars abdominalis.

Par undecimum, nervus accessorius Willisii.

Vid. tabb. I. II. III. IV. V.

- I.** Pars spinalis et cerebralis s. origo. Tab. I. Fig. I. XI. Fig. III. XI. Tab. II. XI. Tab. III. XI.
 1. Radices spinales. Tab. V. 70.

Truncus spinalis nervi accessorii posteriore primi et nonnunquam secundi nervi cervicalis radice decussatur. Tab. VII. 72.
 2. Radices cerebrales. Tab. V. 74.
- II.** Pars petrosa, per foramen lacerum posterius una cum nervo vago e cranio exiens. Tab. II. XI. Tab. III. XI. Tab. IV. Fig. I. et III. XI.
- III.** Pars cervicalis.
 1. Ramus internus minor, conjunctiones iniens cum trunco et ramo pharyngeo nervi vagi. Tab. IV. Fig. I. 35. Fig. III. 14. Tab. V. 73.
 2. Ramus externus major. Tab. IV. Fig. I. 36. Fig. III. 15. Tab. V. 74.
 - a. Rami ad musculus sternocleidomastoideum pertinentes. Tab. VII. 43.
 - b. Ramus ad musculus cucullarem dimissus. Tab. VII. 44. 45. Tab. VIII. 40.
 - c. Rami se conjungentes cum nervo cervicali tertio et quarto. Tab. VII. 46.

Par duodecimum, nervus hypoglossus s. loquens.

Vid. tabb. I. II. III. IV. V. VI.

- I.** Pars cerebralis s. origo. Tab. I. Fig. I. XII. Fig. II. 12. Tab. V. 75.
- II.** Pars condyloidea, per nonnullas durae matris aperturas et foramen condyloideum anterius e cranio egrediens. Tab. II. XII. Tab. III. XII. Tab. IV. Fig. III. XII. Tab. V. XII.
 1. Ramus conjunctionem iniens cum nervo cervicali primo et ganglio cervicali supremo. Tab. IV. Fig. I. 37. Tab. V. 76.
 2. Ramus nervo vago se adjungens. Tab. V. 77.
- III.** Pars cervicalis.
 1. Ramus descendens s. cervicalis. Tab. V. 78. Tab. VI. 54. Tab. VII. 47.
 - a. Conjunctio cum nervo cervicali secundo et tertio (ansa nervi hypoglossi). Tab. VII. 48. 49.
 - b. Rami musculares. Tab. VII. 50.
 2. Ramus thyreoideo. Tab. V. 59. Tab. VI. 55. Tab. VII. 52.
- IV.** Pars lingualis.
 1. Ramus se conjungens cum nervo linguali.
 2. Ramulus ad musculus styloglossum. Tab. V. 84.
 3. Ramuli ad musculus hyoglossum. Tab. V. 82. Tab. VI. 57.
 4. Ramus ad musculus geniohyoideum. Tab. V. 80. Tab. VI. 56.
 5. Rami ad musculus genioglossum et musculos linguales proprios. Tab. IV. Fig. I. XII*. Tab. V. 83. Tab. VI. 58.

B. Nervi cervicales quatuor superiores.**Nervus cervicalis primus s. infraoccipitalis.**

Vid. tabb. I. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

- I.** Pars spinalis s. origo. Tab. I. Fig. I. XIII.

Radix anterior major. Tab. I. Fig. I. XIII. Tab. IV. Fig. I. XIII. 38.

Radix posterior minor. Tab. I. Fig. III. XIII. Tab. IV. Fig. I. XIII. 39.

Radix posterior nervo accessorio Willisii saepe decussatur. Tab. V. 84.
- II.** Pars vertebralis.

Ganglion intervertebrale, inter occiput et atlantem sub flexura suprema arteriae vertebralis situm.
- III.** Rami:
 1. Ramus anterior. Tab. IV. Fig. I. XIII. 44. Tab. V. 86.
 - a. Ramus anastomoticus cum nervo hypoglosso et ganglio cervicali supremo s. ascendens. Tab. IV. Fig. I. 44.
 - b. Ramus anastomoticus cum nervo cervicali secundo et ganglio cervicali supremo s. descendens. Tab. IV. Fig. I. 44.
 - c. Ramuli musculares (ad m. rectum capitis lateralem, anticum majorem et minorem). Tab. V. 87.

2. Ramus posterior ad musculos obliquos et rectos capitis posticos, musculus complexum et biventrem. Tab. VI. 59. 60. 61.

Nervus cervicalis secundus.

Vid. tabb. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

- I.** Pars spinalis s. origo. Tab. V. XIV.

Radix anterior minor. Tab. IV. Fig. I. XIV. 38.

Radix posterior major. Tab. IV. Fig. I. XIV. 39. Tab. V. 88.

Radix posterior nonnunquam nervo accessorio decussatur.
- II.** Pars vertebralis.

Ganglion intervertebrale s. spinale, inter vertebrae cervicis primam et secundam situm. Tab. IV. Fig. I. XIV. 40. Tab. V. 89.
- III.** Rami:
 1. Ramus anterior. Tab. IV. Fig. I. XIV. 44. Tab. V. 91. Tab. VI. 62.
 - a. Ramus anastomoticus cum nervo cervicali primo s. ascendens. Tab. IV. Fig. I. XIV. 42. Tab. V. 92. Tab. VI. 63.

- b. Ramus anastomoticus cum nervo cervicali tertio, ganglio cervicali supremo et ramo cervicali nervi hypoglossi, s. ramus descendens. Tab.V.94. Tab.VI.64.
 - c. Ramuli musculares, ad m. rectum capitis anticum majorem et musculos intertransversarios vertebrae primae et secundae pertinentes. Tab.V.93. Tab.VI.65.
2. Ramus posterior: Tab.V.90.
- a. Rami musculares, ad m. obliquum capitis inferiorem, trachelomastoideum, complexum et biventrem, splenium capitis et colli, semispinalem cervicis pertinentes. Tab.VI.66.67.68.
 - b. Ramus cutaneus occipitis s. nervus occipitalis magnus. Tab.VII.54. Tab.VIII.41.42.43. Tab.IX.20.

Nervus cervicalis tertius.

Vid. tabb. IV. V. VI. VII. VIII. IX.

- I. Pars spinalis s. origo. Tab.V.XV.
 - Radix anterior minor. Tab.IV. Fig.I.XV.38.
 - Radix posterior major. Tab.IV. Fig.I.XV.39. Tab.V.96.
- II. Pars vertebralis.
 - Ganglion intervertebrale s. spinale, inter vertebrae cervicalem secundam et tertiam situm. Tab.IV. Fig.I.XV.40. Tab.V.98.
- III. Rami:
 - 1. Ramus anterior. Tab.IV. Fig.I.XV.41. Tab.V.100. Tab.VI.69. Tab.VII.56.
 - a. Ramus anastomoticus cum nervo cervicali secundo s. ascendens. Tab.IV. Fig.I.42.
 - b. Ramus descendens s. inferior.
 - α. Rami musculares, ad musculos scalenos, rectum capitis anticum majorem, longum colli etc. pertinentes. Tab.VII.57.
 - β. Rami anastomotici cum ganglio cervicali supremo, ramo cervicali nervi hypoglossi, ramo externo nervi accessorii. Tab.IV. Fig.I.42. Tab.VII.58.59.60.
 - γ. Nervus occipitalis minor s. anterior s. parvus. Tab.VI.70. Tab.VII.61.62.63. Tab.VIII.44. Tab.IX.21.
 - δ. Nervus auricularis magnus. Tab.VI.71. Tab.IV.64. Tab.VIII.45.46.47. Tab.IX.23—27.
 - Ramus posterior s. auricularis. Tab.IX.24.
 - Ramus anterior s. facialis. Tab.IX.25—27.

- ε. Nervus subcutaneus colli s. cervicalis superficialis. Tab.VI.72. Tab.VIII.48.49. Tab.IX.28.
 - Ramus se conjungens cum n. subcutaneo colli superiore. Tab.IX.15.28.
 - Nervus subcutaneus colli medius. Tab.VIII.48. Tab.IX.28.
 - Nervus subcutaneus colli inferior. Tab.IX.49.

2. Ramus posterior. Tab.V.99.

- a. Rami musculares, ad musculos secundi, tertii et quarti strati musculorum cervicis pertinentes. Tab.VI.73.74.75.
- b. Ramus se adjungens nervo cervicali secundo. Tab.VI.
- c. Ramus cutaneus cervicis. Tab.VI.76.

Nervus cervicalis quartus.

Vid. tabb. IV—IX.

- I. Pars spinalis s. origo. Tab.V.XVI.
 - Radix anterior minor. Tab.IV. Fig.I.XVI.38.
 - Radix posterior major, conjunctionem cum radice posteriore nervi cervicalis tertii iniens. Tab.IV. Fig.I.XVI.39. Tab.V.104.
- II. Pars cerebralis.
 - Ganglion intervertebrale quartum, inter vertebrae cervicalem tertiam et quartam situm. Tab.IV. Fig.I.XVI.40. Tab.V.106.
- III. Rami:
 - 1. Ramus anterior. Tab.IV. Fig.I.XVI.41. Tab.V.108. Tab.VI.77. Tab.VII.67.
 - a. Rami anastomotici:
 - α. cum nervo cervicali tertio. Tab.IV. Fig.I.42. Tab.VII.69.
 - β. cum nervo cervicali quinto. Tab.VII.70.
 - γ. cum nervo accessorio. Tab.VII.
 - δ. cum nervo sympathico.
 - b. Rami musculares, ad musculos scalenos, longum colli, rectum capitis anticum majorem, levatorem scapulae et musculum phrenicum pertinentes. Tab.V.109. Tab.VII.68.74.
 - c. Nervi supraclaviculares anteriores, medii, posteriores. Tab.VII.72. Tab.VIII.53.
 - 2. Ramus posterior. Tab.V.107.
 - a. Rami musculares cervicis. Tab.VI.79—81.
 - b. Ramus cutaneus cervicis. Tab.VI.82.

C. Pars cephalica nervi sympathici s. systematis nervorum vegetativi.

Vid. tabb. II. IV. V. VI.

I. Ganglion cervicale supremum s. olivare s. fusiforme. Tab. IV. Fig. I. XX.

1. Nervus caroticus. Tab. IV. Fig. I. 44.
 - a. Ramus externus nervi carotici. Tab. V. 120.
 - α. Ramulus anastomoticus cum nervo tympanico. Tab. V. 49.
 - β. Ramus profundus nervi Vidiani s. radix mollis ganglii nasalis. Tab. IV. Fig. II. 48. Tab. V. 34.
 - γ. Ramus se conjungens cum nervo abducente. Tab. V.
 - δ. Rami se conjungentes cum nervo carotico interno. Tab. IV. Fig. I. 46.

Plexus caroticus. Tab. IV. Fig. I. 46.
 - b. Ramus internus nervi carotici. Tab. IV. Fig. I. 46.

Plexus cavernosus. Tab. IV. Fig. I. 47.

 - α. Ramuli cohaerentes cum n. abducente. Tab. IV. Fig. I. 48.
 - β. Ramuli conjunctionem ineuntes cum primo ramo q. p. et ganglio Gasseri. Tab. IV. Fig. I. 49.
 - γ. Ramulus cum nervo oculomotorio se conjungens.
 - δ. Ramulus ad ganglion ophthalmicum (radix mollis s. sympathica g. ophthalmici). Tab. V. 21.
 - ε. Ramuli vasculares s. nervuli molles arteriarum carotidis internae. Tab. II. Tab. IV. Fig. I. 50. Tab. V. 122.
2. Nervus jugularis. Tab. IV. Fig. I. 51.
3. Ramus cum nervo hypoglosso et cervicali primo se conjungens. Tab. IV. Fig. I. 52.
4. Ramus communicans inferior ganglii cervicalis supremi cum nervo vago. Tab. IV. Fig. I. 54.

5. Rami conjunctionem cum ansa cervicali prima et secunda ineuntes. Tab. IV. Fig. I. 53.
 6. Truncus nervorum mollium s. vascularium carotidis externae. Tab. IV. Fig. I. 55.
 - a. Plexus carotidis communis. Tab. IV. Fig. I. 63--65.

Ganglion intercaroticum. Tab. IV. Fig. I. 64. Tab. V. 117.
 - b. Plexus thyreoideus superior. Tab. IV. Fig. I. 62.
 - c. Plexus lingualis. Tab. IV. Fig. I. 61.
 - d. Plexus maxillaris externus. Tab. IV. Fig. I. 60.

Ramulus ad ganglion linguale s. radix mollis ganglii lingualis. Tab. VI. 34.
 - e. Plexus pharyngeus ascendens.

Ganglion pharyngeum molle.
 - f. Plexus occipitalis. Tab. VI. 92.
 - g. Plexus auricularis posterior. Tab. VI.
 - h. Plexus maxillaris internus. Tab. VI. 93.

Ramulus ad ganglion oticum s. radix mollis ganglii otici. Tab. IV. Fig. II. 34.
 - i. Plexus temporalis. Tab. VI.

Ganglion temporale molle.
 7. Rami pharyngeo-laryngei. Tab. IV. Fig. I. 66.
 8. Nervus cardiacus supremus s. superior s. superficialis. Tab. IV. Fig. I. 68.
 9. Truncus intermedius inter ganglion cervicale supremum et medium. Tab. IV. Fig. I. Tab. V. Tab. VI. 94.
- ### II. Nervi molles s. vasculares arteriae vertebrales et basilaris e ganglio cervicali inferiori et thoracico supremo egredientes. Tab. IV. Fig. I. XXI. 71. 72. Tab. II. Tab. V. 124.

EXPLICATIO TABULARUM.

Tabula prima.

Origines nervorum cerebri.

Figura prima.

Basis cerebri cum decessu nervorum.

- A. Medullae spinalis suprema pars. a. Fissura anterior. b. Funiculi medullae spinalis anteriores, c. laterales, d. posteriores. e. Sulcus lateralis anterior. f. Sulcus medianus posterior. g. Canalis spinalis. h. Substantia cinerea centralis. i. Cornua cinerea anteriora, k. posteriora.
- B. Medulla oblongata. l. Corpora pyramidalia. m. Fibrae pyramidum decussatae. n. Fibrae rectae pyramidum. o. Commissura pyramidum (nonnunquam obvia). p. Corpora olivaria. q. Corpora restiformia.
- C. Cerebellum. r. Lobus semilunaris superior, s. inferior. t. Lobus gracilis, u. biventer. v. Flocculus. w. Tonsilla. x. Vermis pars posterior. y. Pons. z. Brachia pontis, e sulco horizontali magno procedentia.
- D. Cerebrum. aa. Pedunculi cerebri. bb. Substantia perforata media. cc. Corpora mammillaria. dd. Tuber cinereum et infundibulum. ee. Chiasma nervorum opticorum. ff. Lobi anteriores. gg. Fossa Sylvii. hh. Substantia perforata lateralis. ii. Lobi inferiores et kk. posteriores. ll. Fissura cerebri mediana.
- I. Nervus olfactorius. 1. Radix medullaris externa, 2. interna. 3. Tuber olfactorium. 4. Tractus olfactorius. 5. Bulbus olfactorius.
- II. Nervus opticus. 6. Tractus opticus. 7. Pars orbitalis chiasmatis nervi optici.
- III. Nervus oculomotorius, e latere pedunculi cerebri interno multis radicibus prodiens.
- IV. Nervus trochlearis, in latere pedunculi cerebri externo apparens.
- V. Nervus trigeminus.
- VI. Nervus abducens.
- VII. Nervus facialis. 8. Portio major. 9. Portio minor nervi facialis: filamenta nervea Wrisbergii.
- VIII. Nervus auditorius.
- IX. Nervus glossopharyngeus. 10. Portio minor, 11. major.
- X. Nervus pneumogastricus.
- XI. Nervus accessorius Willisii.
- XII. Nervus hypoglossus.
- XIII. Nervi cervicalis primi radix anterior.
- XIV. Nervi cervicalis secundi radix posterior.

Figura secunda.

Origo primi, secundi, tertii, sexti et duodecimi nervorum cerebri paris.

- A. Medulla oblongata. a. Pyramis dextri lateris. Corpus pyramidale sinistrum ablatum est. b. Corpora olivaria. c. Corpora restiformia.
- B. Pons, maxima e parte rescissus. d. Tractus pyramidis dextrae per pontem s. stratum longitudinale pontis superficiale. e. Stratum longitudinale pontis profundum sinistri lateris. f. Laqueus sinister, e corpore olivari egrediens.
- C. Pedunculus cerebri. Pes pedunculi sinistri est percissus et majorem partem ablatum, quo tegmentum (g) pedunculi pateat.
- D. Pulvinar colliculi nervi optici. h. Corpus geniculatum externum, i. internum.

- E. Corpora mammillaria et tuber cinereum.
- F. Substantia perforata antica lateralis. k. Tuber olfactorium.
- I. Nervus olfactorius. 1. Radix medullaris externa, 2. interna. 3. Substantia cinerea in basi corporis striati sita.
- II. Nervus opticus. 4. Tractus opticus. 5. Fibrae decussatae, 6. rectae, 7. arcuatae centrales, 8. arcuatae periphericae chiasmatis nervorum opticorum.
- III. Nervus oculomotorius, e tegmento pedunculi pluribus radicibus originem ducens.
- IV. Nervus trochlearis s. patheticus.
- VI. Nervus abducens, tribus radicibus, externa majore (10.), media (11.) et interna (9.) e strato pontis longitudinali profundo, quod tegmento pedunculi continuum est, exoriens.
- VIII. Nervus auditorius.
- XII. Nervus hypoglossus. 12. Radices tenues hujus nervi inter corpora olivaria et pyramidalia sitae.

Figura tertia.

Origo quarti, octavi, noni et decimi nervorum cerebri paris.

- A. Colliculi nervi optici pars posterior. a. Corpus geniculatum internum.
- B. Corpora quadrigemina. b. Colliculi anteriores. c. Conarium. d. Colliculi posteriores. e. Frenulum veli medullaris anterioris (f.). g. Brachia anteriora, h. posteriora corporum quadrigeminorum. i. Laqueus.
- C. Processus medullares cerebelli: k. ad cerebrum, l. ad pontem, m. ad medullam oblongatam.
- D. Medulla oblongata. n. Funiculi graciles et o. cuneiformes, in sinistro latere pone nervum acusticum dissecti et ablati. p. Funiculi laterales. q. Sinus rhomboidalis. r. Ligula calami scriptorii. s. Ala cinerea s. nucleus nervi vagi et glossopharyngei. t. Corpora teretia. u. Nuclei nervi facialis.
- IV. Nervus trochlearis. 1. Radices hujus nervi e summitate laqueorum pone corpora quadrigemina orientes.
- VIII. Nervus auditorius. 2. Striae medullares s. acusticae cum nervo acustico cohaerentes. 3. Stria medullaris nervo acustico non continua antrorsum decurrens.
- IX. Nervus glossopharyngeus.
- X. Nervus pneumogastricus. 4. Radices nervi glossopharyngei et pneumogastrici inter funiculum cuneiformem et lateralem usque ad alam cineream (nucleum nervi glossopharyngei et vagi) decurrunt.
- XI. Nervi accessorii Willisii radices cerebrales.
- XIII. Nervi cervicalis primi radix posterior.

Figura quarta.

Origo quinti et octavi nervorum cerebri paris.

- A. Medullae oblongatae latus sinistrum. a. Corpora pyramidalia. b. Oliva. c. Corpus restiforme. d. Funiculus cuneatus e parte amotus est, ut decursus majoris quinti paris portionis pateat.
- B. Pons. e. Crus cerebelli.
- C. Pedunculus cerebelli ad pontem.
- D. Pedunculus cerebri. f. Laqueus. g. Crus cerebelli ad cerebrum.
- E. Corpora quadrigemina.
- IV. Nervus trochlearis s. patheticus.
- V. Nervus trigeminus. 1. Duae radices portionis minoris, quae per separatos pontis canaliculos decurrunt et e corpore terete sinus rhomboidalis oriuntur. 2. Portio major quinti paris. 3. Ejus decursus per canalem peculiarem pontis. 4. Origo hujus portionis e corpore restiformi medullae oblongatae.
- VII. Nervus facialis.
- VIII. Nervus auditorius, duabus radicibus, quae pedunculum cerebelli amplectuntur, originem ducens, radice posteriore e striis medullaribus et substantia cinerea sinus rhomboidalis, radice anteriore e nucleo cinereo corporis restiformis.
- IX. et X. Nervus glossopharyngeus et pneumogastricus.
- XI. Nervi accessorii radices cerebrales.
- XII. Nervus hypoglossus.

Figura quinta.

Origo sexti, septimi et octavi nervorum cerebri paris.

- A. Medullae oblongatae latus dextrum. a. Pedunculus cerebelli dexter.
- B. Pons. b. Stratum fibrarum transversale superficiale. c. Stratum fibrarum longitudinale superficiale. d. Stratum transversale profundum. e. Stratum longitudinale profundum.
- C. Pedunculus cerebri dexter. f. Pes pedunculi. g. Laqueus dexter. h. Crus cerebelli ad cerebrum.
- D. Corporum quadrigeminorum latus dextrum.
- E. Corpus mammillare dextrum et tuber cinereum.
- II. Tractus opticus dexter. 1. Brachium corporum quadrigeminorum posterius, nervo optico continuum.
- VI. Nervus abducens. 2. Radices hujus nervi e strato pontis longitudinali superficiali et profundo orientes.
- VII. Nervus facialis. 3. Ejus radices e nucleo in sinu rhomboidali (conf. fig. III. u.) originem ducentes.
- VIII. Nervus auditorius. 4. Radix anterior, 5. posterior.
- XII. Nervus hypoglossus.

Tabula secunda.

Situs et decursus nervorum cerebri intra cranium.

Haec tabula primum decursum nervorum intra cranium et per foramina durae matris, deinde plexus nervorum arteriarum cerebri in basi cranii ostendit.

Calvaria sectione horizontali a glabella usque ad protuberantiam occipitalem externam remota, cerebrum sine arteriis basis cranii et originibus nervorum exemptum, tentorium cerebelli excisum est, ut comparanda hac tabula cum prima origines et decursus nervorum intra cranium oculis perlustrari possint.

- A. Auriculae dextrae et sinistrae circuitus superior.
- B. Cutis cum panniculo adiposo.
- C. Musculus frontalis.
- D. Musculus temporalis.
- E. Musculus occipitalis.
- a. Arteria frontalis. b. Arteria supraorbitaria.
- c. Arteria temporalis anterior, d. posterior.
- e. Arteria occipitalis.
- F. Os frontis. f. Crista frontalis. g. Sulcus frontalis.
- G. Ossium parietalium angulus sphenoidalis (h.), et occipitalis (i.).
- H. Ossium temporum squama.
- I. Osis occipitis pars squamosa. k. Protuberantia occipitalis interna.
- K. Crista galli.
- L. Dura mater, foveam cranii anteriorem, juga cerebralia, impressiones digitatas (l.) et laminam cribrosam (m.) convestiens. n. Pars anterior processus falciformis majoris, cum sinu longitudinali superiori (o.).
- M. Fovea cranii media, dura matre inducta. p. Processus clinoides posteriores. q. Tuberculum ephippii. r. Processus clinoides anteriores. s. Hypophysis cum infundibulo. t. Diaphragma sellae turcicae. u. Sinus petrosus superior.
- N. Fovea cavitalis cranii posterior. v. Falx cerebelli s. processus falciformis minor. w. Confluens sinuum. x. Sinus transversus. y. Emissarium venae mastoideae. z. Ostium sinus transversus in bulbum venae jugularis internae.
- O. Foramen occipitale magnum.
- P. Medullae oblongatae portio inferior. α. Fissura mediana anterior, β. posterior. γ. Substantia cinerea centralis cum canale spinali. δ. Cornua cinerea anteriora, ε. posteriora. ζ. Funiculi anteriores, η. laterales, θ. posteriores.
- Q. Arteriae vertebrales. ι. Arteria medullae spinalis anterior. κ. Arteria cerebelli inferior. λ. Arteria medullae spinalis posterior. μ. Arteria basilaris. ν. Rami ad pontem. ξ. Arteria cerebelli anterior. ο. Arteria auditiva interna. π. Arteria cerebelli superior. ϕ. Arteria cerebri posterior.
- R. Carotides. σ. Arteria communicans. τ. Arteria chorioidea. υ. Arteria cerebri media s. fossae Sylvii. φ. Arteria cerebri anterior s. corporis callosi. ζ. Ramus communicans arteriarum corporis callosi.
- I. Nervus olfactorius.
- II. Nervus opticus.

- III. Nervus oculomotorius.
- IV. Nervus patheticus.
- V. Nervus trigeminus.
- VI. Nervus abducens.
- VII. Nervus facialis. 1. Portio major, 2. minor.
- VIII. Nervus auditorius.
- IX. Nervus glossopharyngeus.
- X. Nervus pneumogastricus.
- XI. Nervus accessorius. 3. Radices cerebrales, 4. spinales.
- XII. Nervus hypoglossus.

Plexus nervorum mollium carotidum et arteriarum vertebraliū e ganglio cervicali superiori et inferiori nec non thoracico supremo exoriuntur.

Tabula tertia.

Decursus nervorum cerebri per foramina et canales cranii, per orbitam et fossam temporalem.

Ad dextram Gasseri ganglion, nervi recurrentes primi, secundi et tertii rami nervi trigemini ac nervi orbitae superficiales patent. Ad sinistram decursus nervorum cerebri per foramina et canales cranii, nervi orbitae profundiores et nervi fossae temporalis conspiciuntur.

Calvaria remota, cerebrum cum arteriis vertebralibus et carotidibus exentum est. — Dextrorsum dura mater cum tentorio cerebelli situm naturalem ostendit, sinus transversus et petrosus superior incisi et aperti, lamina durae matris superior foveae cavitatis cranii mediae remota, tectum orbitae caelo sublato, ut non solum plexus triangularis, ganglion semilunare, primus, secundus, tertius ramus nervi trigemini eorumque nervi recurrentes, sed etiam decursus nervi supraorbitalis, lacrimalis et trochlearis appareant. — Sinistrorsum dura membrana, quae basin cranii vestit, detracta, orbita, fossa temporalis, cavitas tympani, meatus auditorius internus et canalis Fallopii caelo effracti, nervus supraorbitalis, lacrimalis et trochlearis ablati, musculus levator palpebrae superioris et rectus oculi superior dissecti et repositi sunt. Ad sinistram ergo patent decursus nervorum cerebri per foramina et canales cranii, deinde situs et decursus nervi optici, oculonasalis, rami superioris nervi oculomotorii et nervi abducentis, tum origo et decursus nervi buccinatorii, nervorum temporalium profundorum, nervi maseterici et auricularis anterioris, denique conjunctiones nervi facialis et auditorii, decursus chordae tympani per cavum tympani ac situs nervi petrosi superficialis majoris et minoris in superiore ossis petrosi facie.

A—F. et a—g. literae easdem partes significant, quas in tabula secunda.

- G. Ossis verticis margo inferior.
- H. Squama ossis temporum dextri.
- I. Squama ossis occipitis. h. Fossa cerebelli sinistra. i. Foramen occipitale magnum. k. Processus innominatus sinister.
- l. Processus jugularis sinister. m. Incisura jugularis. n. Canalis condyloideus posterior, o. anterior sinistri lateris.
- K. Pars petrosa ossis temporum sinistri. p. Fossa sigmoidea. q. Foramen mastoideum. r. Cellulae mastoideae. s. Canales semicirculares partim aperti partim dissecti. t. Meatus auditorius internus. u. Cavum tympani. v. Caput mallei. w. Incus.
- x. Foramen lacerum posterius. y. Apex ossis petrosi. z. Ligamentum petroso-sphenoidale.
- L. Os sphenoidale. a. Clivus. β. Processus clinoides posterior. γ. Tuberculum sellae turcicae. δ. Ala sphenoidalis magna sinistri lateris, e parte caelo ablata. ε. Foramen spinosum, ζ. ovale, η. rotundum. θ. Alae sphenoidalis parvae dextri lateris radices. ι. Fissura sphenoidalis s. orbitalis superior. κ. Foramen opticum inter radices alae sphenoidalis parvae.
- M. Osis ethmoidalis lamina horizontalis s. cribrosa. λ. Foramen ethmoidale anterius.
- N. Musculi temporalis facies interna.
- O. Musculi pterygoidei externi facies superior.
- P. Processus condyloideus maxillae inferioris.
- Q. Dura mater. μ. Pars anterior falcis cerebri et sinus longitudinalis superioris. ν. Rima durae matris pro decursu trunci nervi trigemini. ξ. Pars posterior falcis cerebri. ο. Sinus transversus dexter. π. Sinus petrosus superior. ϑ. Dura membrana, foveam cavitatis cranii posteriorem vestiens.
- R. Medullae oblongatae ima pars.
- S. Arteria vertebralis. Ad sinistram ejus decursus sub parte ossis occipitis condyloidea, ad dextram decursus per duram membranam uno in conspectu cerni possunt.
- T. Carotis interna. σ. Flexura secunda, τ. tertia, υ. quarta internae carotidis sinistrae.

- U. Arteria spinosa, ad sinistram prope foramen spinosum transverse persecta. φ . Ramus anterior, χ . posterior arteriae spinosae, quae praeterea ramulum petrosum in anteriorem ossis petrosi partem dimittit.
- V. Arteria temporalis profunda posterior ex arteria maxillari interna exoriens.
- W. Arteria ophthalmica. ψ . Arteria lacrymalis. ω . Ramuli musculares. aa. Arteriae ciliares. bb. Arteria supraorbitalis. cc. Arteria ethmoidalis. dd. Truncus arteriae ophthalmicae, decursum suum ad canthum internum pergens.
- X. Hypophysis cum parte infundibuli inferiore.
- Y. Bulbus oculi.
- Z. Musculus rectus oculi externus, AA. rectus oculi internus, BB. obliquus oculi superior, CC. levator palpebrae superioris, DD. rectus oculi superior.
- I. Nervus olfactorius. 1. Tractus olfactorius et 2. bulbus olfactorius sinistri lateris. 3. Fila olfactoria nervi dextri, vaginis durae matris induta, per foramina cribrosa cavum nasi intrantia.
- II. Nervus opticus. 4. Vagina hujus nervi. Ad sinistram decursus nervi optici usque ad bulbum oculi conspicitur.
- III. Nervus oculomotorius. 5. Ramus superior ad musculus rectum oculi superiorem et levatorem palpebrae superioris vergens. 6. Ramus inferior.
- IV. Nervus trochlearis dexter. 7. Ramus communicans primi quinti paris rami cum nervo trochleari. Hoc filum in vagina hujus nervi decurrit et paulo post ad ramum nervi supratrochlearis internum transit. 8. Distributio nervi trochlearis in musculus obliquum superiorem.
- V. Truncus et plexus triangularis nervi trigemini. 9. Ganglion semilunare quinti paris. 10. Gangliolum accessorium, nonnunquam in plexu triangulari prope marginem semilunarem ganglii Gasseri exstans.
11. Ramus primus nervi trigemini. 12. Nervulus recurrens s. tentorii, qui secundum circave nervum trochlearem decurrit et in duos surculos (13.) sinum transversum petentes dividitur. 14. Nervus lacrymalis. 15. Nervus supraorbitalis. 16. Nervus frontalis. 17. Nervus supratrochlearis. 18. Duo fila, quae ad nervum supratrochlearem pertinent. 19. Nervus oculonasalis s. naso-ciliaris. 20. Radix longa ganglii ophthalmici. 21. Nervuli ciliares longi. 21*. Nervuli ciliares breves e ganglio ophthalmico orientes. 22. Nervus ethmoidalis. 23. Nervus infratrochlearis.
24. Ramus secundus nervi trigemini. 25. Nervus recurrens secundi rami quinti paris.*) 25*. Ejus conjunctio cum nervo recurrente tertii quinti paris rami.
26. Ramus tertius nervi trigemini. Ejus decursus per foramen ovale ad sinistram conspicitur. 27. Nervus recurrens tertii rami quinti paris, qui intra cranium secundum marginem posteriorem arteriae spinosae decurrit, cum nervo recurrente secundi quinti paris rami se conjungit (25*), ramulum petrosum minorem (27*), arteriolam petrosam anteriorem comitantem, in anteriorem ossis petrosi partem mittit, et cum posteriore arteriae spinosae ramo aut cum peculiari hujus arteriae ramo petroso posteriore posteriorem ossis petrosi partem petit. Origo hujus nervi recurrentis secunda tabulae tertiae figura exponitur. 28. Radix superior nervi auriculo-temporalis. 29. Nervus masetericus. 30. Nervus temporalis profundus posterior. 31. Nervus pterygoideus externus. 32. Nervus buccinatorius. 33. Nervus temporalis profundus anterior.
- VI. Nervus abducens. Ad sinistram decursus hujus nervi in facie externa carotidis cerebri et per fissuram orbitalem superiorem (34.) conspicitur. 35. Distributio nervi abducentis in musculus rectum oculi externum.
- VII. Nervus facialis. 36. Portio major, et 37. minor nervi facialis. 38. Ramus communicans nervi facialis cum auditorio interno, 39. externus. 40. Ganglion geniculum. 41. Nervus petrosus superficialis major. 42. Chorda tympani.
- VIII. Nervus auditorius.
- IX. Nervus glossopharyngeus. 43. Nervus petrosus superficialis minor.
- X. Nervus pneumogastricus. 44. Ganglion jugulare s. superius nervi vagi.
- XI. Nervus accessorius.
- XII. Nervus hypoglossus.

*) Nervulus recurrens secundi quinti paris rami, qui quartam decimam lineae Parisiensis partem complet, compluribus radicibus tenerimis intra cranium e secundo nervi trigemini ramo originem ducit, ad truncum vel anteriorem arteriae spinosae ramum incedit, conjunctionem cum nervo recurrente tertii quinti paris rami init, secundum marginem internum vel externum anterioris arteriae spinosae rami decurrit et in magnam ossis sphenoidalis alam subgreditur. Hunc nervum recurrentem octo abhinc annos primum observavi. Origo et decursus hujus nervi in dura matre acido acetico diluto ad breve tempus pertractata facile cerni possunt.

Tabula quarta.

Decursus nervorum cerebri, cervicis, carotidis et arteriae vertebralis intra et extra cranium atque canalem medullarem intrinsecus et partim a tergo explicatorum.

Figura prima.

Distributio nervorum septi narium, decursus nervorum cerebri posteriorum et cervicis superiorum, dispositio ganglii cervicalis superioris et plexuum nervorum mollium arteriarum capitis hac figura illustrantur.

E dextra capitis sectione perpendiculari divisi dimidia parte medulla spinalis et oblongata, cerebellum et cerebrum sunt exemta; calvaria, corpora vertebrarum cervicis cum musculis rectis capitis anticis et majore et minore ac musculo longo colli, pars basilaris ossis occipitis, corporis ossis sphenoidalis pars posterior serra, forcipe et caelo ablata, canalis vertebralis et caroticus, foramen condyloideum et jugulare aperta, septum narium osseum et cartilagineum remota, membrana mucosa pharyngis et palati atque musculus genioglossus tum ex toto tum ex parte resecti sunt. — Ergo conspiciuntur primum canalis pro medulla spinali dura membrana vestitus, vasa vertebralia et radices nervorum cervicalium, iterum fovea cranii posterior cum nervo recurrente nervi vagi, nervus hypoglossus, accessorius, vagus et glossopharyngeus intra cranium et extra nec non ganglion cervicale superius, tertium cavum pharyngis et laryngis, septum narium, palatum durum et molle ac lingua cum nervis huc pertinentibus, quartum inter vertebrae et pharyngem carotis primitiva, externa et interna atque plexus nervorum mollium carotidis et arteriae vertebralis.

- A.—G. Vertebra colli prima usque ad septimam. a. Arcus vertebrarum serra per medium divisus. b. Apex processuum spinosorum sinister. c. Radix processuum transversorum posterior.
- H. Os occipitis. d. Pars condyloidea sinistra. e. Canalis condyloideus anterior apertus. f. Squama ossis occipitis. g. Protuberantia occipitalis externa, h. interna. i. Foramen occipitale magnum. k. Fovea cranii posterior, dura membrana vestita.
- I. Ossis verticis portio inferior.
- K. Os temporum. l. Pars petrosa. m. Canalis caroticus apertus. n. Porus acusticus internus. o. Squama ossis temporum dura membrana obducta.
- L. Os sphenoidale. p. Ejus corpus magna e parte caelo ablatum. q. Sinus sphenoidalis. r. Ala parva, s. magna dura membrana obducta. t. Fovea cranii media. u. Foramen opticum.
- M. Os frontis. v. Partis frontalis segmentum inferius. w. Sinus frontalis. x. Pars orbitalis, dura membrana vestita. y. Impressiones digitate et juga cerebralia. z. Fovea cranii anterior.
- N. Ossis ethmoidalis lamina cribrosa. α. Crista galli per medium serra divisa.
- O. Os nasale.
- P. Ossis maxillaris superioris processus palatinus. β. Canalis incisivus.
- Q. Ossis palatini pars horizontalis. γ. Foramen palatinum majus.
- R. Maxillae inferioris pars mentalis per medium secta. δ. Spina mentalis interna.
- S. Dentes incisivi. T. Dens caninus sinister superior.
- U. Os hyoideum. ε. Corpus. ζ. Cornu majus. η. Ligamentum hyothyroideum laterale.
- V. Musculus cucullaris, W. splenius capitis, X. biventer cervicis, Y. semispinalis cervicis. Z. Musculi interspinales. A. Musculus rectus capitis posticus major, B. minor.
- F. Musculus orbicularis oris.
- Δ. Musculus genioglossus bona e parte ablatum, ut distributio nervi lingualis et hypoglossi, decursus arteriae raninae et sublingualis ac situs glandulae lingualis et ductus Whartoniani cerni possint. θ. Stratum internum et ι. externum fibrarum musculi genioglossi. E. Musculus longitudinalis linguae superior, Z. inferior lateralis, H. geniohyoideus, Θ. mylohyoideus.
- I. Musculi digastrici maxillae inferioris venter anterior.
- K. Musculus levator veli palatini, A. constrictor pharyngis superior, M. medius, N. inferior. Ξ. Fibrae oesophagi longitudinales.
- O. Trachea. ζ. Cartilagineae tracheae.
- II. Larynx. λ. Cartilago cricoidea, μ. thyroidea. ν. Epiglottis. ξ. Ventriculus Morgagni. ο. Musculus arytaenoideus transversus.
- P. Glandulae thyroideae isthmus.
- Σ. Ductus Whartonianus. T. Glandula sublingualis.
- T. Lingua. π. Papillae circumvallatae, ρ. capitatae. σ. Radix linguae.
- Φ. Palatum. τ. Velum palatinum. υ. Membrana mucosa palati duri. φ. Papilla incisiva.

- x. Pharyngis fornix. z. Tubae Eustachianae ostium pharyngeum. ψ. Glandulae mucosae fornix pharyngis. ω. Prominentia tubae Eustachianae.
- φ. Choana sinistra. Ω. Septi narium pars membranacea.
- AA. Dura mater cerebri. aa. Falcis cerebri pars anterior, bb. posterior. cc. Tentorium cerebelli. dd. Sinus longitudinalis extremitas posterior. ee. Sinus tentorii. ff. Sinus transversus pars sigmoidea.
- BB. Dura mater medullae spinalis.
- CC. Arteria vertebralis. gg. Flexura prima, hh. secunda, ii. tertia arteriae vertebralis.
- DD. Arteria thyreoidea inferior.
- EE. Carotis primitiva.
- FF. Carotis externa s. facialis.
- GG. Arteria thyreoidea superior.
- HH. Arteria lingualis. kk. Arteria sublingualis. ll. Arteriae raninae extremitas anterior.
- II. Arteria facialis.
- KK. Arteria pharyngea ascendens. mm. Ramus pharyngeus, nn. basilaris.
- (LL.) Arteria maxillaris interna. oo. Arteriae septi narium. pp. Arteria palatina descendens.
- MM. Carotis interna. qq. Flexura Cowperi, quae nonnunquam invenitur. rr. Flexura prima, ss. secunda, tt. tertia, uu. quarta. vv. Arteria communicans cerebri. ww. Arteria chorioidea. xx. Arteria cerebri media s. fossae Sylvii. yy. Arteria cerebri anterior s. corporis callosi. zz. Arteriae ophthalmicae ramus ethmoidalis, cum ramis arteriae septi narium ex arteria maxillari interna orientis conjunctiones iniens.
- NN. Truncus venae vertebralis, qui partem cervicalem sinus columnae vertebralis (OO) inter vertebrae cervicis quintam et sextam recipit. PP. Vena vertebralis per canalem vertebralem secundum arteriam vertebralem decurrens et cum sinu vertebrali crebris ramis transversis conjuncta.
- QQ. Venae thyreoideae superioris et inferioris anastomosis.
- I. Nervus olfactorius. 1. Fila olfactoria septi narium, quae vaginis fibrosis continentur.
- II. Nervus opticus.
- III. Nervus olfactorius.
- IV. Nervus trochlearis.
- V. Nervus trigeminus.
- Ramus primus. 2. Nervi ethmoidalis ramus septi narium.
- Ramus secundus. 3. Nervi septi narium e nervo pterygopalatino egredientes. 4. Ramus ad papillam palatinam per canalem incisivum decurrens s. nasopalatinus Scarpa. 5. Nervi pharyngei s. nasales superiores posteriores Meckelii.
- Ramus tertius. 6. Nervus lingualis. 7. Rami linguales.
- VI. Nervus abducens.
- VII. Nervus facialis.
- VIII. Nervus auditorius.
- IX. Nervus glossopharyngeus. 8. Ganglion jugulare s. petrosum. 9. Conjunctio cum ramo jugulari ganglii cervicalis superioris. 10. Ramus se conjungens cum nervo pharyngeo superiore nervi vagi. 11. Rami pharyngei. 12. Ramus lingualis. 13. Surculi ad papillas circumvallatas decurrentes. 14. Surculi per membranam mucosam inter papillas circumvallatas et epiglottidem se extendentes.
- X. Nervus pneumogastricus. 15. Ganglion jugulare s. superius. 16. Conjunctio cum ramo jugulari ganglii cervicalis superioris. 17. Nervus recurrens nervi vagi*). 18. Ejus surculus minor ad sinum occipitalem, 19. surculus major ad partem sigmoideam sinus transversus se vergens. 20. Nervus pharyngeus superior. 21. Ganglion inferius nervi vagi. 22. Nervus pharyngeus inferior inter carotidem internam et externam ad pharyngem procedens. 23. Nervus laryngeus superior. 24. Ramus externus. 25. Ejus conjunctiones cum nervo sympathico. 26. Ramus internus nervi laryngei superioris. 27. Fila rami interni ad membranam mucosam epiglottidis et laryngis pertinentia. 28. Conjunctio cum nervo laryngeo inferiore. 29. Truncus

*) Hic nervus recurrens decimam lineae Parisiensis partem efficit, intra foramen lacerum e trunco nervi vagi prope marginem ganglii jugularis anteriorem exoritur, in vaginae fibrosae nervi vagi parte externa intra foramen lacerum retrorsum cedit, marginem posteriorem sulci jugularis ossis occipitis attingit et in duos surculos dividitur, quorum minor sinum occipitalem, major inferiorem sinus transversus partem petit. Surculus major arteriae meningae posticae in margine fossae sigmoideae posteriore decurrenti se adjungit et fila ad tunicam sinus transversus internam mittit. — Surculum arteriam comitantem primum perspexi perspectumque microscopio auxiliante iterum iterumque intuitus sum; tum demum post multos irritos connatus et labores originem et decursum hujus nervi in neonati et adulti capite inveni et scalpello simplici microscopio auxiliante usque ad sinum occipitalem et sinus transversus partem sigmoideam persequutus sum. — Nervus recurrens nervi vagi illis nervulis, qui e primo, secundo et tertio ramo quinti paris in cranium recurrunt, par est. Originem et decursum hujus nervi scalpelli ope eruere multum difficultatis habet, quia dura membrana admodum densa et ganglio jugulari nervi vagi adstricta est; surculus arteriam comitans facilius expediri potest.

- cervicalis nervi vagi. 30. Nervus laryngeus inferior. 31. Ejus conjunctio cum nervo sympathico. 32. Ramus oesophageus. 33. Rami tracheales. 34. Ramus laryngeus.
- XI. Nervus accessorius. 35. Ramus internus, 36. externus nervi accessorii.
- XII. Nervus hypoglossus. 37. Ejus conjunctio cum nervo cervicali primo et ganglio cervicali superiori. XII*. Rami nervi hypoglossi ad musculus genioGLOSSUM et genioHYOIDEUM pertinentes.
- XIII—XIX. Nervi cervicales septem superiores. 38. Radices anteriores, 39. posteriores. 40. Ganglia intervertebralia nervorum cervicalium. 41. Rami anteriores nervi cervicalis primi, secundi, tertii et quarti. 42. Rami anastomotici horum nervorum, plexum cervicalem constituentes. 43. Nervi phrenici radix principalis ex anteriore nervi cervicalis quarti ramo prodiens.
- XX. Ganglion cervicale superius. 44. Nervus caroticus. 45. Ejus ramus internus inferior. 46. Plexus caroticus. 47. Plexus cavernosus, e quo surculi ad nervum abducentem (48.), ad ramum ophthalmicum quinti paris (49.) et ad arterias cerebrales atque arteriam ophthalmicam (50.) emittuntur. 51. Nervus jugularis, cum nervo glossopharyngeo et vago conjunctio-nes iniens. 52. Nervulus se adjungens nervo hypoglosso et nervo cervicali primo. 53. Truncus anastomoticus cum plexu cervicali. 54. Conjunctio ganglii cervicalis superioris cum ganglio nervi vagi inferiore. 55. Truncus nervorum mollium s. vasorum carotidis externae, qui saepe duplex vel triplex invenitur. 56. Portio trunci superior, e qua fila ad carotidis externae truncum (57.) et ad plexum caroticum retiformem (58.) pertinentia oriuntur. 59. Portio trunci inferior, quae nervos molles ad arteriam facialem (60.), lingualem (61.) et thyreoideam (62.) ablegat. 63. Surculus ad ganglion intercaroticum abiens (64.), quod fila tenerrima (65.) in carotidem primitivam dispergit. 66. Filum ad ramum externum nervi laryngei superioris, 67. ad nervum phrenicum pertinens. 68. Nervus cardiacus superficialis, compluribus cum radicibus e trunco nervi sympathici cervicali exoriens. 69. Ejus conjunctio cum nervo laryngeo inferiore. 70. Nervus cardiacus medius, cum cardiaco superiore se jungens.
- XXI. Ganglii thoracici supremi portio superior. 71. Nervi molles arteriae vertebralis. 72. Plexus nervorum mollium arteriae vertebralis. 73. Plexus nervorum mollium arteriae thyreoideae inferioris.

Figura secunda.

Haec imago nervos laterales narium et palatinos, nervum trigeminum, ganglion nasale et oticum, nervum facialem intra canalem Fallopii ab interna facie ostendit.

Calvaria ac posterius capitis segmentum serra remota, colli partes itidem ablatae, os petrosum et sphenoidale caeli ictu maxima e parte decussa, canalis Fallopii et cavum tympani aperta, carotis interna et canalis caroticus prorsus sublatis, tubae Eustachianae pars cartilaginea, musculus levator veli palatini et pharyngis fornix demti, septum narium et palati ossei pars posterior resecta, fossa pterygopalatina et canales pterygopalatini patefacti sunt, membrana mucosa narium partim detracta partim incisa est. — Itaque conspiciuntur meatus auditorius internus, canalis Fallopii, tuba Eustachiana ossea et membrana tympani cum ossiculis auditus eorumque musculis, decursus nervi facialis per os petrosum, facies interna trunci, ganglii, primi, secundi et tertii rami quinti paris, ganglion oticum et nasale, nervi palatini, denique paries narium lateralis et distributio nervorum quinti et primi paris in membranam mucosam hujus parietis.

- A. Osis temporum pars petrosa. a. Meatus auditorius internus ab imo, et b. canalis Fallopii intus aperti. c. Margo superior, d. facies interna ossis petrosi.
- B. Os sphenoidale. e. Foramen spinosum, f. ovale, et g. rotundum intrinsecus aperta. h. Processus pterygoidei lamina interna caelo partim ablata. i. Hamulus pterygoideus. k. Alae parvae extremitas interna. l. Foramen opticum.
- C. Osis frontis pars frontalis ima. m. Sinus frontalis.
- D. Os ethmoidale. n. Sinus ethmoidalis posterior. o. Lamina cribrosa. p. Foramen ethmoidale anterius. q. Labyrinthus narium sinister.
- E. Os nasi sinistrum.
- F. Maxillae superioris processus palatinus.
- G. Maxillae inferioris ramus ascendens. r. Angulus maxillae inferioris.
- H. Musculus tensor veli palatini ad anteriora versus.
- I. Musculus pterygoideus internus.
- K. Musculus tensor tympani, L. stapedius.
- M. Carotidis externae trunci extremitas superior.
- N. Arteria temporalis.
- O. Arteria maxillaris interna. s. Arteria alveolaris inferior. t. Arteria meningea media. u. Arteria palatina descendens. v. Arteria nasalis dissecta.
- P. Arteria auricularis posterior.

- Q. Dura mater, faciem superiorem ossis petrosi, nervi trigemini, trochlearis et oculomotorii obducens.
- R. Membranae tympani facies interna atque ossicula auditus. w. Caput, x. collum et y. manubrium mallei. z. Incus. a. Stapes.
- S. Cavi narium paries lateralis. β . Concha superior, γ . media, δ . inferior. ϵ . Meatus narium superior, ζ . medius, η . inferior.
- θ . Cartilago lateralis, ι . alaris narium. κ . Membrana mucosa, quae concham superiorem et partem conchae mediae summam obducit, detracta est, ut decursus filorum olfactoriorum primi paris per canales concharum ethmoidalium cerni possit.
- λ . Membrana mucosa inferioris et anterioris narium regionis secundum decursum nervorum nasalium quinti paris incisa est.
- μ . Membrana mucosa parietis narium inferioris. ν . Glandulae mucosae.
- T. Membrana mucosa palati duri et mollis.
- U. Lingua. ξ . Papillae linguales. o. Glandulae radices linguae.
- V. Glandula parotis.
- (I.) Nervus olfactorius. 1. Fila olfactoria lateralia narium, quae vaginis fibrosis induta per canaliculos conchae superioris et mediae decurrunt, plexum retiformem constituunt et surculos tenerrimos ad membranam mucosam mittunt.
- II. Nervus opticus.
- III. Nervus oculomotorius.
- IV. Nervus trochlearis.
- V. Nervus trigeminus. 2. Truncus quinti paris. 3. Portio minor, et 4. major. 5. Ganglion Gasseri.
6. Ramus primus s. ophthalmicus quinti paris. 7. Nervus ethmoidalis. 8. Ramus septi narium abscissus (conf. fig. I. 2.), 9. Ramus lateralis narium. 10. Ramus externus narium (vid. tab. VIII. 7.)
11. Ramus secundus s. maxillaris superior quinti paris. 12. Nervus pterygo- s. nasopalatinus. 13. Nervi palatini minores. 14. Nervus palatinus major. 15. Nervus nasalis superior, 16. inferior. 17. Ganglion nasale. 18. Nervus Vidianus profundus s. radix sympathica ganglii nasalis. 19. Nervus Vidianus superficialis s. radix motoria ganglii nasalis. 20. Annexus ganglii nasalis ad truncum nervi pterygo-palatini. 21. Fila orbitalia, et 22. filum nasale ganglii nasalis.
23. Ramus tertius s. maxillaris inferior quinti paris. 24. Nervulus recurrens ganglion oticum perforans et arteriam meningeam mediam intra cranium comitans (vid. tab. III. 27.). 25. Nervus auriculo-temporalis, qui duabus radicibus arteriam meningeam mediam amplectitur. 26. Nervus alveolaris inferior. 27. Nervus lingualis. 28. Conjunctio hujus nervi cum chorda tympani. 29. Nervus pterygoideus internus. 30. Nervulus ad musculus tensorem veli palatini, et 31. nervulus ad musculus tensorem tympani, e nervo pterygoideo originem ducentes et ganglion oticum perforantes. 32. Ganglion oticum. 33. Nervus petrosus superficialis minor e nervo tympanico oriens s. radix longa ganglii otici. 34. Radix mollis s. sympathica ganglii otici. 35. Nervulus ad tensorem tympani e ganglio otico egrediens. 36. Nervulus ad nervum auriculo-temporalem procedens.
- VI. Nervus abducens.
- VII. Nervus facialis. 37. Genu nervi facialis. 38. Nervus petrosus superficialis major. 39. Conjunctio cum nervo petroso superficiali minori e nervo tympanico oriente. 40. Nervulus ad musculus stapedium abiens. 41. Chorda tympani.

Figura tertia.

Decursus nervi facialis, glossopharyngei, pneumogastrici, accessorii ac hypoglossi intra ossa cranii et rami auricularis nervi vagi per os petrosum in dextro capitis latere hac icone a tergo in conspectu ponuntur.

Dextri capitis dimidii pars occipitalis serra transverse est ablata, canalis condyloideus, foramen lacerum, canalis Fallopii et canaliculus mastoideus a tergo caelo sunt aperta. — Exinde patent decursus nervi hypoglossi, accessorii, vagi et glossopharyngei per foramina et canales cranii, ganglia jugularia vagi et glossopharyngei atque ramus auricularis nervi vagi ejusque conjunctiones cum nervo faciali.

- A. Os occipitis. a. Pars basilaris. b. Pars condyloidea. c. Canalis condyloideus anterior.
- B. Ossis sphenoidalis corpus, dura membrana obductum.
- C. Ossis temporum pars petrosa. d. Margo internus superior. e. Facies interna. f. Porus acusticus internus. g. Cavitas tympani, h. cellulae mastoideae, i. posterior canalis Fallopii pars a tergo apertae. k. Canalis pro chorda tympani. l. Canaliculus mastoideus. m. Processus mastoideus, n. styloideus. o. Foramen stylomastoideum. p. Capitis mallei pars suprema. q. Corpus et r. processus brevis incudis.
- D. Auriculae facies posterior.
- E. Cutis cum panniculo adiposo.
- F. Musculus sternocleido-mastoideus perpendiculariter dissectus.
- G. Musculi digastrici venter posterior itidem divisus.
- H. Fornicis pharyngis paries posterior. s. Glandulae mucosae acinosae pharyngis. t. Musculus constrictor pharyngis superior.

- I. Carotis interna.
 K. Vena jugularis interna, cujus suprema portio abscissa est, ut decursus rami auricularis nervi vagi conspiciatur.
 L. Arteria occipitalis et M. auricularis posterior.
 VII. Nervus facialis. 1. Chorda tympani. 2. Nervus auricularis posterior. 3. Nervuli ad posteriorem musculi digastrici ventrem progredientes.
 VIII. Nervus auditorius.
 IX. Nervus glossopharyngeus. 4. Ganglion jugulare s. petrosum. 5. Surculus ad ramum auricularem nervi vagi se jungens. 6. Rami pharyngei nervi glossopharyngei.
 X. Nervus pneumogastricus. 7. Ganglion jugulare s. superius. 8. Nervus recurrens nervi vagi abscissus. 9. Nervus auricularis nervi vagi. 10. Ejus conjunctiones cum nervo faciali intra canalem Fallopii. 11. Conjunctio cum nervo auriculari posteriori. 12. Ramuli auriculares. 13. Ganglion inferius s. plexus ganglioformis nervi vagi.
 XI. Nervus accessorius. 14. Ramus internus, 15. externus.
 XII. Nervus hypoglossus.
 XIII. Nervus caroticus et summa ganglii cervicalis superioris portio.

Tabula quinta.

Decursus nervorum cerebri, cervicis, carotidis internae et arteriae vertebralis tum intra tum extra cranium et canalem medullarem extrinsecus expositorum.

Hac tabula illustrantur in latere dextro et externo capitis primum origines nervorum cervicis et nervorum cerebri excepto pare primo et sexto, deinde decursus nervorum cervicis inter vertebrae cervicales, ganglia intervertebralia, divisio in ramos anteriores et posteriores, conjunctiones illorum inter se et cum ganglio cervicali superiori, tum decursus et partim distributio tertii, quarti, quinti, noni, decimi, undecimi et duodecimi nervorum cerebri pariter extra cranium, porro rationes ganglii ophthalmici et nasalis, denique plexus nervorum mollium arteriae vertebralis et carotidis cerebri.

Ad has partes emergendas processus spinosi vertebrarum colli cum musculis et cute cervicis, os occipitis ac frontis, ossa parietalia cum integumentis serra divisa atque una cum musculis colli superficialibus, glandula thyreoidea, musculis et vasis faciei temporumque ac glandulis salivalibus scalpello sublata, arcus vertebrarum cum processibus obliquis, pars ossis occipitis condyloidea, pars squamosa et mastoidea ossis temporum, ala ossis sphenoidalis magna et parva, os zygomaticum caelo remota sunt, maxilla inferior pone dentem caninum dextri lateris excisa est, foramina intervertebralia, canalis vertebralis, foramen condyloideum et jugulare, meatus auditorius internus, canalis caroticus, tuba Eustachiana, fossa pterygo-palatina, canalis Vidianus, antrum Highmori, cavum oris aperta, cerebelli pars dextra atque hemisphaerium cerebri dextrum cum corpore striato demta, medulla spinalis et oblongata, pons Varoli, crus cerebri, colliculus nervi optici dexter et corpora quadrigemina integra relicta sunt.

- A—G. Vertebra colli prima usque ad septimam. a. Processuum spinosorum sinistra pars. b. Processus transversi dextri lateris. c. Radix anterior, d. posterior processuum transversorum.
 H. Os occipitis. e. Squama s. pars occipitalis. f. Protuberantia occipitalis externa. g. Processus condyloideus dexter. h. Canalis condyloideus anterior. i. Foramen lacerum posterius.
 I. Osis temporum dextri pars petrosa. k. Canalis semicircularis posterior, l. externus, m. superior. n. Cochlea. o. Fenestra ovalis, p. rotunda. q. Processus styloidei basis.
 K. Osis sphenoidalis corpus. r. Clivus. s. Processus pterygoidei lamina interna.
 L. Os verticis dextrum prope suturam sagittalem serra divisum.
 M. Os frontis.
 N. Maxilla superior. t. Sinus maxillaris.
 O. Maxilla inferior.
 P. Dentes molares multicuspidati, et Q. bicuspidati maxillae superioris.
 R. Dens caninus dexter inferior.
 S. Osis hyoidei cornu majus.
 T. Musculus cucullaris, U. splenius, V. biventer, W. semispinalis cervicis. X. Musculi interspinales. Y. Musculus rectus capitis posticus major et Z. minor sinistri lateris.
 AA. Musculus rectus capitis anticus major dextri lateris.
 BB. Musculus cricopharyngeus, CC. thyreopharyngeus, DD. hyopharyngeus, EE. pterygopharyngeus.
 FF. Musculus stylopharyngeus.

- GG. Musculus styloglossus, HH. genioglossus, II. geniohyoideus, KK. mylohyoideus. LL. Musculus hyoglossus, e parte abscissus, quo decursus arteriae lingualis et rami lingualis nervi glossopharyngei pateat.
- MM. Musculus thyreoideo, NN. cricothyreoideo.
- OO. Musculus levator veli palatini. PP. Musculi tensoris veli palatini tendo.
- QQ. Musculus levator anguli oris.
- RR. Musculus levator palpebrae superioris, SS. rectus oculi superior, TT. rectus oculi inferior, UU. obliquus inferior.
- VV. Bulbus oculi.
- WW. Palpebra superior et XX. inferior, perpendiculariter in medio dissectae.
- YY. Lingua. u. Papillae capitatae. v. Membrana mucosa cavitationis oris externae.
- ZZ. Larynx. A. Trachea.
 B. Oesophagus.
 C. Tuba Eustachiana.
 D. Carotis primitiva.
 E. Carotis externa.
 Z. Arteria thyreoidea superior. w. Arteria laryngea superior. y. Rami musculares. x. Rami thyreoidei dissecti.
 H. Arteria lingualis.
 G. Arteriae facialis origo.
 I. Arteria pharyngea ascendens.
 K. Arteria maxillaris interna. z. Arteria alveolaris superior. a. Arteria infraorbitalis. β. Arteria palatina descendens. γ. Arteria nasalis.
 A. Carotis interna. δ. Flexura prima, ε. secunda, ζ. tertia, η. quarta.
 M. Arteria ophthalmica.
 N. Arteria communicans cerebri, O. arteria chorioidea, II. arteria cerebri media et P. anterior dextri lateris. Σ. Arteria cerebri anterior sinistri lateris.
 T. Arteria vertebralis. θ. Flexura prima, ι. secunda, κ. tertia. λ. Rami spinales. μ. Arteria cerebelli inferior dextra, ν. sinistra. ξ. Arteria auditiva interna. ο. Arteria cerebelli superior dextra. π. Arteria cerebri posterior dextra, ρ. sinistra. σ. Arteria thyreoidea inferior.
 P. Dura membrana medullae spinalis.
 Φ. Tentorium cerebelli. τ. Sinus tentorii.
 X. Dura mater cerebri.
 Ψ. Medullae spinalis pars cervicalis.
 Ω. Medulla oblongata. υ. Striae medullares. φ. Sinus rhomboidalis.
 AA. Cerebellum. ζ. Hemisphaerii sinistri facies interna. ψ. Arbor vitae. ω. Ventriculus quartus. αα. Velum medullare superius. ββ. Crus cerebelli ad medullam oblongatam. γγ. Crus cerebelli ad pontem. δδ. Crus cerebelli ad cerebrum. εε. Pontis latus dextrum.
 BB. Crus cerebri dextrum.
 ΓΓ. Corpora quadrigemina.
 ΔΔ. Colliculus nervi optici dexter.
 EE. Fornix. ζζ. Columna fornicis dextra. ηη. Foramen Monroi. θθ. Corpus fornicis. ιι. Septum lucidum.
 ZZ. Commissura cerebri maxima in medio longitudinaliter divisa. κκ. Genu, λλ. corpus, μμ. tuber commissurae maximae.
 HH. Hemisphaerii cerebri sinistri facies interna. νν. Lobus anterior, οο. superior, ππ. posterior. ρρ. Gyrus fornicatus.
- II. Nervus opticus. 1. Origo hujus nervi e thalamo optico. 2. Tractus opticus. 3. Pars orbitalis nervi optici.
- III. Nervus oculomotorius. 4. Ramus superior ad musculus rectum oculi superiorem et levatorem palpebrae superioris vergens. 5. Ramus inferior. 6. Radix ganglii ophthalmici brevis. 7. Ramus ad musculus obliquum inferiorem procurrens.
- IV. Nervus trochlearis. 8. Origo. 9. Decursus nervi trochlearis supra pontem in latere pedunculi cerebri externo. 10. Decursus prope marginem superiorem primi rami nervi trigemini.
- V. Nervus trigeminus. 11. Portio minor, 12. major quinti paris. 13. Ganglion semilunare.
14. Ramus primus s. ophthalmicus nervi trigemini. 15. Nervus supraorbitalis. 16. Nervus lacrimalis dissectus. 17. Nervus oculonasalis. 18. Radix ganglii ophthalmici longa. 19. Nervuli ciliares longi. 20. Ganglion ophthalmicum. 21. Radix media s. sympathica. 22. Nervuli ciliares breves. 23. Fasciculus superior, 24. inferior nervorum ciliarium.
25. Ramus secundus s. nervus maxillaris superior. 26. Nervus subcutaneus malae dissectus. 27. Nervus infraorbitalis. 28. Nervi dentales posteriores. 29. Nervus dentalis anterior minor abscissus. 30. Nervi palpebrales inferiores, nasales laterales et labiales superiores. 31. Nervus sphenos. nasopalatinus. 32. Ganglion nasale s. sphenopalatinum. 33. Nervus petrosus

- superficialis major s. ramus superior nervi Vidiani. 34. Nervus petrosus profundus major s. ramus inferior nervi Vidiani.
 35. Nervi nasales posteriores superiores. 36. Nervi palatini.
37. Ramus tertius s. nervus maxillaris inferior. 38. Nervus auriculo-temporalis. 39. Nervus masetericus. 40. Nervus temporalis profundus posterior. 41. Nervus buccinatorius. 42. Nervus alveolaris inferior. 43. Nervus lingualis dissectus. Pars lingualis reflexa est, ut nervi hypoglossi distributio conspiciatur. 44. Rami linguales.
- VI. Nervus abducens abscissus.
- VII. Nervus facialis. 45. Genu nervi facialis. 46. Conjunctio cum nervo petroso superficiali majori.
- VIII. Nervus acusticus.
- IX. Nervus glossopharyngeus. 47. Ganglion petrosum s. jugulare inferius nervi glossopharyngei. 48. Nervus tympanicus. 49. Ramulus se conjungens cum nervo carotico. 50. Ramulus ad fenestram rotundam, 51. ramulus ad fenestram ovalem procedens. 52. Ramulus ad tubam Eustachianam pertinens. 53. Nervus petrosus superficialis minor, 54. profundus minor. 55. Rami se consociantes cum nervis mollibus e ganglio cervicali supremo et plexu ganglioformi nervi vagi orientibus. 56. Plexus caroticus s. retiformis. 57. Fila inter carotidem internam et externam ad ganglion intercaroticum decurrentia. 58. Rami pharyngei. 59. Rami ad musculus stylopharyngeum dimissi. 60. Rami linguales.
- X. Nervus pneumogastricus. 61. Ganglion jugulare s. superius nervi vagi. 62. Ramus ad plexum retiformem s. caroticum tendens. 63. Ganglion inferius s. plexus ganglioformis nervi vagi. 64. Nervus laryngeus superior. 65. Ramus externus ad musculus cricothyreoideum abiens. 66. Conjunctio hujus rami cum filo ganglii cervicalis supremi. 67. Ramus internus nervi laryngei superioris. 68. Truncus cervicalis nervi vagi. 69. Nervus laryngeus inferior s. recurrens laryngeus, ramulos ad oesophagum, tracheam et laryngem mittens.
- XI. Nervus accessorius. 70. Ejus radices spinales, 71. cerebrales. 72. Decursus trunci spinalis inter radices fila posterioris primi nervi cervicalis. 73. Ramus internus, cum trunco nervi vagi se jungens. 74. Ramus externus.
- XII. Nervus hypoglossus. 75. Ejus radices supra dorsum arteriae vertebralis decurrentes. 76. Ramus se conjungens cum nervo cervicali primo, 77. cum nervo vago. 78. Ramus descendens. 79. Ramus thyreoideo. 80. Ramus ad musculus geniohyoideum, et 81. ad musculus styloglossum dimissus. 82. Rami ad musculus hyoglossum, 83. ad musculus genioglossum et musculos linguae proprios pertinentes.
- XIII. Nervus cervicalis primus. 84. Radix posterior, quae nervo accessorio decussatur. 85. Ramus dorsalis s. posterior abscissus. 86. Ramus anterior. 87. Ramus muscularis.
- XIV. Nervus cervicalis secundus. 88. Radix posterior. 89. Ganglion spinale. 90. Ramus posterior abscissus. 91. Ramus anterior. 92. Ramus anastomoticus cum nervo cervicali primo et ganglio cervicali superiori. 93. Ramus ad musculus rectum capitis anticum majorem abiens. 94. Ramus communicans descendens. 95. Ramus se jungens cum ramo nervi hypoglossi descendente.
- XV. Nervus cervicalis tertius. 96. Radix posterior dissecta et reflexa est, quo decursus nervi accessorii pateat. 97. Conjunctio cum radice posteriore nervi cervicalis quarti. 98. Ganglion spinale. 99. Ramus posterior abscissus. 100. Ramus anterior. 101. Conjunctio cum ganglio cervicali superiori. 102. Ramus conjunctionem cum ramo descendente nervi hypoglossi iniens. 103. Ansa nervi hypoglossi.
- XVI. Nervus cervicalis quartus. 104. Radix posterior dissecta. 105. Ejus conjunctio cum radice nervi cervicalis quinti posteriore. 106. Ganglion spinale. 107. Ramus posterior abscissus. 108. Ramus anterior. 109. Ramus ad musculus longum colli procurrens. 110. Truncus rami anterioris abscissus.
- XVII. Nervus cervicalis quintus
- XVIII. Nervus cervicalis sextus
- XIX. Nervus cervicalis septimus
111. Radix posterior. 112. Ganglion spinale. 113. Ramus posterior abscissus. 114. Ramus anterior abscissus. 115. Radices nervi phrenici.
- XX. Nervi cervicalis octavi radix posterior.
- XXI. Ganglion cervicale superius s. fusiforme. 116. Nervus mollis ad ganglion intercaroticum decurrens. 117. Ganglion intercaroticum. 118. Fila ad carotidem primitivam atque externam pertinentia. 119. Nervus mollis ad plexum retiformem s. caroticum vergens. 120. Ramus externus superior nervi carotici, e quo ramus profundus nervi Vidiani (47.) prodit. 121. Ramus inferior internus nervi carotici. 122. Nervi molles s. vasculares carotidis cerebrales.
- XXII. Truncus nervi sympathici cervicalis. 123. Ramus vertebralis e ganglio cervicali inferiori et thoracico supremo exoriens. 124. Plexus nervorum mollium arteriae vertebralis.

Tabula sexta.

Decursus nonnullorum nervorum quinti paris per orbitam, maxillam superiorem et fossam temporalem, nervi facialis et chordae tympani per os petrosum, nervorum cervicalium posteriorum inter musculos cervicis et nervorum mollium cum arteriis carotidis externae.

Haec imago, quae nervos dextri lateris capitis extrinsecus offert, illustrat primum decursum nervi lacrimonalis e primo, nervi subcutanei malae et infraorbitalis e secundo, nervi lingualis et mylohyoidei e tertio quinti paris ramo orientium, deinde decursum nervi facialis per canalem Fallopii et chordae tympani per cavum tympani, tum distributionem ramorum nervorum cervicalium posteriorum in musculos cervicis, denique plexus nervorum mollium arteriarum carotidis externae et rationes ganglii lingualis.

Calvaria prope suturam sagittalem serra ad perpendiculum divisa ejusque pars dextra cum dura membrana sectione horizontali ablata est; ala ossis sphenoidalis magna cum osse zygomatico et periorbita, magna pars maxillae superioris et inferioris dextri lateris, squama ossis temporum atque externa processus mastoidei pars tum serra tum caelo rescissae, musculus subcutaneus colli, sternocleidomastoideus, sternohyoideus, sternothyroideus, omohyoideus et pterygoideus externus remoti sunt; carotis primitiva demta, musculus digastricus cum stylohyoideo dissectus et e parte ablati est; musculi cervicis strati secundi et tertii replicati sunt. — Exinde superficies cerebri externa, partes orbitae parieti externo confines, sinus frontalis et maxillaris, partes oris et fossae temporalis faciei maxillae inferioris internae adjacentes, membrana tympani, cellulae mastoideae, glandula submaxillaris et thyreoidea, larynx, trachea, pharynx et oesophagus, musculi cervicis cum vasis et nervis tum e partibus tum e toto oculis subjecta sunt.

- A.—G. Vertebra colli prima usque ad septimam. a. Processus transversi. b. Processus obliqui superiores, c. inferiores.
 H. Os occipitis. d. Squamae ossis occipitis pars superior sinistra. e. Squamae occipitalis pars inferior.
 I. Os temporum. f. Foramen mastoideum. g. Cellulae mastoideae. h. Canalis Fallopii. i. Processus styloideus. k. Foramen stylomastoideum. l. Membrana tympani. m. Incus. n. Malleus. o. Tuba Eustachiana.
 K. Os sphenoidale. p. Corpus. q. Processus pterygoidei lamina externa. r. Sinus sphenoidalis. s. Foramen spinosum apertum. t. Foramen ovale. Foramen rotundum dura membrana tectum est.
 L. Os frontis. u. Pars orbitalis, v. frontalis ossis frontis. w. Sinus frontalis.
 M. Os verticis dextrum, prope suturam sagittalem serra divisum.
 N. Os maxillare superius. x. Sinus maxillaris paries internus. y. Dens caninus. z. Dentes molares anteriores, a. Dentes molares posteriores.
 O. Maxilla inferior, pone dentem caninum dextrum (β .) serra perpendiculariter divisa.
 P. Musculi sternocleidomastoidei origo. Q. Musculus splenius capitis prope insertionem (γ .) transverse dissectus. R. Musculus trachelomastoideus, iidem dissectus (δ .) S. Musculus biventer et complexus, prope originem dissectus et replicatus.
 T. Musculus semispinalis cervicis. U. Musculi multifidi spinae pars suprema. V. Musculus rectus capitis posticus major. W. Musculus obliquus inferior, X. superior. Y. Musculus rectus capitis lateralis. Z. Musculi intertransversarii.
 A. Musculus rectus capitis anticus major. B. Musculus scalenus anterior.
 G. Musculi digastrici venter posterior, A. Musculus stylohyoideus. E. Musculus styloglossus. Z. Musculus pterygoideus internus.
 H. Musculi digastrici venter anterior. @. Musculus mylohyoideus. I. Musculus geniohyoideus. K. Musculus hyoglossus.
 A. Musculus hyothyroideus. M. Musculus cricothyroideus.
 N. Musculus constrictor pharyngis inferior. e. Musculus thyreopharyngeus. z. Musculus cricopharyngeus.
 E. Musculus levator palpebrae superioris et rectus oculi superior. O. Musculus rectus oculi externus. II. Musculus rectus oculi inferior. P. Musculus obliquus oculi inferior.
 S. Bulbus oculi. T. Glandula lacrimonalis.
 T. Dura mater. η . Sinus transversus.
 Φ . Cerebrum. θ . Lobus anterior, ι . superior, κ . inferior, λ . posterior. μ . Fossae Sylvii pars externa. ν . Fissura ascendens, ξ . horizontalis.
 X. Lingua. o. Membranae mucosae oris pars buccalis.
 T. Glandula sublingualis. Ω . Glandula maxillaris. * Ductus Whartonianus.
 AA. Glandula thyreoidea.
 BB. Larynx. π . Cartilago thyreoidea. ρ . Cartilago cricoidea.
 CC. Oesophagus.

- DD. Carotidis primitivae pars suprema.
- EE. Carotis externa s. facialis.
- FF. Arteria thyreoidea superior. σ . Rami thyreoidei.
- GG. Arteria lingualis.
- HH. Arteria facialis s. maxillaris externa. τ . Arteria palatina ascendens. υ . Ramus muscularis. ϕ . Arteria submentalis.
- II. Arteria occipitalis. χ . Rami cervicales descendentes. ψ . Ramus meningeus. ω . Ramus occipitalis.
- KK. Arteria auricularis posterior.
- LL. Arteria temporalis.
- MM. Arteria maxillaris interna. aa. Arteria alveolaris inferior. bb. Arteria meningea media. cc. Arteria alveolaris superior.
- dd. Arteria infraorbitalis. ee. Arteria palatina descendens et nasalis.
- NN. Carotis interna. ff. Arteriae ophthalmicae ramus lacrimalis. gg. Arteriae cerebri anterioris ramificatio.
- OO. Arteria profunda cervicis.
- PP. Arteria vertebralis. hh. Flexura prima, ii. secunda.
- QQ. Vena profunda cervicis. RR. Vena vertebralis. kk. Plexus venosus cervicalis profundus.
- SS. Vena occipitalis. ll. Vena mastoidea emissaria.
- TT. Venae cerebri laterales, quae ad sinum transversum decurrunt.
- UU. Venae cerebri superiores quae in sinum longitudinalem se effundunt.
- VV. Venae fossae Sylvii.
- WW. Vena ophthalmica cerebralis s. superior, XX. facialis s. inferior.
- (III.) Nervus oculomotorius. 1. Ramus ad muscolum obliquum inferiorem procedens.
- (V.) Nervus trigeminus.
- Ramus primus. 2. Nervus supraorbitalis. 3. Nervus lacrimalis. 4. Ramus superior s. internus, 5. inferior s. externus nervi lacrimalis.
6. Ramus secundus quinti paris. 7. Nervus subcutaneus malae. 8. Ramus malaris abscissus. 9. Ramus orbitalis, ad glandulam lacrimalem decurrens et saepe cum ramo nervi lacrimalis externo se jungens. 10. Nervus infraorbitalis. 11. Nervi dentales s. alveolares posteriores superiores. 12. Nervus dentalis anterior minor. 13. Truncus nervi infraorbitalis per foramen infraorbitale e canale prodiens. 14. Nervus pterygopalatinus.
15. Ramus nervi trigemini tertius. 16. Nervus buccinatorius. 17. Nervus pterygoideus externus. 18. Nervus temporalis profundus anterior. 19. Nervus temporalis profundus posterior. 20. Nervus masetericus. 21. Radices nervi auriculo-temporalis arteriam meningeam mediam amplectentes. 22. Truncus hujus nervi abscissus. 23. Nervus alveolaris inferior, prope foramen alveolare posterius percissus. 24. Nervus mylohyoideus. 25. Ejus ramuli ad muscolum mylohyoideum et ventrem musculi digastrici anteriorem progredientes. 26. Nervus lingualis. 27. Conjunctio nervi lingualis cum chorda tympani. 28. Rami buccales. 29. Ramuli ad ganglion maxillare pertinentes. 30. Ramus sublingualis. 31. Rami linguales. 32. Ganglion linguale s. maxillare. 33. Radix motoria s. longa e chorda tympani egrediens. 34. Radix mollis s. sympathica. 35. Ramuli ad glandulam maxillarem, 36. ad ductum Whartonianum procedentes. 37. Ramuli cum nervo linguale se jungentes.
- VII. Nervus facialis. 38. Chorda tympani. 39. Ejus origo et 40. decursus inter malleum et incudem. 41. Nervus auricularis posterior. 42. Nervus ad muscolum digastricum, 43. ad muscolum stylohyoideum procurrens. 44. Truncus nervi facialis dissectus.
- (X.) Nervus pneumogastricus. 45. Nervus laryngeus superior. 46. Ramus internus. 47. Ramus externus, ad muscolum cricothyreoideum decurrens. 48. Truncus cervicalis nervi vagi. 49. Nervus laryngeus inferior. 50. Rami oesophagei. 51. Rami tracheales. 52. Ramus laryngeus.
- XII. Nervus hypoglossus. 53. Arcus hujus nervi. 54. Ramus descendens, et 55. ramus thyreoideus abscissi. 56. Ramus in muscolum geniohyoideum emissus. 57. Ramuli ad muscolum hyoglossum, 58. ad muscolum genioglossum et musculos linguae proprios abeuntes.
- (XIII.) Nervus cervicalis primus. 59. Ramus posterior s. dorsalis internus, fila musculis rectis capitis, obliquis capitis et musculo complexo mittens. 60. Ramus posterior externus, qui surculum musculo obliquo superiori et musculo recto capitis laterali tribuit et ramulum (61.) supra muscolum obliquum superiorem ad muscolum splenium et trachelomastoideum ablegat.
- (XIV.) Nervus cervicalis secundus. 62. Ramus anterior. 63. Ejus ramus anastomoticus ascendens, 64. descendens. 65. Ramulus ad muscolum rectum capitis anticum dimissus. 66. Ramus posterior externus ad muscolum trachelomastoideum et complexum vergens. 67. Ramus posterior internus, qui surculos (68.) musculo complexo et biventri mittit, sub musculo complexo introrsum decurrit, muscolum biventrem perforat et nervum occipitalem magnum constituit.

- (XV.) Nervus cervicalis tertius. 69. Ramus anterior, e quo nervus occipitalis minor (70.), auricularis magnus (71.) et subcutaneus colli (72.) plerumque prodeunt. 73. Ramus posterior externus abscissus, ad musculos scalenos pertinens. 74. Ramus posterior internus, qui musculo complexo et biventre, semispinali cervicis et multifido spinae surculos (75.) tribuit, sub musculo complexo interiora petit (76.), musculum biventrem perforat et ramum cervicis cutaneum ablegat.
- (XVI.) Nervus cervicalis quartus. 77. Ramus anterior. 78. Radix principalis nervi phrenici. 79. Ramus posterior externus abscissus. 80. Ramus posterior internus. 81. Sarculi musculares. 82. Ramus cutaneus cervicis.
- (XVII—XIX.) Nervus cervicalis quintus, sextus et septimus. 83. Rami anteriores. 84. Ramuli posteriores externi abscissi. 85. Rami posteriores interni.
- XX. Ganglion cervicale superius. 86. Ramus anastomoticus cum ansa cervicali secunda, 87. cum ansa cervicali prima et nervo hypoglosso. 88. Nervi molles carotidis externae, 89. arteriae thyreoideae superioris, 90. arteriae lingualis, 91. arteriae facialis, 92. arteriae occipitalis, 93. arteriae maxillaris internae. 94. Truncus nervi sympathici cervicis. 95. Nervus cardiacus medius abscissus.

Tabula septima.

Nervus subcutaneus malae, nervi dentales, nervi fossae temporalis, ramus nervi hypoglossi descendens, ramus externus nervi accessorii, plexus cervicalis.

Dextrum capitis latus hac icone decursum nervi subcutanei malae per canales zygomaticos, dispositionem nervorum dentalium maxillae superioris et inferioris, rationem inter nervos fossae temporalis et vasa maxillaria interna intercedentem, decursum et conjunctiones rami nervi hypoglossi descendens et rami nervi accessorii externi, situm et dispositionem plexus cervicalis extrinsecus ostendit.

Dextrum calvariae dimidium sine dura membrana ablatum est, muscoli faciei una cum vasis et nervis e parte resecli, arcus zygomaticus cum fascia temporali et superior rami maxillae inferioris ascendentis pars cum musculo mascterico remoti, canales zygomatici et alveolares caelo refracti, musculus cucullaris, sternocleidomastoideus et subcutaneus colli demti sunt. — Hinc apparent dura mater cum arteria meningea media, membrana sinus maxillaris, radices dentium, musculi, vasa et nervi fossae temporalis, colli et cervicis, quae sub iis quas dixi partibus sita sunt.

- A. Cutis, a glabella usque ad imum cervicis finem atque a naribus imo collo tenus in linea mediana divisa.
- B. Os frontis. a. Sutura coronalis. b. Sinus frontalis dexter.
- C. Os verticis. c. Sutura lambdoidea. d. Osis verticis dextri segmentum inferius. e. Angulus sphenoidalis. f. Canalis meningeus in angulo sphenoidali transverse dissectus. g. Sulci meningei.
- D. Osis occipitis pars occipitalis.
- E. Os temporum. h. Fovea glenoidalis. i. Tuberculum glenoidale. k. Processus zygomatici radix serra divisa.
- F. Os zygomaticum, e parte caelo ablatum, quo canales zygomatici conspiciantur.
- G. Os maxillare superius. l. Foramen infraorbitale. m. Membrana mucosa sinus maxillaris. n. Alveoli et radices dentium.
- H. Maxilla inferior. o. Angulus maxillae inferioris. p. Foramen alveolare posterius apertum. q. Canalis alveolaris inferior. r. Foramen mentale. s. Alveoli et radices dentium.
- I. Dentes incisivi, K. ferini, L. molares anteriores et M. posteriores.
- N. Os hyoideum.
- O. Musculus occipitalis. P. Musculi retrahentes auriculae.
- Q. Musculus temporalis. t. Ejus stratum superficiale, u. profundum.
- R. Musculus pterygoideus externus, S. internus.
- T. Musculi buccinatorii pars postica. U. Membrana mucosa oris externi.
- V. Musculus mylohyoideus.
- W. Musculus digastricus. v. Ejus venter anterior, w. posterior, x. tendo. X. Musculus stylohyoideus.
- Y. Musculus sternohyoideus, Z. omohyoideus, A. sternothyreoideus, B. thyreochoideus.
- Γ. Musculus thyreopharyngeus.
- Δ. Musculi sternocleidomastoidei insertio.
- E. Musculus splenius capitis, e quo particula transverse exsecta est, ut arteriae occipitalis decursus conspiciatur. Z. Musculus splenius cervicis. H. Musculi trachelomastoidei pars suprema sub musculo splenio capitis conspicua. Θ. Musculus levator anguli scapulae. I. Musculi biventris cervicis portio superior. K. Musculus scalenus medius, A. anterior. M. Musculi recti capitis antici margo externus.
- N. Glandula thyreoidea.

- E. Auricula ad anteriora versa, ut distributio nervorum auricularium cerni possit.
 O. Carotis primitiva.
 II. Arteria thyroidea superior. γ . Arteria laryngea superior. z. Rami thyroidei. α . Ramus muscularis.
 P. Arteria lingualis, e trunco communi cum arteria faciali originem ducens.
 Z. Arteria facialis. β . Arteria submentalis. γ . Truncus facialis, transverse dissectus.
 T. Truncus carotidis externae, inter maxillam et venam facialem posteriorem decurrens.
 r. Arteria occipitalis. δ . Ramus cervicalis descendens. ϵ . Ramus occipitalis.
 ϕ . Arteria auricularis posterior. ξ . Rami auriculares. η . Ramus occipitalis, transverse persectus.
 X. Arteria maxillaris interna. θ . Arteria alveolaris inferior. ι . Arteriae meningee mediae rami meningei. Ramus anterior crassior per canalem anguli ossis verticis sphenoidalis decurrit. κ . Arteria maseutica dissecta. λ . Arteria temporalis profunda posterior. μ . Arteria buccinatoria. ν . Arteria temporalis profunda anterior. ξ . Arteria alveolaris superior. \omicron . Arteria infraorbitalis.
 φ . Arteria temporalis. Rami arteriae transversae faciei persecti inter venas maxillares internas (τ) conspicui sunt. π . Arteria temporalis media, quae dividitur in duos ramulos, ascendentem (ρ) et transversum (σ).
 ω . Carotis interna.
 AA. Plexus venosus temporalis profundus.
 BB. Vena facialis posterior, e duobus inter se communicantibus truncis composita. Truncus superficialis cum vena faciali anteriori se jungit, truncus profundus ad venam jugularem internam decurrit.
 CC. Plexus maxillaris internus. τ . Venae maxillares internae. υ . Vena facialis profunda persecta.
 DD. Vena facialis anterior, prope marginem maxillae inferiorem dissecta.
 EE. Truncus communis venarum facialem. φ . Vena thyroidea superior. FF. Vena jugularis interna. GG. Vena occipitalis.
 HH. Durac matris superficies externa.
 (V.) Nervus trigeminus.
 Ramus secundus. 1. Nervus subcutaneus malae. 2. Ejus ramus temporalis, 3. rami zygomatici. 4. Nervus infraorbitalis. 5. Nervi dentales posteriores, major et minor. 6. Ramus buccalis. 7. Rami dentales. 8. Rami gingivales. 9. Con-junctio arcuata nervorum dentalium anteriorum et posteriorum. 10. Nervus dentalis anterior minor. 11. Nervus dentalis anterior major. 12. Rami dentales et 13. gingivales. 14. Ramus nasalis.
 Ramus tertius. 15. Nervus buccinatorius. 16. Ejus rami buccales posteriores, 17. ramus buccalis anterior dissectus. 18. Nervus temporalis profundus anterior. 19. Nervus temporalis profundus posterior. 20. Nervus maseuticus persectus. 21. Radix interna, 22. externa nervi auriculo-temporalis. 23. Ejus truncus. 24. Ramus nervi auricularis communicans cum nervo faciali. 25. Nervus auricularis anterior dissectus. 26. Nervus temporalis superficialis. 27. Nervus lingualis. 28. Nervus alveolaris inferior. 29. Nervus mylohyoideus. 30. Ejus rami musculares. 31. Ramus alveolaris. 32. Nervus dentalis posterior, 33. anterior. 34. Rami buccales, 35. dentales et 36. gingivales. 37. Ramus mentalis dissectus.
 (VII.) Nervus facialis. 38. Nervus auricularis posterior. 39. Ramuli ad musculos retrahentes vergentes. 40. Ramus ad muscu-lum occipitalem tendens. 41. Ramus inferior nervi facialis. 42. Ramus superior, cum nervo auriculo-temporali se jungens.
 (XI.) Nervus accessorius Willisii. 43. Ramus externus. 44. Rami ad musculus sternocleidomastoideum pertinentes. 45. Ramus ad musculus cucullarem progrediens. 46. Rami se conjungentes cum nervo cervicali tertio.
 (XII.) Nervus hypoglossus. 47. Ramus descendens. 48. Rami se consociantes cum nervo cervicali tertio et quarto. 49. Ansa nervi hypoglossi, tum supra venam jugularem tum inter carotidem et venam sita. 50. Rami ad musculus sternohyoideum, omohyoideum et sternothyroideum dimissi. 51. Arcus nervi hypoglossi. 52. Ramus ad musculus thyrohyoideum pro-currens. 53. Ramus lingualis.
 (XIII.) Nervus cervicalis secundus. 54. Nervus occipitalis magnus, duobus cum ramis musculus biventrem perforans et in occi-put ascendens. 55. Ramus anastomoticus descendens rami anterioris nervi cervicalis secundi.
 (XV.) Nervus cervicalis tertius. 56. Ramus anterior. 57. Surculus ad musculus rectum capitis anticum tendens. 58. Rami se conjungentes cum nervo cervicali quarto, 59. cum nervo accessorio, 60. cum ramo nervi hypoglossi descendente. 61. Ner-vus occipitalis minor, qui in duos ramos, quorum anterior minor (62.) persectus est, posterior major (63.) ad regionem occipitis anteriorem surculos suos mittit, dividitur. 64. Nervus auricularis magnus et nervus subcutaneus colli dissecti. 65. Distributio nervi auricularis magni in posteriorem auriculae faciem. 66. Ramulus ad musculus splenium capitis et cer-vicis progrediens.
 (XVI.) Nervus cervicalis quartus. 67. Ramus anterior. 68. Surculus ad musculus rectum capitis anticum dimissus. 96. Ramus anastomoticus ascendens, 70. descendens. 71. Rami ad musculus levatorem scapulae et splenium cervicis pertinentes. 72. Nervi supraclaviculares.
 (XVII.) Nervus cervicalis quintus. 73. Ramus anterior.
 (XVIII.) Nervi sympathici truncus cervicalis (74.).

Tabula octava.

Distributio nervorum faciei, colli et cervicis sub musculis subcutaneis faciei, musculo subcutaneo colli et cucullari.

In dextro capitis latere exitus et distributio nervorum rami primi, secundi et tertii quinti paris in facie, decursus et ramificatio nervi facialis sub musculis faciei subcutaneis, decursus et distributio nervorum colli et cervicis superficialium sub musculo subcutaneo colli et cucullari in conspectum cadunt.

Cutis cum panniculo adiposo, galea aponeurotica, pericranium et tabula ossea externa calvariae dextri lateris per strata ablata sunt, substantia anterioris ossis verticis partis diploëtica usque ad tabulam vitream caelo demta, parotis frustatim sublata est, musculi faciales e parte, musculus subcutaneus colli et cucullaris e toto resecti sunt. — Itaque conspiciuntur primum strata integumentorum cranii et calvariae, deinde musculi, vasa et nervi, quae sub parotide et musculis faciei, colli et cervicis subcutaneis sita sunt, tum exitus nervorum e cavis et canalibus cranii in facie, denique distributio nervorum sub musculis subcutaneis.

- A. Cutis cum panniculo adiposo in linea mediana persecta.
 B. Galea aponeurotica, itidem divisa.
 C. Pericranium cum vasis sanguiferis.
 D. Cranium. a. Tabula ossea externa. b. Substantia diploëtica ossis frontis. c. Venae diploëticae frontales. d. Substantia diploëtica partis ossis verticis posterioris et ossis occipitis superioris. e. Venae diploëticae parietales. f. Sutura coronalis. g. Tabula ossea interna s. vitrea anterioris ossis verticis partis, ex qua sulci arteriosi internae faciei eminent.
 E. Fascia temporalis, musculus temporalem inducens. h. Lamina interna, i. externa fasciae temporalis. Lamina externa secundum venam temporalem mediam incisa est, ut ejus decursus conspicuus sit. k. Incisura laminae superficialis semilunaris, per quam vena temporalis media prodit. l. Apertura laminae profundae pro transitu venae temporalis profundae. m. Foramina fasciae temporalis malaria.
 F. Aponeurosis palpebralis.
 G. Os zygomaticum. n. Ejus foramina zygomatica s. malaria externa. o. Arcus zygomaticus.
 H. Os maxillare superius. p. Foramen infraorbitale.
 I. Os nasale.
 K. Cartilagine narium: q. lateralis superior, r. alaris, s. sesamoideae.
 L. Maxilla inferior. t. Foramen mentale. u. Ramus ascendens maxillae inferioris.
 M. Os hyoideum.
 N. Auricula.
 O. Musculi zygomatici majoris origo. P. Musculus levator anguli oris Q. Musculus buccinator. R. Musculus depressor anguli oris, et S. musculus quadratus menti prope originem persecti. T. Musculus levator menti.
 U. Musculus temporalis, transverse dissectus. V. Musculus maseter. v. Ejus stratum profundum et w. superficiale.
 W. Musculus sternocleidomastoideus.
 X. Musculus cucullaris proxime insertionem abscissus. Y. Musculus splenius capitis et cervicis. Z. Musculus levator anguli scapulae. A. Musculus biventer cervicis.
 B. Musculus sternohyoideus. Γ. Musculi omohyoidei venter superior. Δ. Musculi sternothyreoidei extremitas superior. E. Musculus thyreohyoideus.
 Z. Musculi stylohyoidei insertio. H. Musculus digastricus. x. Ejus venter anterior. y. Tendo inter ventrem anteriorem et posteriorem. z. Conjunctio aponeurotica tendinis cum osse hyoideo.
 Θ. Arteria thyreoidea superior.
 I. Arteria facialis. α. Ramus muscularis. β. Rami mentales. γ. Rami buccales. δ. Anastomosis rami buccalis et arteriae transversae faciei. ε. Arteria coronaria labii inferioris, ξ. labii superioris. η. Anastomosis cum arteria infraorbitali. θ. Arteria septi narium. ι. Arteria alaris narium. κ. Arteria anastomotica cum arteria ophthalmica.
 K. Arteria ophthalmica. λ. Arteria frontalis. μ. Arteria nasalis. ν. Arteria supraorbitaria.
 Δ. Arteria temporalis, trunco venae facialis posterioris partim oblecta. ξ. Arteria transversa faciei.
 M. Arteria maxillaris interna. ο. Arteria buccinatoria. π. Arteria mentalis. ρ. Arteria infraorbitalis. σ. Ramus perforans superficialis arteriae temporalis profundae anterioris.
 N. Arteria auricularis posterior.
 Ξ. Arteria occipitalis.

- o.* Vena facialis anterior. Bona pars e trunco hujus venae est excissa, ut exitus nervi infraorbitalis cerni possit. *τ.* Vena frontalis. *υ.* Vena supraorbitaria. *φ.* Vena dorsalis nasi. *χ.* Venae ophthalmicae extremitas anterior. *ψ.* Vena lateralis narium. *ω.* Vena facialis profunda. *aa.* Vena labialis inferior. *bb.* Vena submentalis.
- II.* Vena facialis posterior, cujus truncus praeter regulam duplex est. *cc.* Vena temporalis superficialis. *dd.* Vena temporalis media, quae cum vena supraorbitaria (*ee.*), vena subcutanea temporum (*ff.*), et vena temporali profunda (*gg.*) anastomoses init. *hh.* Venae articulares. *ii.* Venae musculares. *kk.* Vena maxillaris interna.
- P.* Venae jugularis externae truncus, solito crassior.
- Σ.* Vena cervicalis superficialis. *II.* Vena occipitalis. *mm.* Ramus anastomoticus cum plexu cervicali profundo. *nn.* Rami cervicales.
- T.* Glandula maxillaris.
- (V.) Nervus trigeminus.
- Ramus primus. 1. Rami frontales nervi supraorbitalis, tum supra venam supraorbitalem tum infra decurrentes. Plurimi rami inter incisuram frontalem et aponeurosin palpebrae superioris proveniunt, solummodo unus per foramen frontale ex orbita progreditur. 2. Ramus palpebralis superior nervi frontalis ex orbita per foramen aponeuroseos unum, 3. nervus supratrochlearis per foramen ejusdem membranac alterum egrediens. 4. Rami frontales, et 5. palpebrales superiores nervi supratrochlearis. 6. Nervus infratrochlearis. 7. Ramus externus nervi ethmoidalis.
- Ramus secundus. 8. Rami nervi subcutanei malae temporales, per foramina fasciae temporalis emergentes. 9. Eorum conjunctio cum nervo faciali. 10. Rami zygomatici nervi subcutanei malae dissecti. 11. Nervus infraorbitalis. 12. Rami palpebrales inferiores. 13. Conjunctio cum nervo faciali. 14. Rami nasales superiores s. alares narium, 15. nasales inferiores s. septi narium mobilis. 16. Rami labiales superiores interni, et 17. externi. 18. Rami buccales. 19. Conjunctiones cum nervo faciali.
- Ramus tertius. 20. Nervus mentalis. 21. Rami mentales. 22. Rami labiales inferiores interni et 23. externi. 24. Rami buccales. 25. Conjunctiones cum nervo faciali. 26. Nervi buccinatorii rami buccales anteriores. 27. Eorum conjunctio cum nervo faciali. 28. Rami communicantes nervi auriculo-temporalis cum nervo faciali. 29. Ramus temporalis superficialis ejusdem nervi.
- VII. Truncus nervi facialis, in fovea infraauriculari conspicuus. 30. Ramus superior nervi facialis. 31. Rami temporales, 32. malares et 33. buccales superiores. 34. Ramus inferior nervi facialis. 35. Rami buccales inferiores. 36. Ramus marginalis maxillae inferioris. 37. Ramus subcutaneus colli superior. 38. Ejus conjunctiones cum nervo subcutaneo colli medio. 39. Conjunctiones inter ramos nervi facialis, plexum parotideum s. anserinum efficientes. Plurimi rami nervi facialis prope musculos faciei ablatos persecti sunt.
- (XI.) Nervus accessorius Willisii. 40. Ramus externus, ad musculus cucullarem decurrens.
- (XIV.) Nervus cervicalis secundus. 41. Nervus occipitalis magnus musculus biventrem perforans. 42. Ramus cutaneus cervicis dissectus. 43. Rami occipitales.
- (XV.) Nervus cervicalis tertius. 44. Nervi occipitales parvi s. anteriores. 45. Nervus auricularis magnus. 46. Ejus ramus facialis dissectus, 47. ramus auricularis. 48. Nervus subcutaneus colli medius, 49. inferior. 50. Rami cutanei, partim dissecti. 51. Rami ad musculus levatorem scapulae dimissi. 52. Conjunctio cum nervo cervicali quarto.
- (XVI.) Nervus cervicalis quartus. 53. Nervi supraclaviculares. 54. Nervus phrenicus.

Tabula nona.

Decursus nervorum capitis cuti subjacentium.

Distributio superficialis nervi facialis, decursus nervorum primi, secundi et tertii quarti paris rami sub cute et ramificatio nervorum subcutaneorum secundi, tertii et quarti nervi cervicalis in dextro capitis latere conspiciuntur.

Cutis dextri lateris capitis et colli ablata est et partes superficiales cuti proxime subjectae patefactae sunt. — Exinde parolis cum ductu Stenoniano, musculi, nervi et vasa cranii, faciei, colli et cervicis subcutanea cerni possunt.

- A. Cutis cum panniculo adiposo in linea mediana divisa.
- B. Auricula, cujus helix ad anteriora inflexa est, ut musculi retrahentes et nervus auricularis posterior conspiciantur.
- C. Musculus epicranii. a. Musculus occipitalis. b. Galea aponeurotica. c. Musculus frontalis.
- D. Musculus attolens auriculac. E. Musculi retrahentes auriculae.
- F. Musculus orbicularis palpebrarum. d. Pars orbitalis, e. palpebralis musculi orbicularis.

- G. Musculus dorsalis narium, H. compressor narium. I. Musculus levator labii superioris alaeque nasi. f. Portio nasalis, g. labialis hujus musculi.
- K. Musculus levator labii superioris proprius, L. levator anguli oris, M. zygomaticus minor, N. zygomaticus major, O. buccinator, P. risorius Santorini, Q. depressor anguli oris, R. quadratus menti, S. orbicularis oris, T. levator menti.
- U. Musculus maseter. h. Portio superficialis, i. profunda.
- V. Musculus subcutaneus colli, W. sternocleidomastoideus. k. Extremitas tendinea superior musculi sternocleidomastoidei.
- X. Musculus cucullaris, Y. splenius capitis et cervicis. Z. Musculus levator anguli scapulae.
- (IV.) Parotis. l. Ductus Stenonianus. m. Parotis accessoria.
- B. Arteria facialis. n. Ramus masetericus, cum ramo arteriae transversae faciei anastomosin iniens. o. Ramus buccalis, itidem cum ramo arteriae transversae faciei se jungens. p. Arteria septi narium. q. Arteria alaris narium. r. Arteria dorsalis narium. s. Arteria angularis narium. t. Anastomoses cum arteria ophthalmica.
- F. Arteria temporalis. u. Arteriae transversae faciei ramus superior, v. ramus inferior. w. Arteria zygomatico-orbitalis. x. Ramus anastomoticus cum arteria transversa faciei. y. Arteria temporalis superficialis anterior, z. posterior. a. Anastomoses cum arteria supraorbitaria, et β . cum arteria occipitali.
- A. Arteria auricularis posterior. γ . Rami auriculares. δ . Ramus occipitalis.
- E. Arteria occipitalis. ϵ . Ramus occipitalis s. ascendens.
- Z. Arteria ophthalmica. ξ . Arteria supraorbitaria, inter fibras musculi frontalis emergens tumque in superficie hujus musculi ascendens. η . Arteria dorsalis narium. θ . Arteria anastomosin cum arteria faciali iniens.
- H. Vena facialis anterior. ι . Vena frontalis. κ . Vena dorsalis nasi. λ . Ramus venae supraorbitariae, musculum orbicularem palpebrarum perforans et cum vena temporali anteriori anastomosin iniens.
- \omicron . Vena facialis posterior. μ . Vena temporalis superficialis. ν . Ejus ramus anterior, ξ . posterior. ρ . Anastomosis cum vena frontali, σ . cum vena supraorbitaria, ϕ . cum vena occipitali. σ . Vena temporalis media. τ . Truncus venae facialis posterioris hoc in capite contra regulam duplex.
- I. Vena jugularis externa, musculo subcutaneo colli tecta.
- K. Vena cervicalis superficialis. υ . Vena occipitalis. ϕ . Ramus anastomoticus cum plexu cervicali profundo. χ . Rami cervicales.
- (V.) Nervus trigeminus.
- Ramus primus. 1. Rami frontales nervi frontalis, inter fibras musculi frontalis emergentes tumque sub cute ad verticem tendentes. 2. Rami frontales nervi supratrochlearis.
- Ramus secundus. 3. Ramus palpebralis inferior nervi infraorbitalis. 4. Rami laterales s. alares narium nervi infraorbitalis.
- Ramus tertius. 5. Ramus auricularis anterior et 6. rami temporales nervi auriculo-temporalis. 7. Rami buccales anteriores nervi buccinatorii. 8. Rami nervi buccinatorii communicantes cum nervo faciali.
- (VII.) Nervus facialis. 9. Nervus auricularis posterior. 10. Rami temporales, 11. zygomatici s. malaris, 12. buccales superiores, 13. buccales inferiores. 14. Ramus marginalis maxillae inferioris. 15. Nervus subcutaneus colli superior. 16. Ramus cutaneus musculum subcutaneum perforans. 17. Conjunctio cum ramo nervi cutanei colli medii. 18. Rami nervi facialis, qui inter se conjunctiones vice mutua ineunt.
- (XI.) Nervus accessorius. 19. Ramus externus, ad musculum cucullarem decurrens.
- (XIV.) Nervus cervicalis secundus. 20. Nervus occipitalis magnus, musculum biventrem cervicis et partim cucullarem perforans. Rami hujus nervi juxta arteriam et venam occipitalem sub cute ad verticem decurrunt.
- (XV.) Nervus cervicalis tertius. 21. Nervi occipitales minores, quorum unus marginem musculi cucullaris perforat et ad partem occipitis anteriorem ascendit, alter inter ramos venae cervicalis superficialis decurrit, cum nervo occipitali majori se jungit et ad verticem tendit. 22. Rami cutanei cervicis anteriores. 23. Nervus auricularis magnus. 24. Ejus rami auriculares. 25. Ramus facialis nervi auricularis magni. 26. Surculi cutanei faciei dissecti. 27. Surculus cutaneus, musculum cucullarem perforans. 28. Nervi subcutanei colli, musculum subcutaneum itidem perforantes. 29. Ramuli ad musculum levatorem scapulae pertinentes.
- (XVI.) Nervus cervicalis quartus. 30. Ramus anterior.

Tabula prima.

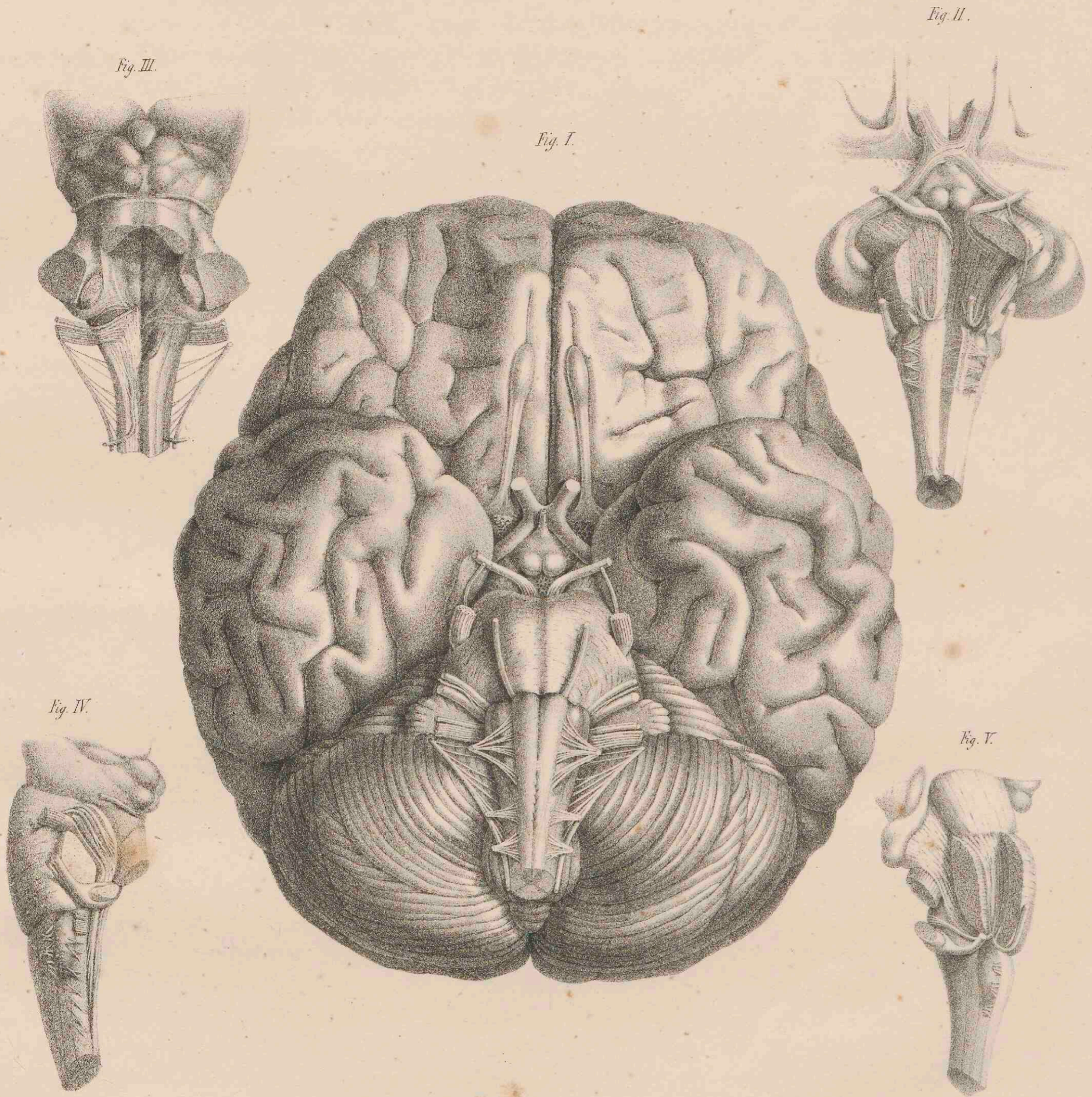

Fig. III.

Fig. II.

Fig. I.

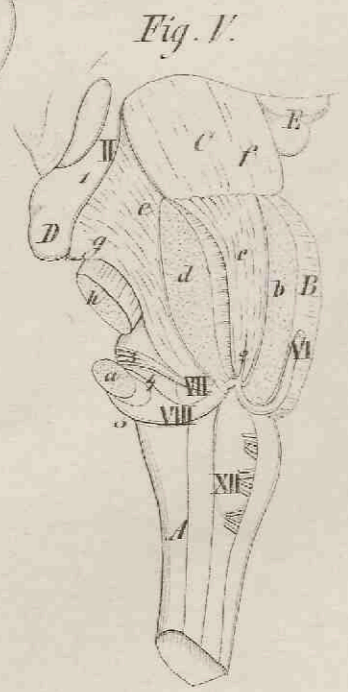
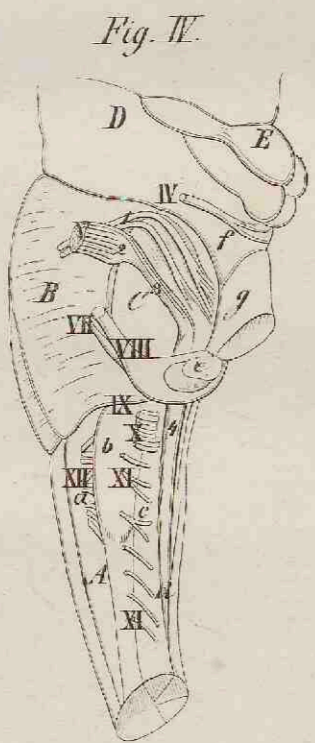
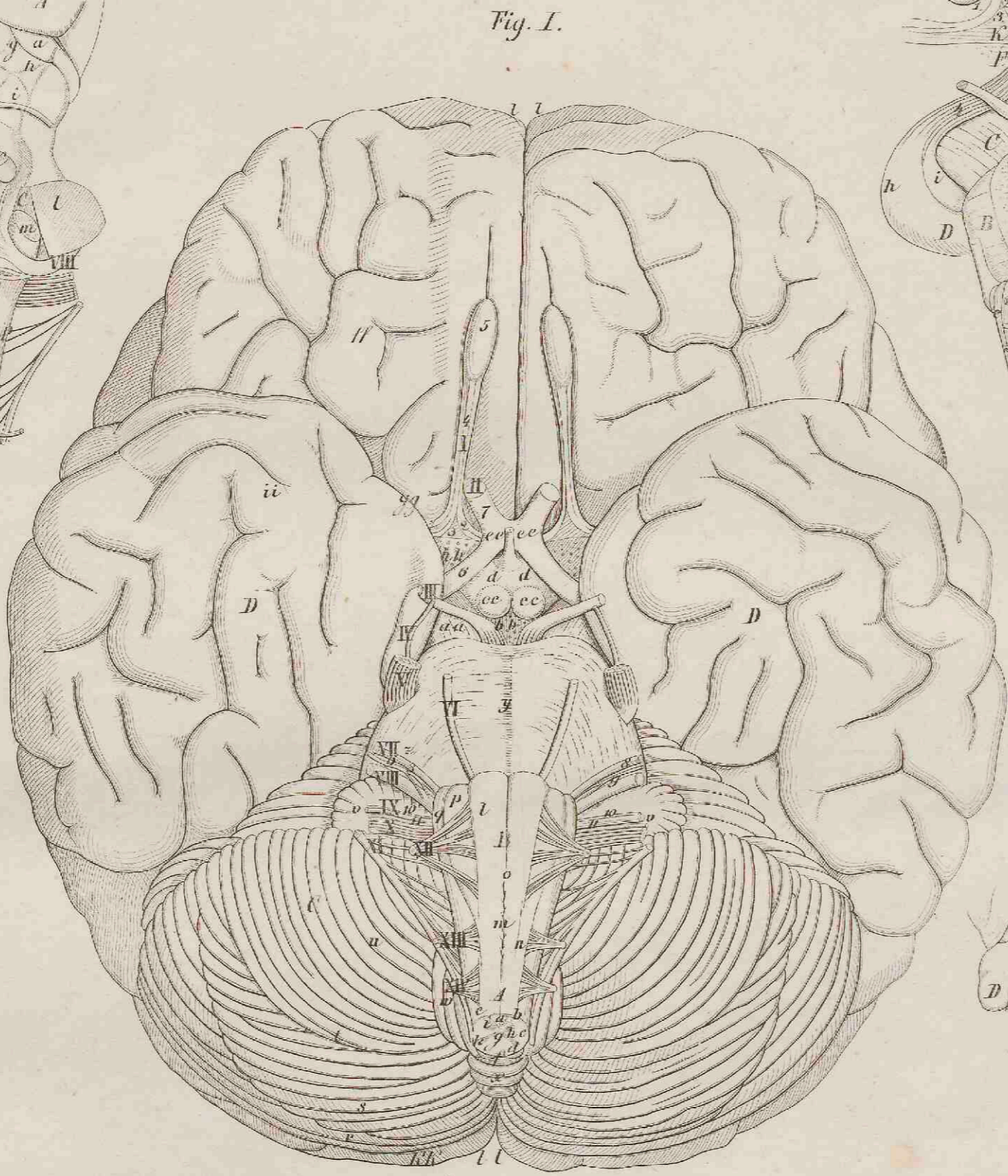
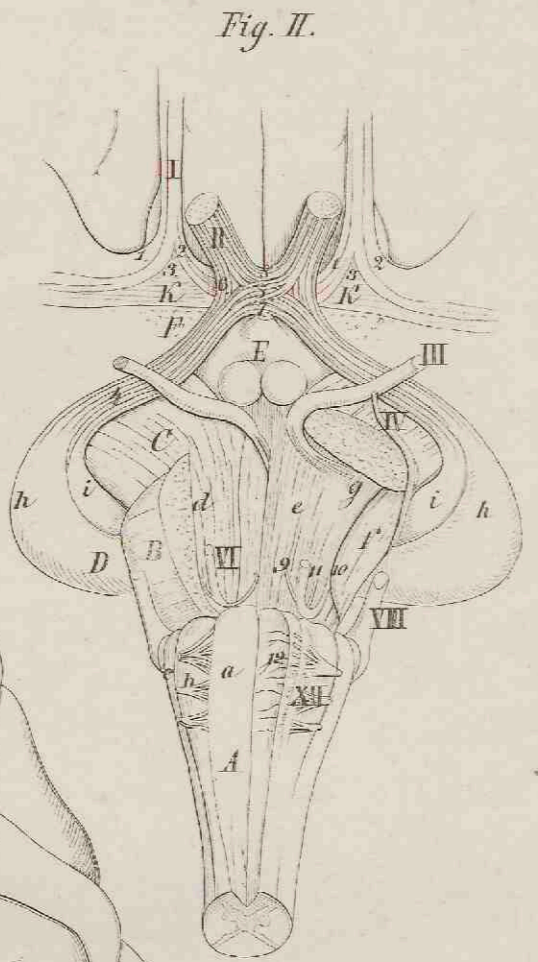
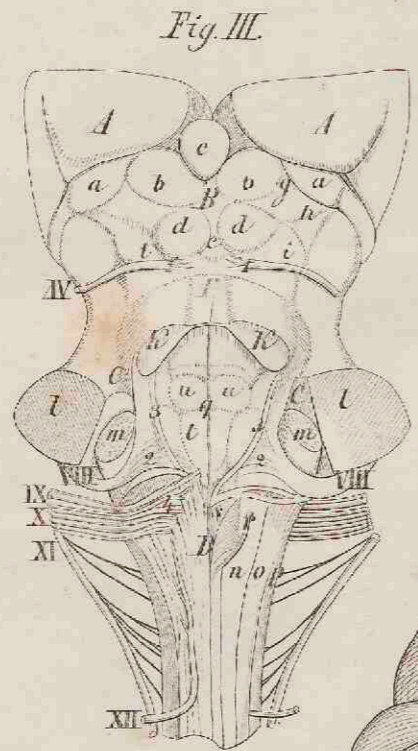
Fig. IV.

Fig. V.

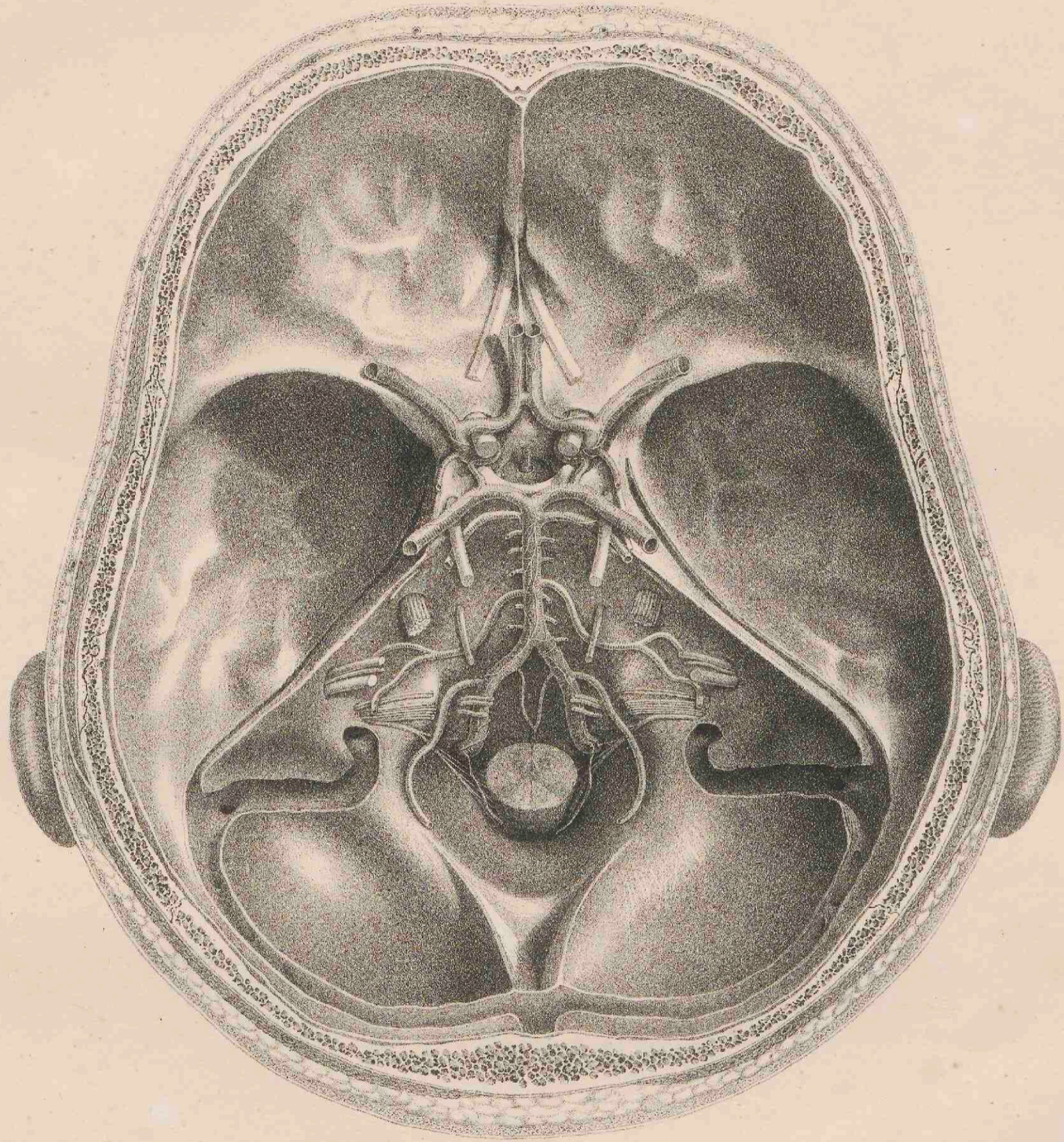
Mace Wesen del. nat. et in lap. del.

W. Eustachius impressio.

Tabula prima.

Tabula secunda.

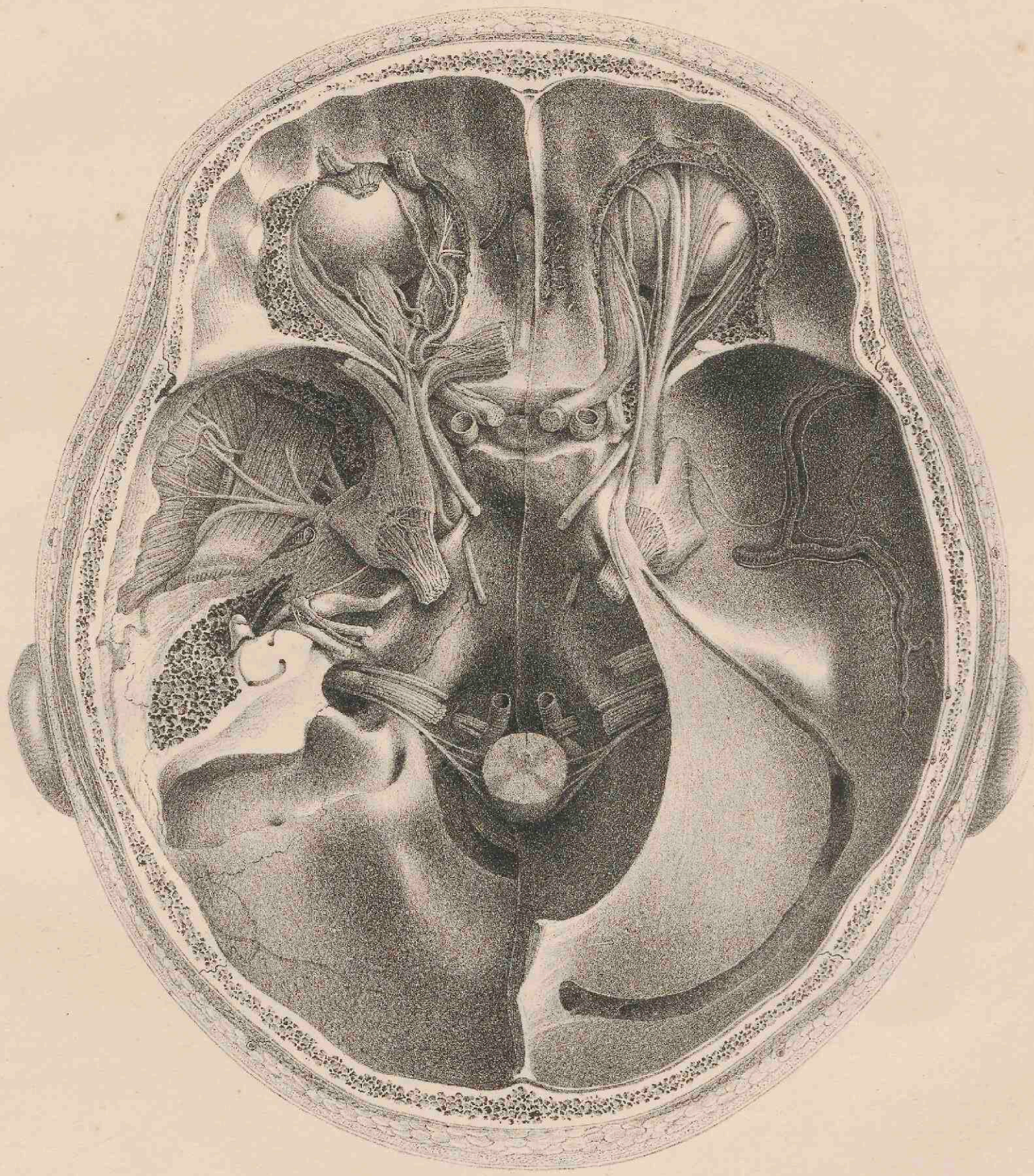

J. W. Winzer del. et in lap. del.

G. Kieser impressit.

*Fr. Arnoldi icones nervorum capitis
Ed. ultor. Tab. II.*

Tabula tertia.

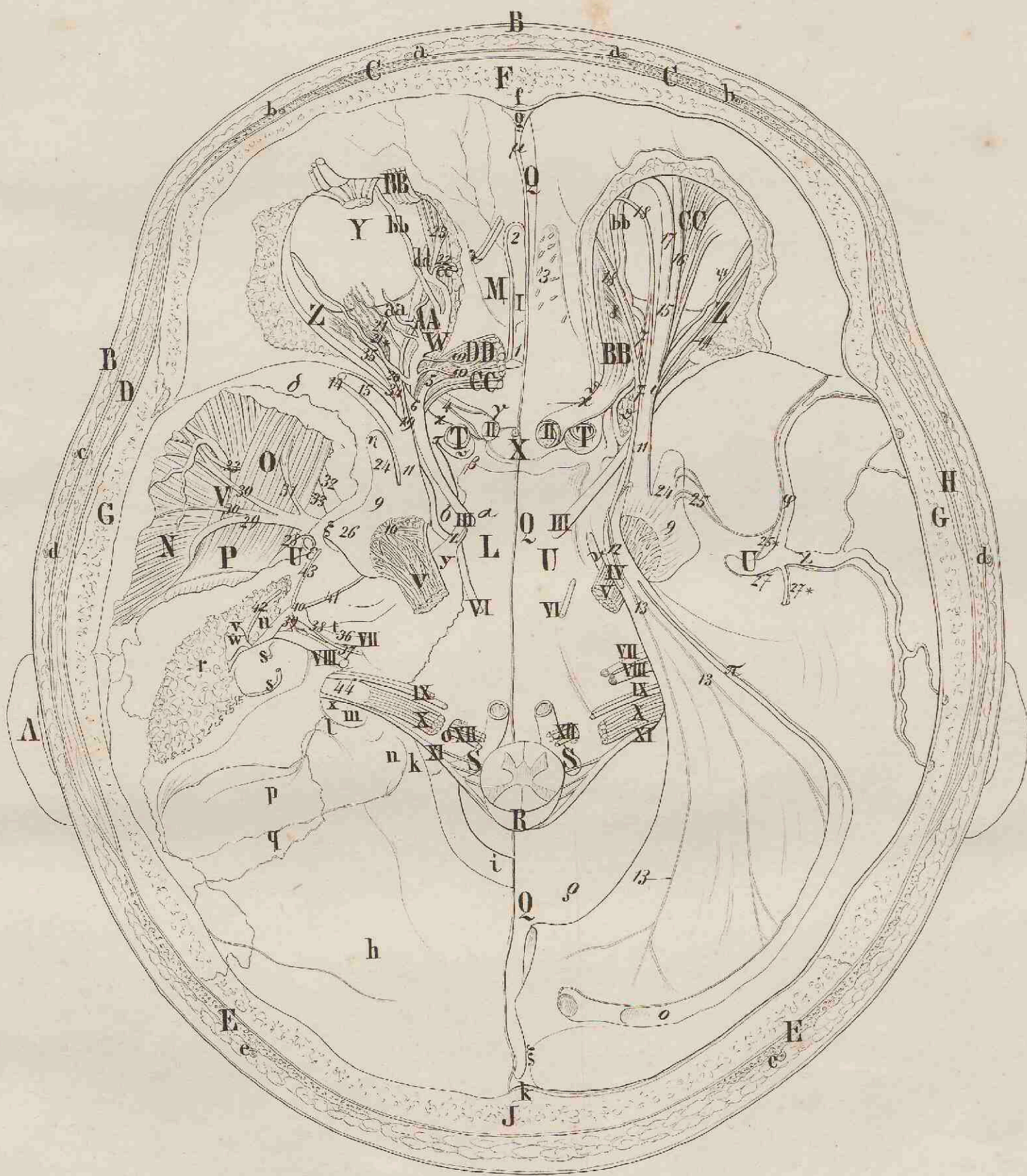

Max. Wimper. scul. nat. et in. lac. del.

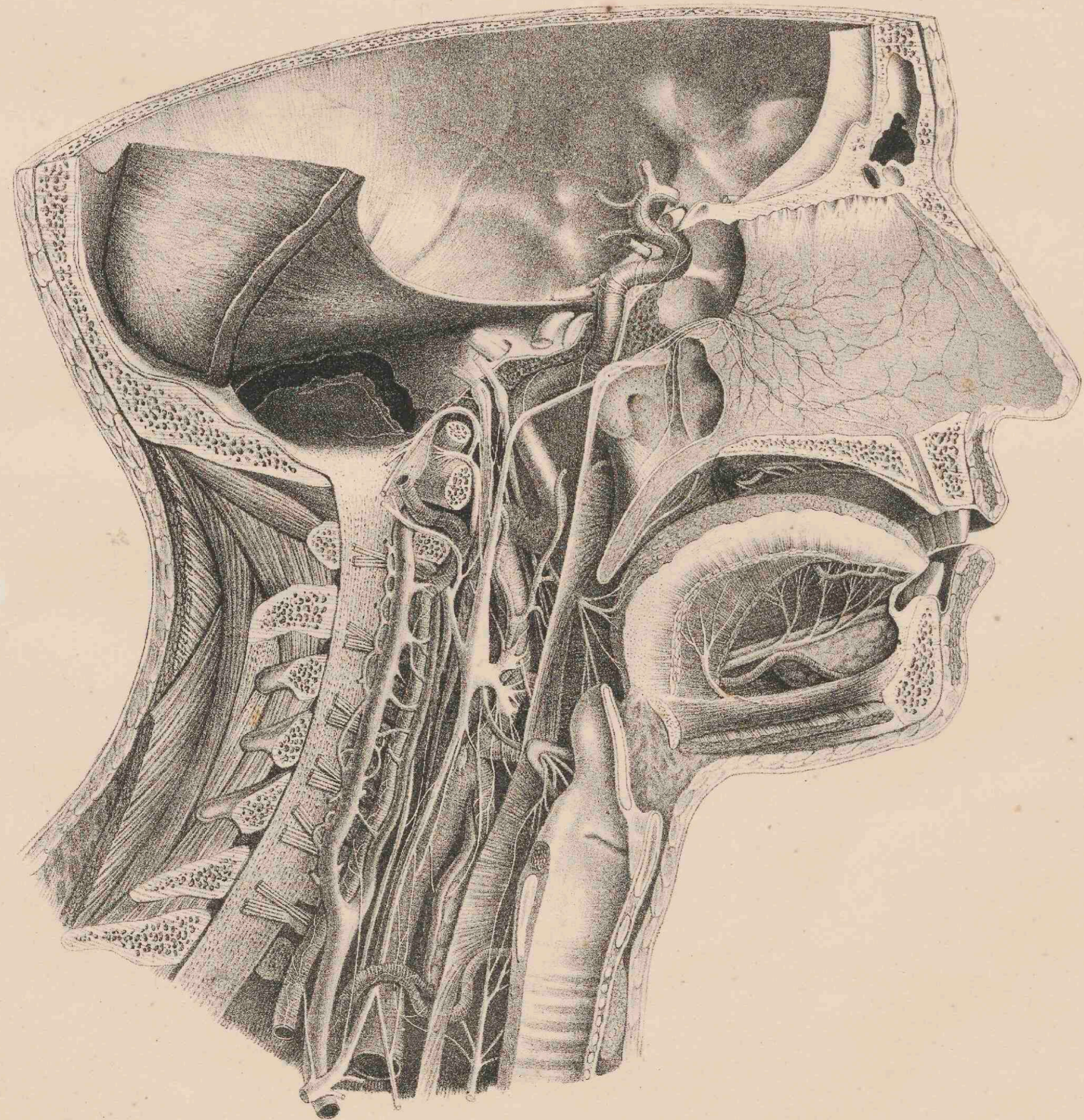
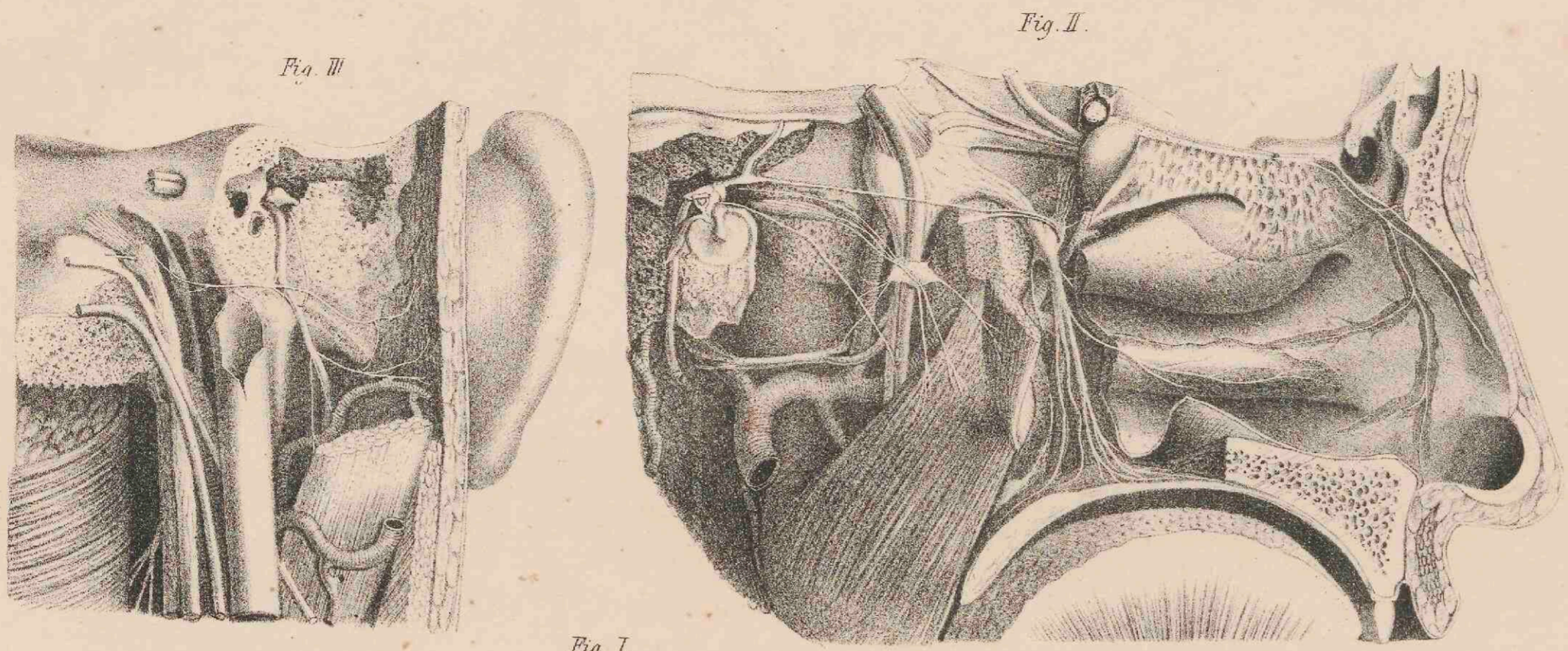
C. Kistner impressit

F. Arnoldi icones nervorum capitis
Ed. alter. Tab. III.

Tabula tertia.

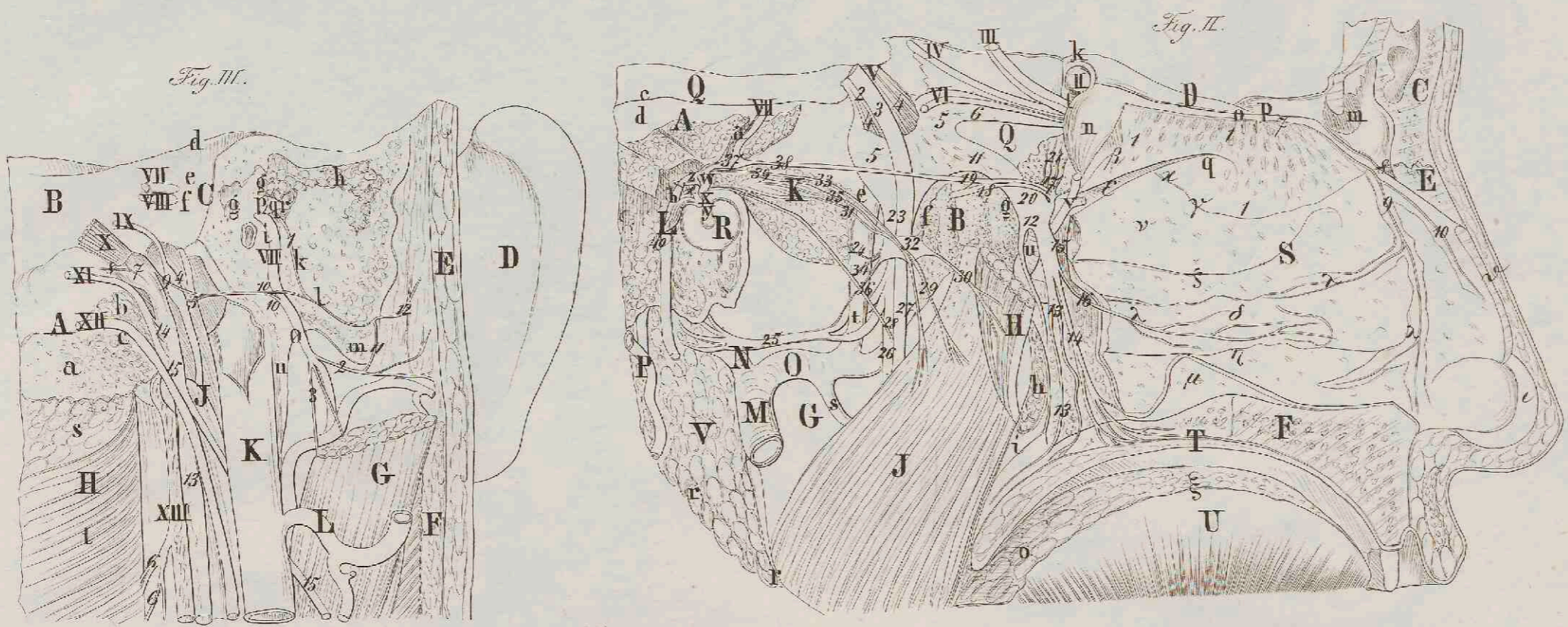
Tabula quarta.

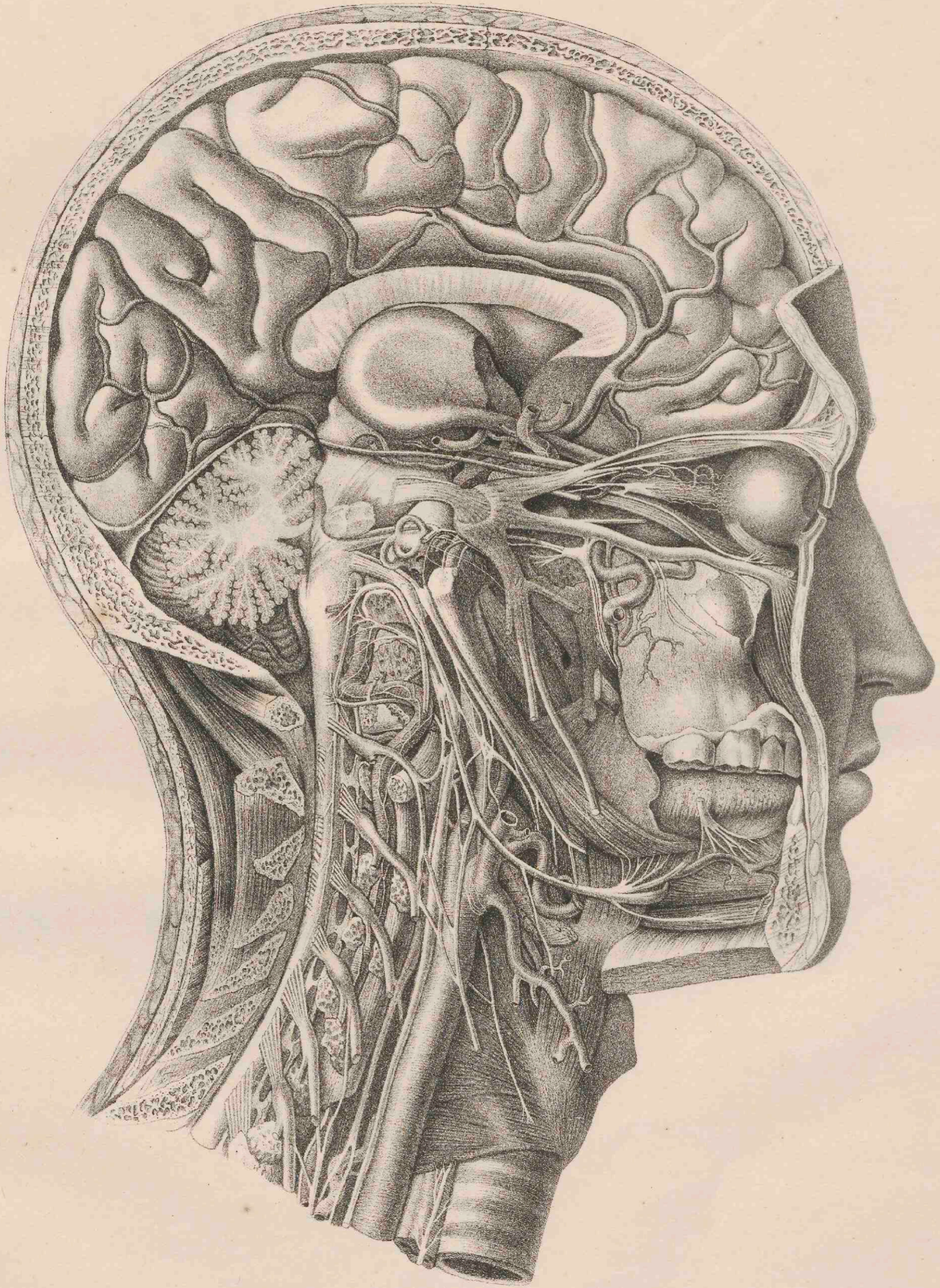
Fr. Volke na sax in Tav. ad.

G. Eustachius impressio.

Tabula quarta.

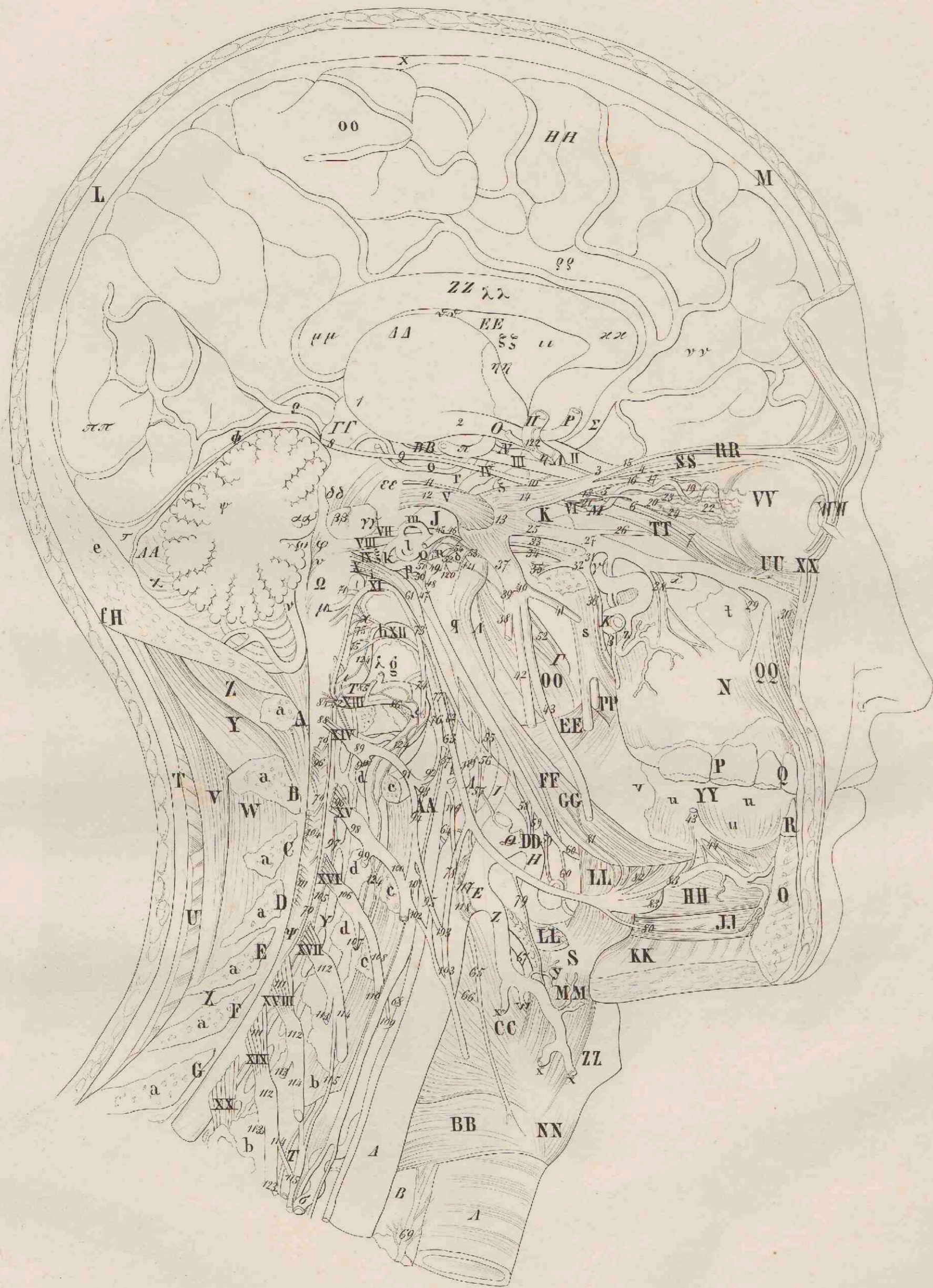
Tabula quinta.

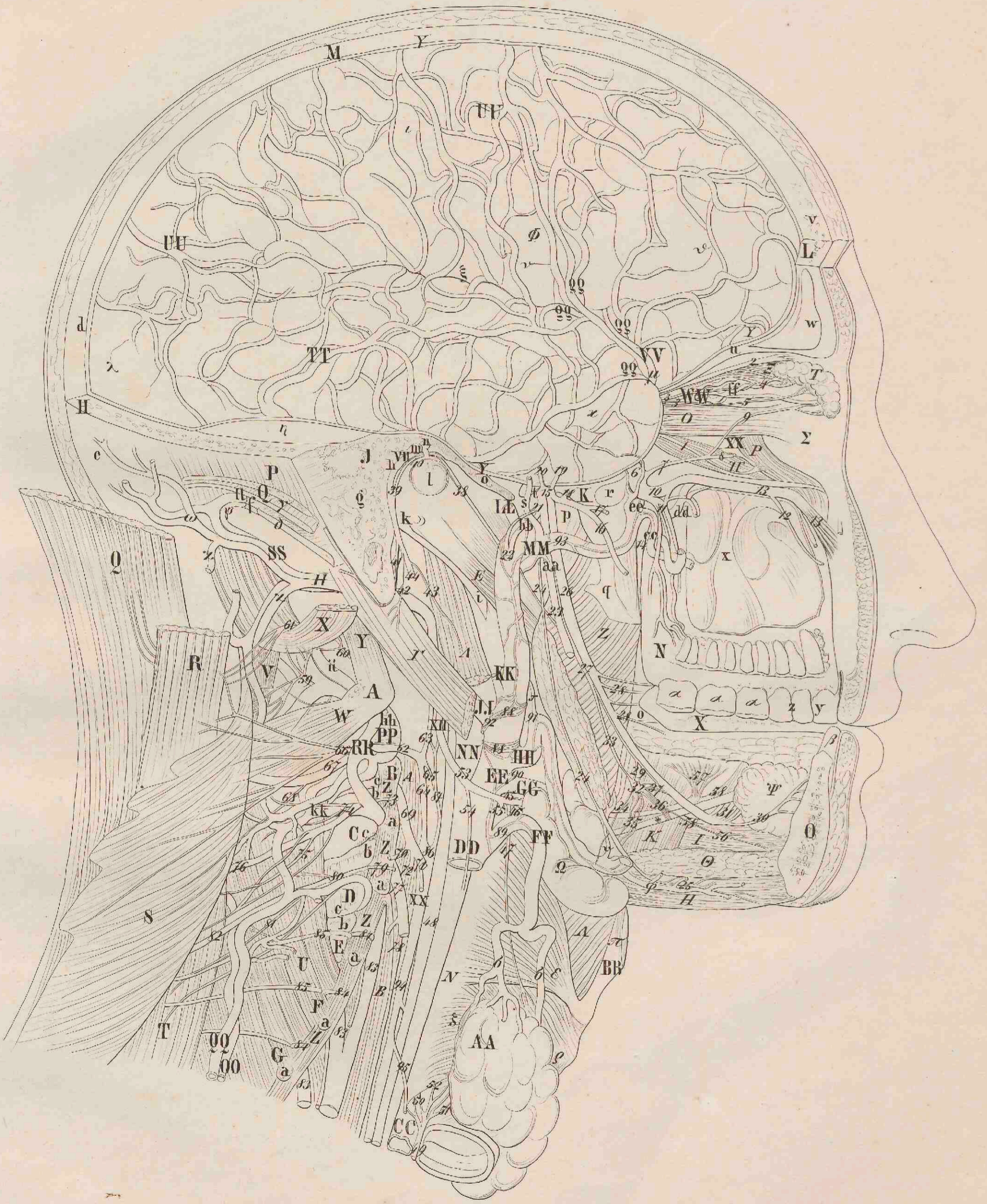
Fr. Walch ad nat. et in lap. del.

G. Küstner impressit.

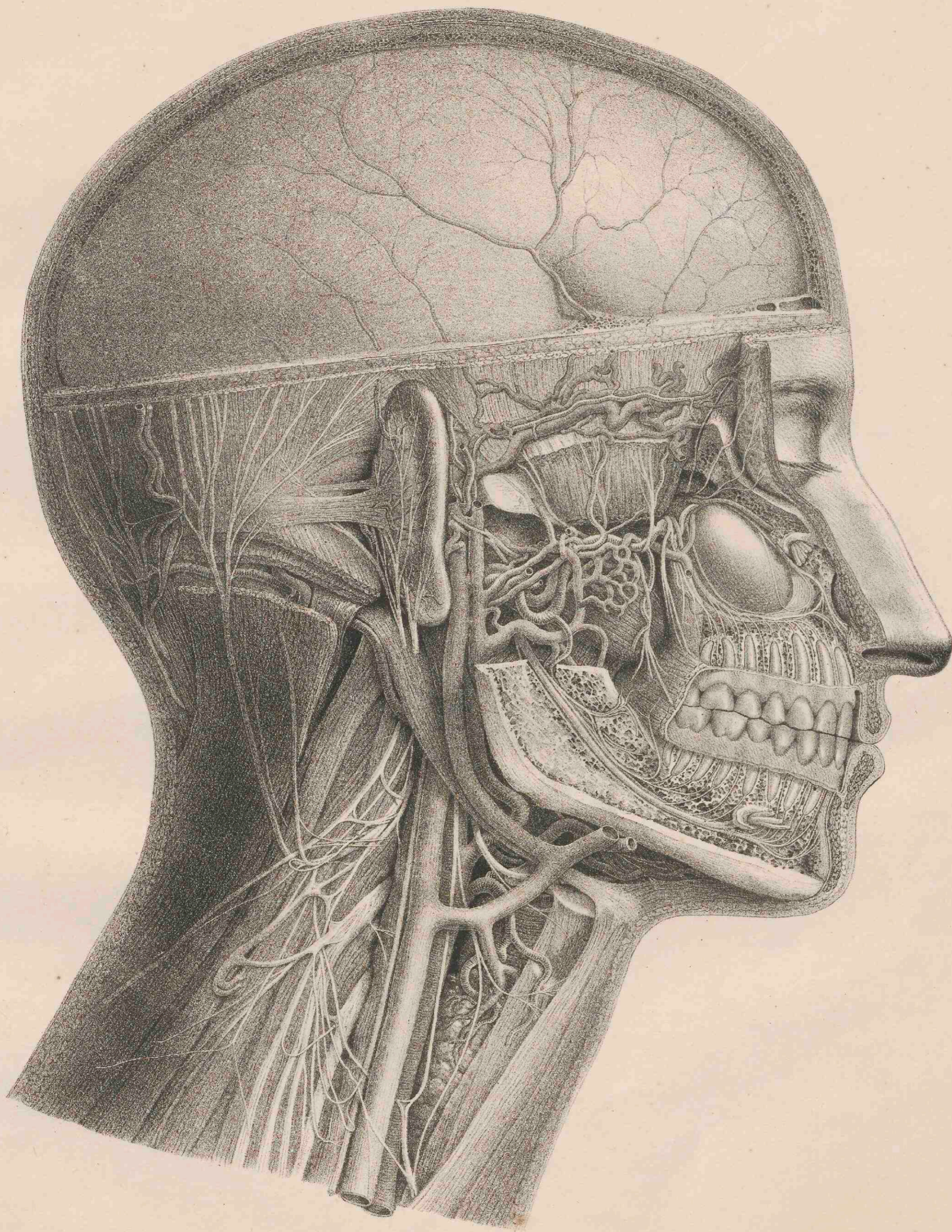
Tabula quinta.

Tabula sexta.

Tabula septima.

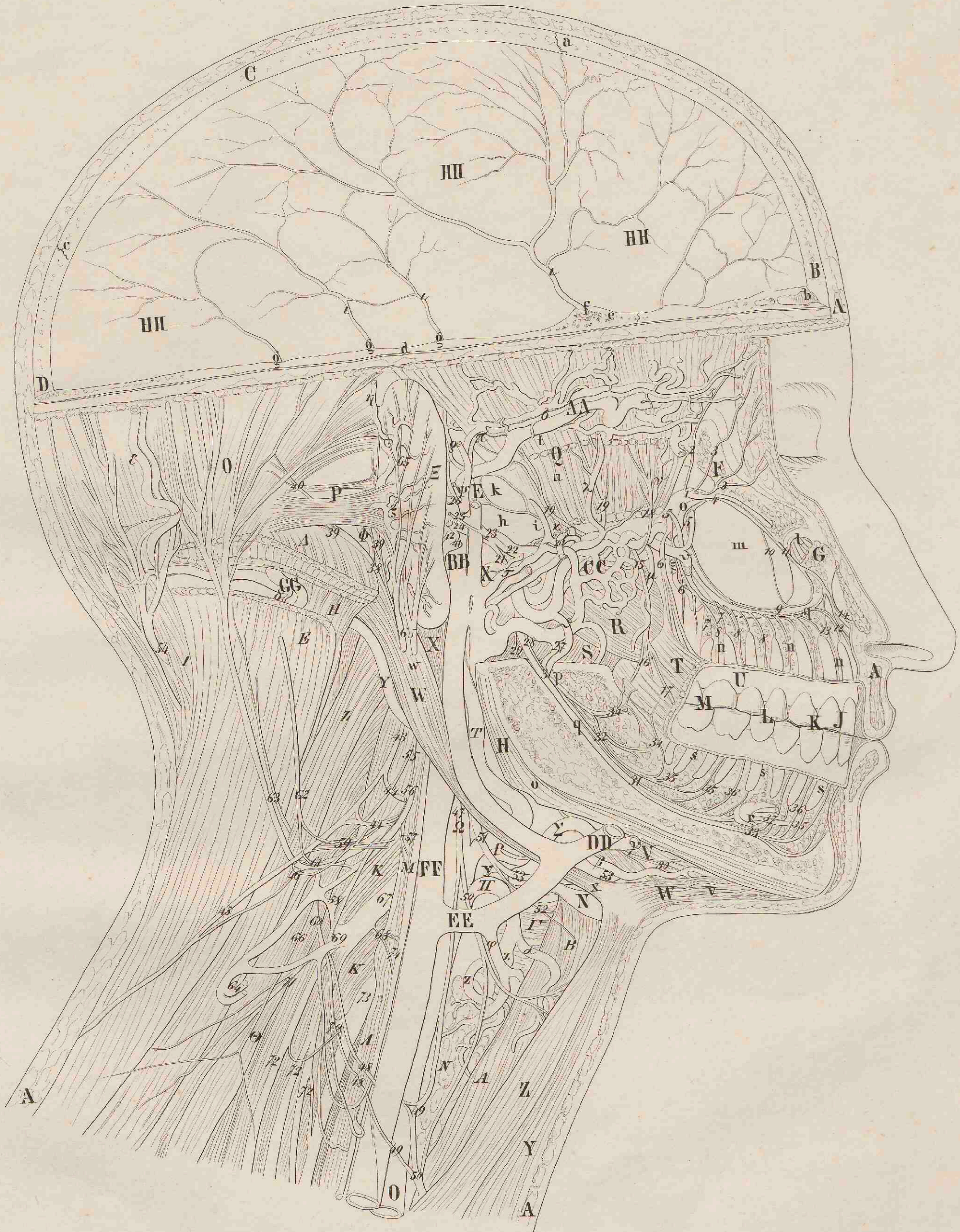

Max. Wesson del. nat. et in lap. del.

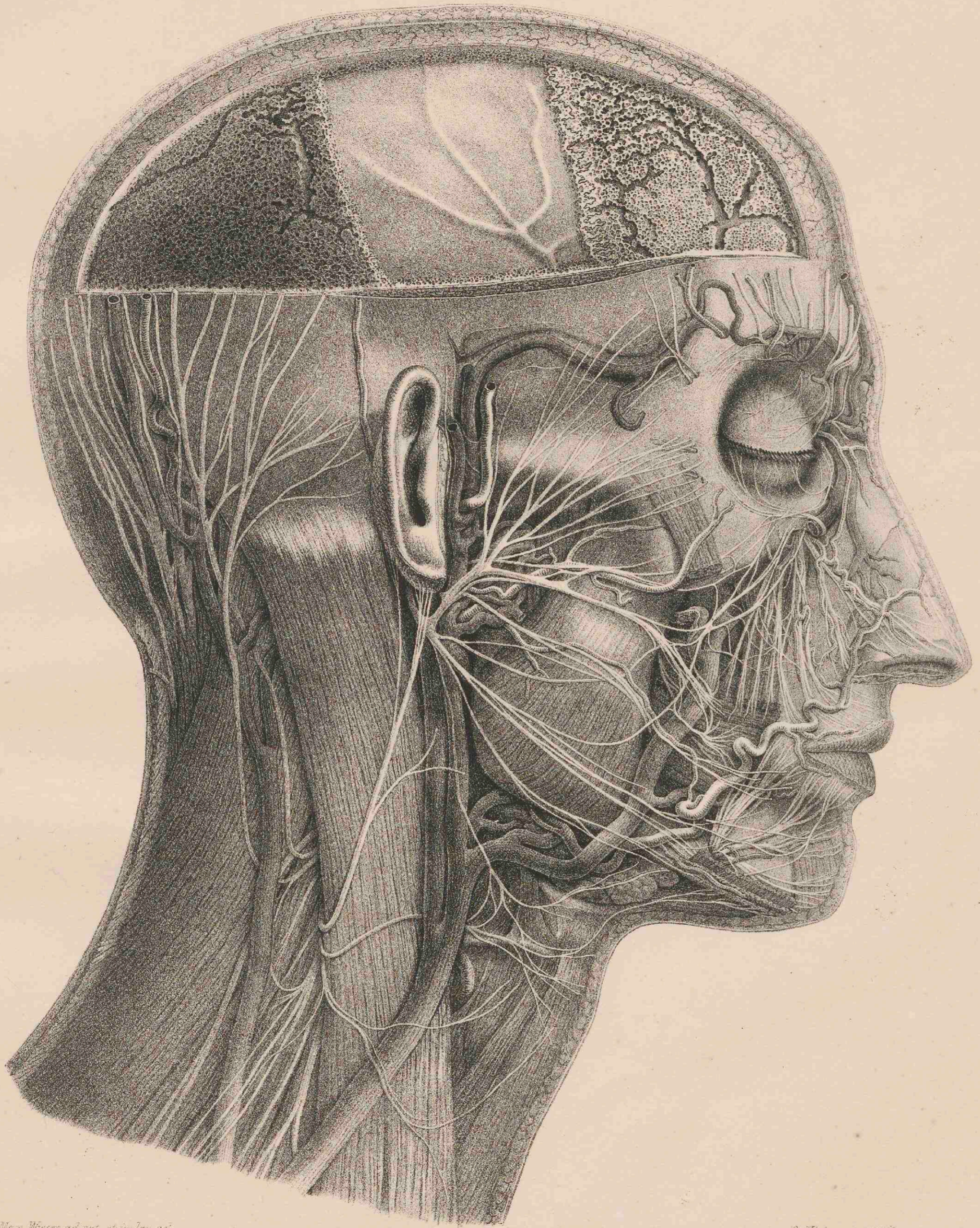
G. Richter impressit.

Fr. Arnoldi icones nervorum capitis
Ed. alter. Tab. VII.

Tabula septima.

Tabula octava.

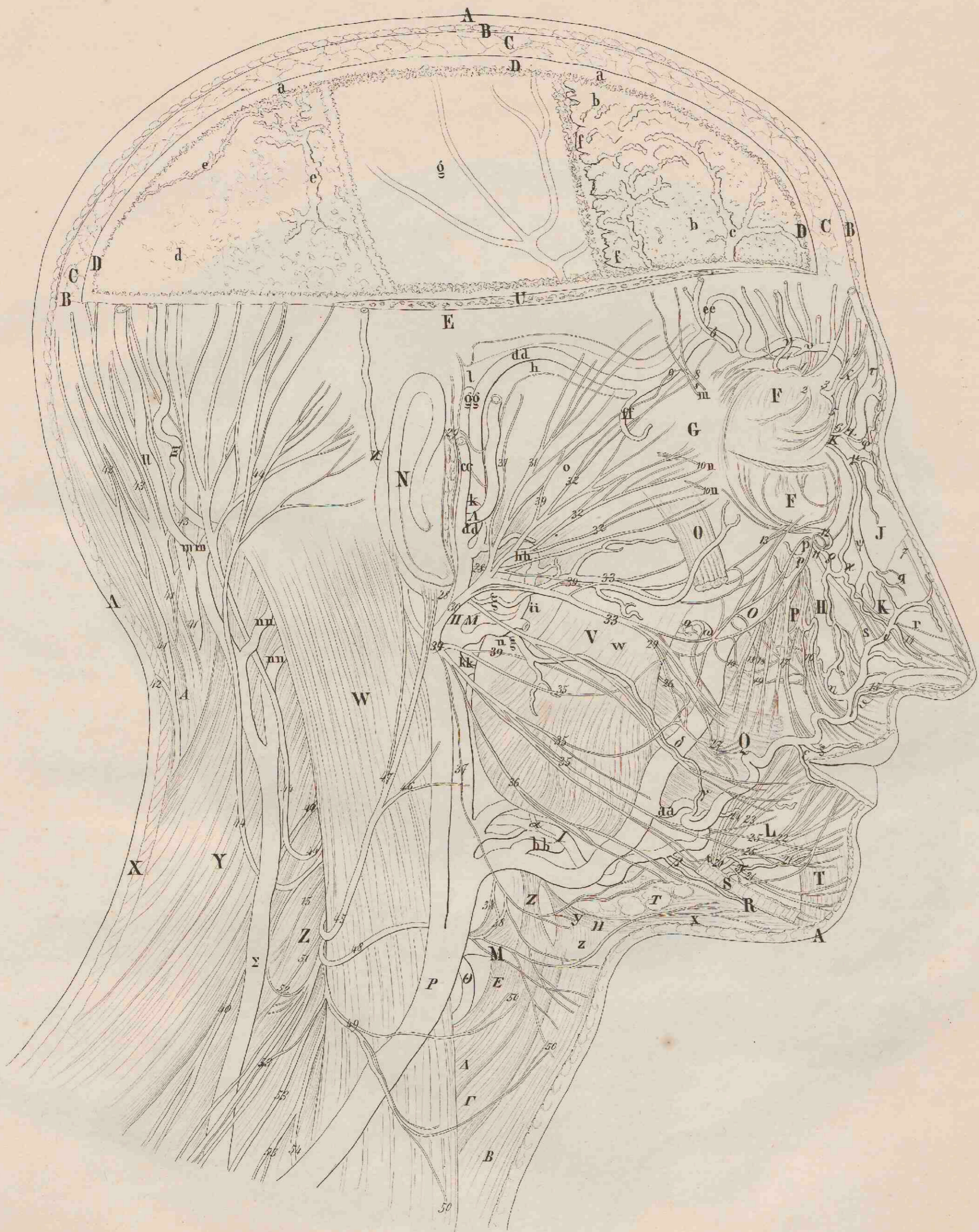

Max. Wiesen del. rat. et in lat. scil.

G. Kistner impressit.

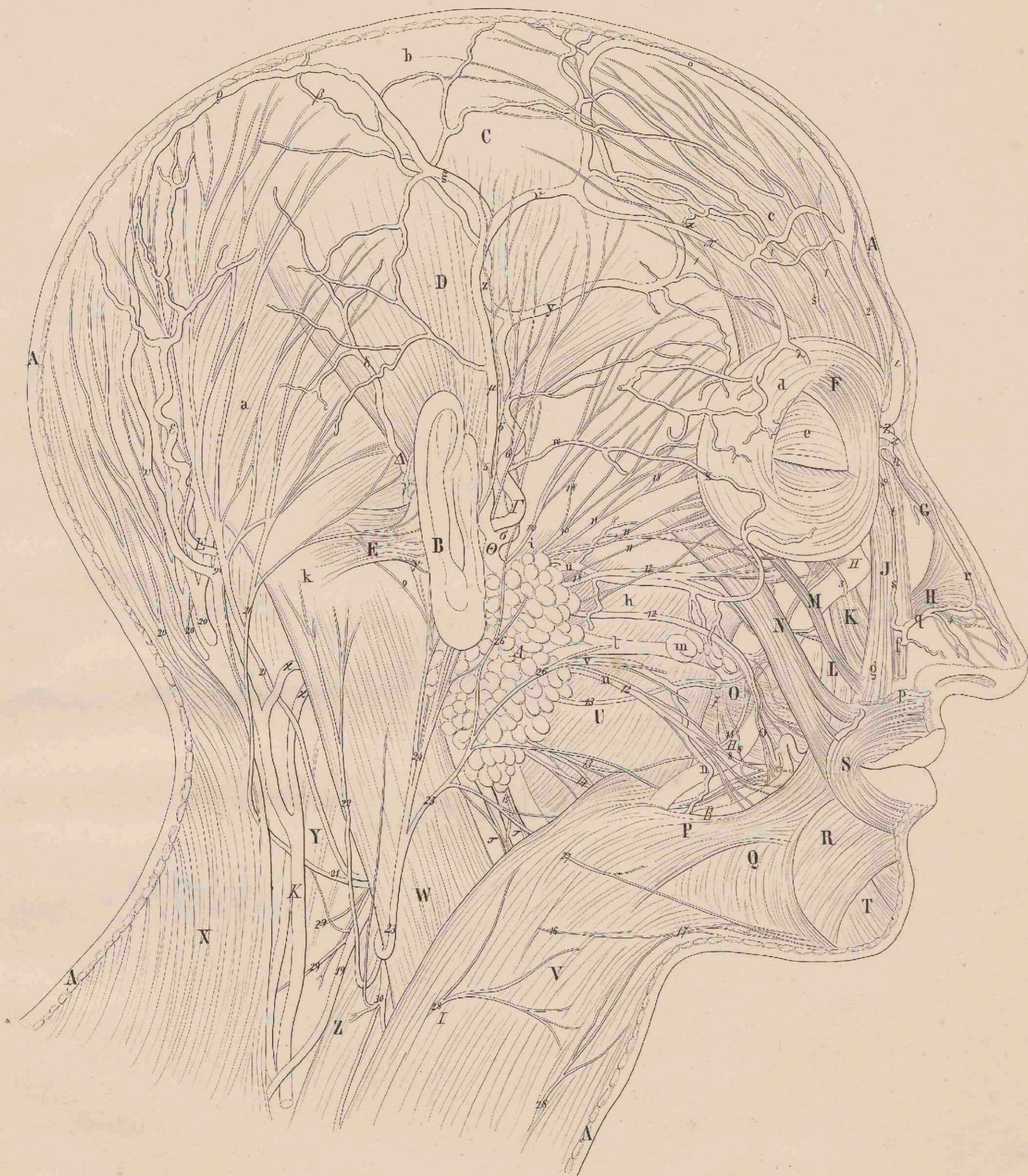
*Fr. Arnoldi icones nervorum capitis
h. d. a. t. Vol. III*

Tabula octava.

*Fr. Arnoldi icones nervorum capitis.
Ed. alter. Tab. VIII.*

Tabula nona.

464595

